

61369

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM BİLİMLERİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK PROGRAMI

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

FATİH EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN BOŞ ZAMANLARINI

DEĞERLENDİRME BİÇİMLERİ İLE AKADEMİK BAŞARI DÜZEYLERİ

ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ARAŞTIRILMASI

61369

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Recep ÖZDEN

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

OCAK – 1997

TRABZON

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK PROGRAMI

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FATİH EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN BOŞ ZAMANLARINI
DEĞERLENDİRME BİÇİMLERİ İLE AKADEMİK BAŞARI DÜZEYLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ARAŞTIRILMASI

Recep ÖZDEN

Karadeniz Teknik Üniversitesi–Sosyal Bilimler Enstitüsü'nce
Bilim Uzmanı (Rehberlik ve Psikolojik Danışma) Ünvanı Verilmesi
İçin Kabul Edilen Tez'dir

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 17.01.1997
Tezin Sözlü Savunma Tarihi : 03.03.1997

Tezin Danışmanı : Prof.Dr. İsmail ÖZÇELİK
Jüri Üyesi : Prof.Dr. Zafer GÖKÇAKAN
Jüri Üyesi : Doç.Dr. Kurtman ERSANLI

Enstitü Müdürü : Prof.Dr. Alaettin TANDOĞAN

Ocak–1997

TRABZON

0. SUNUŞ

00. ÖNSÖZ

Toplumun daha ileri bir hayat seviyesine ulaşmasında gençliğin önemli bir yeri bulunmaktadır. Gençliğin ülke kalkınmasında üzerine düşen görevleri yerine getirebilmesi, eğitim ve öğretim sistemiyle doğrudan ilişkilidir.

Gençlik dönemi sosyalleşme yolu ile çocukluktan yetişkinliğe geçiş ve kişiliğin olgunlaşmaya başladığı bir dönemdir. Kişinin kendini gerçekleştirmesinde, olumlu bir benlik tasarımı geliştirmesinde, katıldığı boş zaman faaliyetlerinin çeşidi, bu faaliyetlere katılma şekli ve ayırdığı süre önemli bir faktördür. Çeşitli faaliyetlere katılma yolu ile kişi kendini ifade edebilme, gizil güçlerini ortaya çıkarma ve geliştirme, yaratıcılığını arttırma ve daha sağlıklı bir hayata kavuşma imkânını bulur. Kişinin zamanını iyi kullanabilmesi ona beden ve ruh sağlığı açısından yararlı olabileceği gibi, daha üretken ve başarılı olmasını da sağlar.

Bu çalışmada; K.T.Ü. Fatih Eğitim Fakültesi öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme faaliyetlerinin belirlenmesi, öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme şekilleri ile akademik başarı düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi, tanımlayıcı yöntem modellerinden olan alan survey (alan taraması) tipi ile araştırma modeli kullanılarak, araştırılmış ve bulunan sonuçlar çerçevesinde boş zamanları değerlendirme biçimleri ile akademik başarı düzeyleri arasında bir ilişkinin var olup olmadığı χ^2 testi ile belirlenmiştir.

Çalışma konusunun belirlenmesinde yardımcı olan ve hiç bir fedakarlıktan kaçınmayan sayın hocam Prof.Dr. İsmail ÖZÇELİK'e, çalışmalarımı manevi yönden destekleyip, gerekli esnekliği tereddütsüz sağlayan sayın hocalarım Prof.Dr. Zafer GÖKÇAKAN, Öğr.Gör. Mustafa KOÇ'a ve Sosyal Bilimler Enstitüsü çalışanlarına şükranlarımı sunmayı bir borç bilirim.

Trabzon, Ocak 1997

Recep ÖZDEN

01. İÇİNDEKİLER

0. SUNUŞ.....	I
00. Önsöz	I
01. İçindekiler.....	II-IV
02. Özet	V
03. Summary	VI
04. Tablolar Listesi	VII-IX
05. Kısaltmalar Listesi.....	X
GİRİŞ.....	1-2

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GENÇLİK VE BOŞ ZAMAN KAVRAMI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR	1-18
10. Gençliğin Tanımı ve Sınıflandırılması	3
100. Gençlik Döneminin Psiko-Sosyal Özellikleri	8
101. Gençlik Problemleri ve Boş Zaman	9
102. Boş Zaman ve Boş Zamanları Değerlendirme	11
11. Araştırmanın Amacı	16
12. Araştırmanın Önemi	16
13. Araştırmanın Varsayımı.....	17
14. Araştırmanın Sınırlılıkları	17
15. Araştırmada Kullanılan Terimlerin Tanımları	18

İKİNCİ BÖLÜM

2. ARAŞTIRMA İLE İLGİLİ LİTERATÜR	19-35
20. Kuramsal Yayınlar.....	19
200. Boş Zamanı Değerlendirme Kavramı.....	19
201. Boş Zamanları Değerlendirmenin Önemi	21
202. Boş Zamanları Değerlendirmenin Özellikleri	22
203. Boş Zamanı Değerlendirme Davranışını Etkileyen Etmenler	23
204. Toplumsallaşma ve Boş Zamanı Değerlendirme.....	24
205. Grup Olgusu ve Boş Zamanı Değerlendirme	25
206. Kişilik Gelişimi ve Boş Zaman Değerlendirme	27
21. Araştırma Yayınları	28

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	36-42
30. Araştırmanın Yöntemi.....	36
31. Araştırma Grubu	36
32. Araştırmanın Örneklem Grubu.....	37
33. Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Aracı.....	40
330. Boş Zaman Faaliyetleri Hakkında Anketle İlgili Genel Bilgiler.....	40
34. Araştırmada Kullanılan Veri Çözümleme Teknikleri.....	41
35. Araştırma Takvimi ve Maliyeti.....	42

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE YORUMLAR.....	43-76
40. Araştırmanın Bulguları.....	43
41. Öğrencilerin Boş Zamanlarını Nerede ve Ne Gibi Faaliyetlerle Değerlendirdikleri	44
410. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Boş Zamanlarını Nerede ve Ne Gibi Faaliyetlerle Değerlendirdikleri.....	44
4100. Okuma	44
4101. Radyo Dinleme	49
4102. Konferansa Gitme.....	50
4103. Sinema	51
4104. Tiyatro.....	52
4105. Konser	53
4106. Spor	53
4107. Kahve.....	54
4108. TV İzleme.....	55
4109. Boş Zaman Hobileri	56
411. Öğrencilerin Bulundukları Sınıf Düzeylerine Göre Boş Zamanlarını Değerlendirme Şekilleri	57
412. Bölümlere Göre Öğrencilerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Şekilleri.....	59
42. Öğrencilerin Yaz Tatillerini Nasıl Geçirdikleri	61
43. Öğrencilerin En Çok Severek Katıldıkları ve Katılmak İstedikleri Boş Zaman Etkinlikleri.....	62
430. Öğrencilerin En Çok Severek Katıldıkları Boş Zaman Etkinlikleri.....	62

431. Öğrencilerin Boş Zamanlarında Uğraşmayı İsteyipte Yapamadıkları Etkinlikler.....	63
44. Öğrencilerin Boş Zamanlarını Değerlendirmeleri İle Akademik Başarı Arasındaki İlişki İle İlgili Bulgular.....	63
ARAŞTIRMANIN YARGILARI.....	71-73
ARAŞTIRMANIN ÖNERİLERİ.....	74-75
YARARLANILAN KAYNAKLAR.....	76-82
EKLER	
EK-1	84-94
EK-2	95
ÖZGEÇMİŞ.....	96

02. ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi'nde okuyan öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme faaliyetlerinin ve boş zamanlarını değerlendirme şekilleri ile akademik başarı düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesidir. Bu ana amacın yanında, cinsiyet, sınıf düzeyi ve anabilim dalı gibi değişkenlerin boş zamanları değerlendirme üzerindeki etkileride araştırılmıştır.

Araştırma, Fakülte'nin Fen Bilimleri, Sosyal Bilimleri, Eğitim Bilimleri Eğitimi ve Özel Yetenek ve İlgi Bölümlerinden oranlı eleman örnekleme yöntemi olan Tabakalı Tesadüfi Örnekleme Tekniği (Stratified Random Sampling) ile seçilen 606 öğrenci üzerinde yapılmıştır.

Tanımlayıcı yöntemin kullanıldığı bu araştırma bir okul surveyi (alan taraması) biçiminde olup, veriler Abadan tarafından geliştirilen üniversite öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetleri Hakkında Anket ile toplanmıştır. Öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme biçimleri cinsiyetleri, sınıf düzeyleri ve bölümleri açısından yüzdelik ifadeler kullanılarak incelenmiştir. Öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme biçimleri ile akademik başarı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin var olup olmadığı χ^2 testi ile belirlenmiştir. Araştırmada ele alınan değişkenler arasındaki bağımlılığın derecesi contingency katsayısı hesaplanarak bulunmuştur.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre; Fatih Eğitim Fakültesi öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme biçimleri cinsiyetlerine göre farklılık gösterdiği bulunmuştur. Öğrencilerin bulundukları sınıf düzeylerine göre boş zamanlarını değerlendirme faaliyetlerine katılmaları fazla bir farklılık göstermemektedir. Öğrencilerin bölümlerine göre boş zamanlarını değerlendirme faaliyetlerine katılmalarında da fazla bir farklılık bulunmamıştır.

Araştırma bulgularına göre, öğrencilerin akademik başarı dereceleri ile öğrencilerin radyo dinleyip dinlememeleri, konferansa gidip gitmemeleri, tiyatroya gitme sıklıkları, TV seyretmek için ayırdıkları zaman arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin akademik başarı dereceleri ile öğrencilerin okudukları edebi eserler, sinemaya gitme sıklıkları, müzik konserlerine gidip gitmemeleri, kahveye ve spor karşılaşmalarına gitme sıklıkları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Sonuç olarak boş zamanların değerlendirilmesi ile akademik başarı arasında manidar bir ilişki bulunmamıştır.

03. SUMMARY

The purpose of the study is to investigate the relationship between academic achievement and types of leisure activities on university students. In addition to this main aim, sex, year of education and department differences are to be studied on attending to leisure activities.

The study was recruited from Departments of Science Education Social Sciences Education, Educational Sciences Education and Art Education. In this way, 606 students were randomly selected from target population.

The major methodological aspect of the study is descriptive in nature. The instrument used in the study were “the survey of leisure activation” developed by Abadan for university student. Students leisure activity type were studied regarding education department in percentage. The relationship between they types of leisure activity and academic achievement was studied by the mean of χ^2 test, and same significant differences were found in above mentioned variables.

The findings show that sex differences appeared to be significant for type of leisure activity. There is no relationship between year of education and type of leisure activity at the level of statistical significance. Also there is no indication for departmental differences on type of leisure activities.

The findings of study on the relationship between academic achievement and frequency of listening radio broadcasting, going to conference and going to theater found to be significant. On the other side no relationship found between leisure activities and academic achievement reading levels, frequency of going to movie, cafe and sportive games. As a results, the study does not provide strong evidence for any relationship between leisure activity type and academic achievement at statistical and practical significant level.

04. TABLOLAR LİSTESİ

<u>Tablo Nr.</u>	<u>Tablonun Adı</u>	<u>Sayfa Nr.</u>
1	KTÜ Fatih Eğitim Fakültesinde 1995-1996 Eğitim-Öğretim Yılında Okumakta Olan Öğrencilerin Anabilim Dallarına ve Sınıflara Göre Dağılımları.....	37
2	Örneklem Grubunu Oluşturan Öğrencilerin Anabilim Dalları, Sınıfları ve Cinsiyetlerine Göre Dağılımları	40
3	Boş Zaman Faaliyetleri Hakkında Anketi Oluşturan Boş Zaman Alanları ve Maddelerin Bu Alanlara Göre Dağılımları	41
4	Örnekleme Oluşturan Öğrencilerin Bölümler, Sınıf Düzeyleri ve Cinsiyetlerine Göre Dağılımları	44
5	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Boş Zamanlarında Okudukları Eserler.....	44
6	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Gazete Okuma Sıklığı.....	45
7	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Boş Zamanlarında Gazete Okuma Nedenlerinin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	45
8	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Gazetede İlk Okudukları Sütun	46
9	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Okudukları Dergi Türleri.....	47
10	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Okudukları Edebi Eserler.....	47
11	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mesleki ve Teknik Kitap Otuma Nedeni.....	48
12	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Okudukları Kitap ve Dergileri Nerede Okundukları.....	48
13	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Okudukları Kitap ve Dergileri Temin Etme Şekli.....	49
14	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Boş Zamanlarında Dinledikleri Radyolar	49
15	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Konferansa Gitme Durumu.....	50
16	Fatih Eğitim Fakültesi Konferansa Gitmeyen Öğrencilerin Konferansa Gitmeme Nedenleri.....	51
17	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Sinemaya Gitme Sıklığı.....	51
18	Fatih Eğitim Fakültesi Sinemaya Giden Öğrencilerin Sinemaya Gitme Nedenleri.....	52
19	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Tiyatroya Gitme Sıklığı	52
20	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Konserlere Gitme Şekli	53
21	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Maçlara Gitme Sıklığı	53

22	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Kahveye Gitme Şekli.....	54
23	Fatih Eğitim Fakültesinde Kahveye Giden Öğrencilerin Kahveye Gitme Nedeni	55
24	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Günlük TV İzlemeye Ayrıldıkları Süre	55
25	Fatih Eğitim Fakültesi TV İzleyen Öğrencilerin En Çok İzledikleri Üç TV Programı	56
26	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Boş Zaman Hobileri	56
27	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Bulundukları Sınıf Düzeylerine Göre Boş Zamanlarını Değerlendirme Şekilleri	58
28	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Bölümlerine Göre Boş Zamanlarını Değerlendirme Şekilleri	60
29	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Yaz Tatillerini Geçirme Şekilleri.....	61
30	Fatih Eğitim Fakültesi Tatilde Çalışmayan Öğrencilerin Tatilde Çalışmama Nedeni	61
31	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin En Çok Severe Yaptıkları Boş Zaman Etkinlikleri.....	62
32	K.T.Ü. Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Boş Zamanlarında Uğraşmayı İsteyip Yapamadıkları Etkinliklerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	63
33	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Boş Zamanlarında Okudukları Eserlere Göre, Akademik Başarıları.....	64
34	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğrencilerin Gazete Okuma Sıklığına Göre, Akademik Başarıları.....	64
35	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Radyo Dinleyip Dinlememelerine Göre, Akademik Başarıları.....	65
36	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Konferansa Gidip Gitmemelerine Göre, Akademik Başarıları.....	65
37	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Sinemaya Gitme Sıklığına Göre, Akademik Başarıları.....	66
38	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Tiyatroya Gitme Şekline Göre, Akademik Başarıları	67
39	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Müzik Konserlerine Gidip Gitmemelerine Göre, Akademik Başarıları.....	67
40	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Spor Karşılaşmalarına Gitme Sıklığına Göre, Akademik Başarıları.....	68

41	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Kahveye Gitme Sıklığına Göre, Akademik Başarıları	69
42	Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin TV Seyretmek İçin Ayırdıkları Zamana Göre, Akademik Başarıları	69

05. KISALTMALAR LİSTESİ

AÜ	: Ankara Üniversitesi
BYKP	: Beş Yıllık Kalkınma Planı
Ç.Ü	: Çukurova Üniversitesi
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
FEF	: Fatih Eğitim Fakültesi
H.Ü	: Hacettepe Üniversitesi
KTÜ	: Karadeniz Teknik Üniversitesi
MEGSB	: Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı
ODTÜ	: Ortadoğu Teknik Üniversitesi
SBE	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
SBF	: Sosyal Bilimler Fakültesi
TODAİE	: Türkiye Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü
TV	: Televizyon
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü
vb	: ve benzeri, ve benzerleri

GİRİŞ

Bireyin kendini gerçekleştirme süreci içinde olumlu bir benlik tasarımı geliştirmesinde, katıldığı boş zaman etkinliklerinin türü, bu etkinliklere katılma biçimi ve ayırdığı zaman önemli bir etkidir. Bilim ve teknikte sağlanan hızlı gelişmeler bireylerin boş zaman sürelerini arttırmıştır. Boş zamanların değerlendirilmesi gelişmiş ya da gelişmekte olan toplumların bir problemi durumuna gelmiştir. Bu nedenle günümüzde zamanı bilinçli ve verimli olarak kullanmak için araştırmalar yapılmaya başlanmış ve bu husustaki çalışmalar teşvik edilmeye başlanmıştır.

Abadan (1961, s.1)'a göre boş zaman, uyumak, vücut temizliği yapmak, fakülteye gidip gelmek, ders veya herhangi bir işte çalışma zamanı dışında kalan zamandır. Bir başka tanımda ise boş zaman, bireyin istediği bir uğraşı ile zevk ve doyum sağlamak amacıyla zamanı geçirmesidir (TEZCAN, 1993, s.9).

Boş zamanların değerlendirilmesi çocuk, genç, yetişkin, yaşlı bütün toplumu ilgilendirmektedir. Bireyin boş zamanlarında genellikle meslek öğrenimiyle ilgili olmayan uğraşlar seçer. İlgi duyduğu bir şeyle uğraşır. Zamanını düzenli ve düzensiz olarak hobilere ayırır. Hobilerin geliştirilmesinde aileyle birlikte eğitim kurumlarına büyük görevler düşer (TEZCAN, 1977, s.8). Birey ilgi duyduğu bir alanda uğraş vererek üretken, kendisine ve topluma faydalı birisi olabilir. Abadan, boş zaman faaliyetlerinin psikolojik özelliklerini aşağıdaki gibi sıralamıştır (ABADAN, 1961, s.7).

- 1-Başkalarının zoru ve teşviki ile girilen faaliyetlere bağımsız girilen faaliyetler,
- 2-Yaratıcılığı teşvik eden ve etmeyen faaliyetler,
- 3-Eğlendiren veya zaman öldüren faaliyetler,
- 4-Yetenekleri geliştiren ve geliştirmeyen faaliyetler,
- 5-Derece derece fiziki erenji sarfını gerektiren faaliyetler,
- 6-Çalışmayı tamamlayan faaliyetler,
- 7-Endişe ve gerginliği giderici tipte faaliyetler.

Yukarıda sıralanan faaliyetlerden kişilerin daha çok yaratıcılığı teşvik eden, yetenekleri geliştirici, günün endişe ve gerginliğini giderici faaliyetleri yapmaları, kendileri ve dolayısıyla toplum için daha yararlı olacaktır. Çünkü bu tür faaliyetleri yapan kişilerin hem aile yaşamları hem de iş yaşamları olumlu ve başarılı bir şekilde geçebilmektedir.

Bu araştırmada, öğrenci gençliğin bir kesiti olan Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme şekilleri üzerinde durulmakta ve boş zamanları değerlendirme şekilleri ile akademik başarı düzeyleri arasında bir ilişkinin

olup olmadığı incelenmektedir. Araştırma bulgularının bir bölümü genellenebilir nitelikte olacağından, tüm gençliğin boş zamanlarını değerlendirmede araştırmacılara ve ilgililere yardımcı olabilecektir.

İkinci bölümde boş zaman faaliyetleri konusunda boş zaman ve boş zamanların değerlendirilmesi kavramlarını açıklamaya yönelik olarak yapılmış kuramsal ve araştırma yayınları tanıtılmıştır.

Üçüncü bölümde araştırmada kullanılan araştırma yöntemlerinin tanıtımı yapılmış, alan taramasına esas oluşturan araştırma modelinin nasıl kurulduğu ve çözümlemenin her bir aşamasında hangi araçların kullanıldığı açıklanmıştır.

Dördüncü bölümde ise Fatih Eğitim Fakültesi öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme şekillerinin çeşitli değişkenlere göre incelemesi yapılmış ve boş zamanları değerlendirme şekilleri ile akademik başarı düzeyleri arasında bir ilişkinin olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

“Araştırmanın Bulguları ve Yorumlar” bölümünde ise araştırmada elde edilen sonuçlar sunulmuş ve boş zamanların daha iyi bir şekilde değerlendirilebilmesi için ne yapılması gerektiğine değinilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

GENÇLİK VE BOŞ ZAMAN KAVRAMI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

10. GENÇLİĞİN TANIMI VE SINIFLANDIRILMASI

Gençlik dönemi insan yaşamının en önemli bir dönemi olup, kişinin sürekli ve düzenli olan gelişmesinin bir aşamasıdır. Bu çağ bir taraftan yetişkinliği etkiler. Çünkü, gençlik dönemi insan yaşamının gelecekte alacağı durumu büyük ölçüde etkileyen ve biçimlendiren kararların alındığı, insan kişiliğinin büyük ölçüde tamamlandığı bir dönemdir.

Genç geçimini sağlayacağı mesleğini, yaşamını paylaşacağı eşini bu dönemde seçer. Kendisi ve yaşadığı toplum hakkındaki değer yargıları bu dönemde oluşur. İlerde bu konulardaki yanlışları gördüğünde, genellikle değiştirmek ve yeni bir oluşum sağlamak için zaman artık geçtir. Bu nedenle gençlik bireylerin genel kişilik özelliklerinin oluşumunda biyolojik, fizyolojik, sosyal ve moral gelişme ve değişimleri açısından üzerinde durulması gereken hızlı bir olgunlaşma çağıdır. Daha kısa anlatımla, gençlik insanın sosyal kişiliğine kavuşma çağıdır.

İnsan doğumundan ölüme dek belirli çağlar içinde gelişir, duraklar ve ölür. Çocukluk, gençlik, olgunluk, yaşlılık olarak bilinen bu çağlar birbirlerinden keskin sınırlarla ayrılmamıştır. Gençlik kavramı, tanımı, gruplandırma ve yaş dilimleri içindeki yerinin belirlenmesi açısından değişik dönemlerde değişik yaklaşımlarla ele alınmıştır.

Gökçe (1984, s.5), gençliği "bireyi sosyal olgunluğa hazırlayan ergenlik ve delikanlılık özelliklerinin bir arada görüldüğü geniş kapsamlı bir kavram" olarak ele almakta ve bireyi sosyal olgunluğa hazırlayan bir geçiş dönemi olarak tanımlamaktadır.

Şemin (1992, s.21), gençlik dönemini biyolojik, psikolojik ve sosyal özellikler açısından ele almaktadır. Ona göre gençlik, çocukluğu yetişkinliğe bağlayan, ergenlik dönemini izleyen döneme verilen addır.

Gençtan (1993, s.101) ise gençliği, kendi içinde tutarlı olmasına karşın, zaman zaman çocuksu davranabilen, ergenlik döneminin kalıntılarını hâlâ yaşayan ve yetişkin insana özgü bazı davranışları da arada bir gösteren gerçek insanlar topluluğu olarak tanımlanmaktadır.

Yörükoğlu (1993, s.13) gençliği çocuklukla erişkinlik arasında yer alan, gelişme ruhsal olgunlaşma ve yaşama hazırlık dönemi olarak tanımlamaktadır.

Bilgin'e göre (1995, s.11) gençlik, toplum açısından sosyalleşmenin, birey açısından kişilik ve kimlik sorununun yaşandığı bir dönemdir.

Köknel de gençliği "psikolojik ve sosyal olarak bir gelişme ve olgunlaşma çağı" olarak ele almakta ve genç'i şu şekilde tanımlamaktadır; genç, belirli ve sınırlı bir yaş dilimi içinde, duygu, düşünce, davranış ve tutum olarak, gelişme çabası harcayan kişidir. Fizyolojik olarak bir gelişme ve olgunlaşma çağı olan gençlikte, psikolojik olarak süreli bir aşama çabası vardır. Bu çaba gençliğe toplumsal bir yön kazandırır. Gençlik bilgi ve kültürün sağlam temellerinin atıldığı ve zenginleştiği çağdır (KÖKNEL, 1970, s.3-4).

Armaner'e göre (1986, s.51) gençlik, insan yaşamının en hızlı bir dönemi olup, kişinin sürekli ve düzenli olan gelişmesinin bir aşamasıdır. Bu çağ, bireyin gelecekte alacağı durumu büyük ölçüde etkileyen ve biçimlendiren kararların alındığı ve kişiliğin büyük ölçüde tamamlandığı bir dönemdir. Genç insan, mesleğini, işini bu dönemde seçer. Kendisi ve yaşadığı toplum hakkında değer yargılarını bu dönemde oluşturur.

Çelebi (1987, s.211) gençliği, "15-25 yaş arasında ve hızlı bir sosyalleşme dönemi geçirmekte olan kişi" olarak tanımlamakta ve gençliği içinde çok farklı alt katagorileri barındıran bir sosyal katagori olarak ele almaktadır.

Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO), "Genç öğrenim yapan, hayatını kazanmak için çalışmayan, kendine ait konutu bulunmayan kişidir". "Genç, büyük hayal gücüne sahip, cesaretin çekingenliğe, macera isteğinin rahata üstün geldiği insandır". "Gençlik, 15-25 yaş arasındakilerden meydana gelen bir yaş gurubudur" gibi değişik tanımlar getirmiştir (DPT, 1983, s.12).

Gençlik bir toplumun en dinamik, en akışkan, en hareketli kesimidir. Genç değişken ve değişim meydana getiren kişidir.

Çeşitli yazarlar tarafından yapılan tanımlardan da anlaşılacağı gibi genç ve gençlik kavramı üzerinde evrensel olarak kabul edilen bir tanım henüz yapılmamıştır. Bunda, gençlik çağının güç tanımlanabilir, soyut bir kavram olmasının büyük rolü bulunmaktadır.

Yapılan tanımların gençlerin özelliklerine dayalı yaklaşımlar olduğu görülmektedir. Bu özelliklerin çokluğu ve farklılığı karşısında, gençliğehizmet götürülecek grubu belirlemek amacıyla bir sınır koyan Gençlik ve Spor Bakanlığı'nca (GSB), "bûluğa erme sebebiyle, biopsikolojik bakımdan çocukluğun sonu ile, toplum hayatında sorumluluk alma dönemi olan 12-24 yaş grubu (ergenlik ve genç yetişkinlik) arasında kalan yaş grubu gençlik" olarak kabul edilmiştir (DPT, 1983, s.13).

Gençlik dönemini belirleyen yaş sınırları değişik ülkelerde ve yayınlarda farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıklar gencin içinde yaşadığı toplumun doğal ve kültürel özelliklerinden kaynaklanmaktadır.

UNESCO gençlik yaşını 15-25 olarak belirlerken; Birleşmiş Milletler Örgütü 12-25 yaş arasındaki bireyleri genç, bu yaşlar arasını gençlik dönemi olarak tanımlamaktadırlar.

Türkiye'de ise gençlik yaşı bazı araştırma ve belgelerde farklı sunulmakta birlikte genel olarak 12-24 yaşlarının sınır olarak kabul edilebileceği görüşü yaygındır. Nitekim, gençlik konusuna ilişkin çalışmalarda bu grubun yaş sınırlarını Çelebi (1987, s.211) 15-25, Yörükçüoğlu (1993, s.13) 12-21, Köknel (1981, s.33) 12-25, Gökçe (1982, 1983) 12-24 olarak belirtmişlerdir.

Beş Yıllık Kalkınma Planlarında (BYKP) gençlik kesiminin yaş değişkenine göre tanımlanması için farklı yaş sınırlarının kullanıldığı gözlenmektedir. Buna göre, II. BYKP'da 14-24, III. BYKP'da 12-22, IV. BYKP'da 12-24 ve V. BYKP'da 15-24 yaş dilimleri kullanılmıştır.

Gençlik döneminin yaş değişkenine göre belirlenmesinden sonra, bu yaş dilimi nüfus içindeki grupların varlığı farklı özelliklerin varlığını göstermektedir. Farklı özelliklere sahip bu gençlik gruplarının farklı sorunlarının da olması doğaldır. Gençliğin yaş sınırları olarak bir bütünlük içinde görülmesine karşın, iç yapısının türdeş (homojen) olmadığı söylenebilir. 12-24 yaş grubundaki geçliğin çeşitli özelliklerinin tanınıp, bu özelliklere göre sınıflandırılmasında gençlik sorunlarını algılama, tanımlama ve araştırmalara konu etme ve çözüm önerileri getirme açısından yarar vardır.

Gençliği ve gençlik sorunlarını içinde bulundukları şartlara, sahip oldukları imkânlarla, yaşadıkları yere veya ortama göre değişik gruplara ayıran çeşitli sınıflamalar yapılmıştır. Aşağıda çeşitli çalışmalarda gençlik için öngörülen sınıflamalar kısaca verilmiştir.

"Cumhuriyet Döneminde Sosyal Hizmetlerin Yönetimi" konulu seminerde gençlik, içinde bulunduğu eğitim ortamına bakılarak şöyle sınıflandırılmıştır (GSB, 1973).

- 1- Okuyan gençlik,
 - a- Ortaöğrenim gençliği,
 - b- Yükseköğrenim gençliği
- 2- Okumayan (okul dışı) gençlik,
 - a- Ortaöğrenim gençliği,
 - b- İşçi gençlik,
 - c- Silah altında bulunan gençlik,
 - d- Çalışmayan gençlik,
 - e- Hizmet sektöründe çalışan gençlik.

UNESCO Türkiye Milli Komisyonu Gençlik Raporu'nda da benzer bir sınıflama yapılmıştır. Bu raporda "gençlik içinde bulunduğu kesim, sosyal sınıf veya kuruluş açısından ele alınmalıdır" denilerek gençlik (GÖKÇE, 1985, s.12).

- 1- Okuyan gençlik,
 - a- Ortaöğrenim gençliği,
 - b- Yükseköğrenim gençliği
- 2- Okuldışı gençlik,
 - a- Köy gençliği,
 - b- Çalışan gençlik,
 - c- Asker gençlik,
 - d- Büyük kentlerde çalışmayan, gecekondulu gençliği

Yine Beşinci BYKP Özel İhtisas Komisyonu gençliği benzer nitelikli bir sınıflandırma ile ele almaktadır (DPT, 1983, s.13). Bu raporda gençlik aşağıdaki şekilde gruplandırılarak ele alınmaktadır:

- 1- Öğrenci gençlik,
 - a- Ortaöğrenim gençliği,
 - b- Yükseköğrenim gençliği,
- 2- Okuldışı gençlik,
 - a- Çalışan gençlik,
 - b-Kırsal alan gençliği,
 - c- İşsiz gençlik,
 - d- Asker gençlik,
 - e- Gecekondulu gençliği
- 3- Özel durumlu gençlik,
 - a- Bedensel ve zihinsel özürlü gençler,
 - b- Hükümlü ve tutuklu gençler,

4- Yurtdışındaki Türk gençliği

Bu üç çalışmadaki gençlik sınıflandırmaları birbirine büyük ölçüde benzemekte, coğrafî konum, toplumsal tabakalar ve eğitim ortamları her sınıflandırmada kullanılmaktadır.

Yukarıda ele alınan bu üç sınıflandırmadan başka Türkiye'de gençlerle ilgili yapılan çeşitli çalışmalarda gençlik, değişik şekillerde sınıflandırılmıştır.

Gökçe (1982, s.38) gençliği, yaşamını sürdürdüğü ortama göre; köy, kent, gecekondu, uğraşısına göre; okuyan ya da öğrenci gençlik ve okul dışı; çalışan ve çalışmayan ya da işsiz gençlik olarak gruplandırmaktadır.

Gençliği, içinde çok farklı katagorileri barındıran sosyal bir katagori olarak ele alan Çelebi (1987, s.211) gençliği, öğrenci genç, çalışan genç, ev içinde tüketici ya da ev hizmetlerinin üretimine katkıda bulunan genç, işsiz genç, köylü genç, kentli genç, metropolde yaşayan genç, yetiştirilmesine ailesi tarafından özen gösterilen genç, ailesi tarafından ihmal edilen genç, özürlü genç, sağlıklı genç vb. gruplara ayırmaktadır.

Yapılan bu gruplandırmaları çeşitli ölçütlere dayanarak daha kapsamlı olarak ele almak mümkündür. Bütün bu yaklaşımlar gençlik sorunlarının araştırılması aşamasında, çalışma alanının sınırlandırılması açısından önemlidir. Ancak diğer yandan gençliğin bir kısım fizyolojik, bedensel, psikolojik ve toplumsal özellikleri yönünden bir bütünlük gösterdiği de reddedilemez. Bu araştırmada yükseköğrenim gençliği bütüncül bir yaklaşımla genel nitelikleri, gelişim, toplumsal ve boş zamanını değerlendirme açılarından betimlenmiştir. Yükseköğrenim gençliği, genel nitelikleri, yaşı, cinsiyeti, aile durumu, yetiştiği öğrenim kurumları ve çevre özellikleri açısından, gençlik içinde bir alt sınıf oluşturmaktadır. Üniversite gençliği gençlik kesimi içinde yaş ve gelişim özellikleri dolayısıyla değişime daha açık olması, diğer yandan sosyo-ekonomik kültürel yönden toplumun en seçkin grubunu oluşturması ve bu seçkin konumlarının kendi özlerine ilişkin kişisel, kişilerarası ve sosyo-kültürel farklılıklara, çelişiklere daha duyarlı olmaları nedeniyle psiko-sosyal sorunları daha yaygın ve dikkat çekici olmaktadır. Yapılan araştırmaların çoğunluğu da üniversite gençliğinin bu sorunları üzerinde odaklaşmaktadır. Türkiye nüfusunun genç bir nüfus olması nedeniyle toplum kalkınması ve sağlıklı olarak yetişmeleri açısından bunların boş zamanlarını değerlendirme sorunu önemli bir konu olarak ortaya çıkmaktadır. Konu genel nitelikleri nedeniyle üniversite gençliği olunca bu daha da önem kazanmaktadır. Bu nedenlerden dolayı üniversite gençliğinin boş zamanlarını değerlendirme şekilleri genel nitelikleriyle bir bütün olarak ele alınarak incelenmiştir.

100. Gençlik Döneminin Psiko-Sosyal Özellikleri

Birey doğumdan ölüme dek belirli dönemler içinde gelişir ve çöker. Genellikle çocukluk, gençlik, yetişkinlik ve yaşlılık olarak belirlenen bu dönemler birbirinden kesin sınırlarla ayrılmıştır. Her dönem bir önceki dönemin etkisi altında oluşur, bir sonraki dönemi etkiler. Bir başka deyişle bir dönemde ortaya çıkan özellikler bir sonraki dönemin özelliklerine eklenmekle kalmaz, kazanılan davranışlar yeni niteliklerle yoğrularak kişiliğe sindirilir (KÖKNEL, 1970, s.7). Bu dönemlerin birinden diğerine geçişte belirleyici yalnızca bireyin bedensel değişimi değildir. Bu geçiş psikolojik, toplumsal, ekonomik, kültürel etkenlerin de rol oynadığı bir oluşum ve gelişimdir. Ancak, her dönemin kendine özgü ve belirli bedensel, psikolojik, toplumsal özellikleri vardır. Bireysel ayrılıklarla birlikte bu ortak özelliklerin bilinmesi bireyin eğitiminde izlenecek yolu belirler (GÖKMEN ve AÇIKALIN 1985, s.13).

Çocuklukla yetişkinlik arasında yer alan gençlik döneminin belirgin özellikleri arasında duygusal coşku ve taşkınlık, çabuk kırılan ve bozulan ilişkiler, kolay etkilenme, kişiliğin sınırlarını aşma; toplum içinde sivrilme, ilgi çekme, rol sahibi olma çabası vardır. Genç, değişen ve gelişen kişiliği içinde, çevrede yeni değerler aramaya, kişiliğinin olgunlaşmasında rol oynayan özdeşleşme, özerklik, sorumluluk kavramlarına yanıt bulmaya çalışır (KÖKNEL, 1979, s.35). Bu dönem bireyin yaşamını büyük ölçüde etkileyen ve biçimlendiren kararların alındığı, kişiliğin büyük ölçüde tamamlandığı bir dönemdir. Genç, mesleğini, eşini bu dönemde seçer. Kendisi ve yaşadığı topluma ilişkin değer yargıları bu dönemde oluşur.

Gençlik döneminde, fizyolojik gelişme ve değişikliklerin bünyede oluşturduğu yorgunluk ve psikolojik yönden yerini bulamamanın verdiği sıkıntı ve bunalımlar, bir huzursuzluk dönemini yaratır ve çoğu zaman sosyal çevrenin tutumu, bu huzursuzluk dönemini daha da yoğun bir hale getirir. Çünkü gencin çevre ile kurduğu ilişkilerde, duygular ön plana gelmekte, hayallerinin yarattığı beklentiler, gerçeklere uymamaktadır. Dolayısıyla duygusal çatışmalar ve beklentilerin gerçeklerden farklı oluşu, uyumsuzluk sorununa ve çevreye ilginin azalmasına ve hatta gencin çevreyi red etmesine kadar gider (GÖKÇE, 1982, s.34).

Bu hareketler gencin değişen ve gelişen kişiliği içinde yeni değerler arama, özdeşleşme, özerklik ve sorumluluk duygularını geliştirme çabalarının sonucudur. Bu çabaların olumlu yönde gelişmesi gence kişilik kazandırır, toplumla olan ilişkilerini biçimlendirir.

Yükseköğrenim yıllarına rastlayan 17 yaş ve sonrası kendine güven ve gösterişin ağır bastığı "asıl delikanlılık", yetişkinlik öncesi dönemdir (YÖRÜKOĞLU, 1980, s.11). Bu

dönemde genç için kendi değerlerini bulmak, bunları benimsemek, bağımsızlığını kazanmak, gelecekteki yetişkin rolünü benimsemek, kısaca kendi kimliğini bulabilmek önem kazanır (EKŞİ, 1982, s.40). Çevreyi tanımak, hiçe saymak, saldırgan davranışları benimsemek, kabadayılığa özenmek, aileden bağımsız fakat kendi seçtiği arkadaş grubuna bağımlı hareket etmek gibi kararsızlığın, güvensizliğin, yerini bulamamışlığın verdiği dengesiz hareketler delikanlılık çağını karakterize etmektedir. Bu çağın özellikleri de bütünüyle bağımsız bir gençlik kültürü oluşturmaktadır (GÖKÇE, 1982, s.34)

Gençlik yalnız olumsuzlukların toplandığı bir çağ değildir. Gençlik tatlı hayallerin, tutkuların ve ideallerin filizlendiği, sıkı arkadaşlıkların, ilk sevgilerin yaşandığı dönemdir. Yeniliğe ve ileriye doğru atılımların yapıldığı, kendini kanıtlama ve kendi kimliğini arayıp bulma çabalarının yoğunlaştığı dönemdir (YÖRÜKOĞLU, 1993, s.19).

Kimlik gelişimi yaşam boyu süren bir gelişim olmakla birlikte bu dönemde biçimlenir. Bundan önceki dönemlere ilişkin sağlıklı ve sağlıklı gelişmelere göre gencin kimliği şekillenmekte; böylece genç kendi kimliğini bulmaktadır.

Her dönemin kendine özgü ihtiyaçları tamamlanacak görevleri, çözümlenecek sorunları ve hassas yönleri vardır. Normal ve ruh sağlığı yerinde kişilik gelişmesi bu ihtiyaçların karşılanması, sorunların çözümlenmesi, görevlerin uygun zamanda gerçekleşmesi ve bu hassas yönlerle başa çıkılması ile olabilir (EKŞİ, 1982, s.41).

Yükseköğrenim gençliği, yaşı, cinsiyeti, aile durumu, yetiştiği öğrenim kurumları ve çevre özellikleri açısından, gençlik içinde bir alt sınıf oluşturmaktadır. Çoğunlukla aile çevresinden uzakta yaşayan yükseköğrenim gençliği yukarıda açıklanan toplumsal ve psikolojik süreçleri, bu gelişim aşamalarındaki sorunları çok kez değişik görünümde, başka sorunlarla etkileşerek büyümüş ve karmaşılaşmış biçimde yaşar. Sonuçta bu sorunlar toplumsal sorun niteliğine bürünür. Yükseköğretim gençliğinin yaşantılarına dayalı olarak geliştirdiği kişilik yapısı ile sürdürmek durumunda olduğu yaşam arasındaki ilişkiyi görmeden yükseköğrenim sürecini anlamaları zordur.

101. Gençlik Problemleri ve Boş Zaman

Gençlik ve gençliğin sorunları, sürekli güncelliğini koruyan ve üzerinde durulan konulardan biri olma niteliğini sürdüre gelmiş ve hâlâ sürdürmektedir. Teknolojik gelişmelerin hızla arttığı, toplumların birbirlerini sürekli olarak etkilediği sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik şartların hızla değiştiği bir ortam ve çağda yaşayan gençlik, bu süreç içinde çeşitli sorunlarla karşı karşıya gelmektedir. Yaşı , cinsiyeti, aile durumu, yetiştiği öğrenim kurumları ve çevre özellikleri gibi genel nitelikleri ile gençlik içinde bir alt sınıf oluşturan üniversite gençliği de nitelikleri farklı olmakla birlikte bu sorunlardan soyutlanmış değildir.

Yükseköğrenim gençliği de çok kez değişik görünümlerdeki sorunlarla etkileşerek büyümüş ve karmaşıklaşmış bir biçimde yaşamaktadır.

Tezcan (1991, ss.108-114) öğrencilerin sorunlarını şu şekilde sıralamaktadır:

- 1- Sosyo-ekonomik sorunlar;
 - a- Yurtlar,
 - b- Burslar, krediler,
 - c- Öğretim araçları (kitap, teksir vs.),
 - d- Harçlar.
- 2- Beslenme ve sağlık sorunları;
 - a- Beslenme,
 - b- Sağlık
- 3- Kültürel sorunlar (ders dışı faaliyetler).

Türkiye'de üniversite öğrencileri üzerinde yapılan çeşitli araştırmalarda da öğrencilerin okul, yurt, sosyal faaliyet, fakülte hayatına uyum, arkadaşlık ilişkileri, ekonomik konular, sağlık ve boş zamanları değerlendirme alanlarındaki çeşitli sorunları bulunduğunu ortaya koymuştur (ABADAN, 1961; BAYMUR, 1969; ÖZGÜVEN, 1985; COŞKUN, 1985).

Üniversite öğrencilerinin problemleri ile ilgili olarak yaptığı çalışmasında Baymur (1969), problemleri şu şekilde sıralamaktadır. Bunlar;

- 1- Öğrenci yurtlarıyla ilgili problem,
- 2- Okulla ilgili problem,
- 3- Sosyal ve ekonomik problem,
- 4- Kişisel kaygılar,
- 5- Sosyal faaliyet yetersizliği,
- 6- Ülke ve toplum problemleridir.

Yükseköğrenim öğrencilerinin problemleri ile ilgili olarak yapılan incelemelerde üniversite öğrencilerinin çeşitli alanlara ilişkin problemlerinin olduğu, bu problemlerin bazı değişkenlere göre farklılıklar gösterdiği anlaşılmaktadır. Genel olarak öğrenci problemleri; barınma, okul, yurt, gelecek, iş ve meslek seçimi, aile, sosyo-ekonomik durum, kişisel ve sosyal ilişkiler, boş zamanları değerlendirme, benlik ve iç yaşamla ilgili alanlarda toplanmaktadır.

Türkiye'de öğrenci problemleri ile ilgili olarak yapılan araştırmaların sonuçlarına göre, boş zamanları değerlendirme bir öğrenci problemi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bir problem alanı olarak boş zamanları değerlendirme çeşitli değişkenleri itibariyle bir araştırma konusu

niteliğine sahiptir. Toplumumuzda bu sahadaki çalışmalar yetersiz kalmıştır. öğrenciler, olanakların yetersizliği yüzünden boş zamanlarını gereken şekilde değerlendirememişlerdir. Türkiye'de boş zaman faaliyetleri örgütsüz ve geleneksel alışkanlıklar çerçevesi içerisinde kalmıştır (TEZCAN, 1991, s.14). Bu yüzden üniversitelerimizde gençlerin sosyal ve kültürel faaliyetlerini geliştirmek, boş zamanlarını günün koşullarına uygun olarak kullanabilmelerini sağlamak, üniversite içinde ve dışında mevcut olan örgütlerden daha iyi faydalanmak, onları işler hale getirmek ve geliştirmek, ayrıca yeni tesisler kurmak ve bunlar arasındaki gerekli koordinasyonu sağlamak için, öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme özelliklerinin bilinmesi ve bu çalışmaların buna göre yapılması gerekir.

102. Boş Zaman ve Boş Zamanı Değerlendirme

Boş zaman ya da serbest zaman faaliyeti, kişinin ailesel, mesleki ödevlerini yerine getirdikten sonra bireysel olarak girişebileceği, dinlenme, eğlenme, bilgisini zenginleştirme, becerilerini artırma ve giderek toplum yaşamına gönüllü olarak katılma gibi bir dizi uğraşlar içerir. Bu anlamda boş zaman, bireyin yaşamak için başvurması gereken uğraşların dışında bireysel tercihlerine ayırabileceği zamandır (GÖKÇE, 1983, s.18).

Boş zaman ferdin çalışma ve diğer görevlerinden arta kalan zaman içinde, serbestçe dinlenmesi, eğlenmesi, toplumsal başarı ya da kişisel gelişmesi için kullandığı zamandır (MEGSB, 1988, s.23).

Köknel'e göre (1981, s.174) boş zaman, insanın bir uğraşta bulunmak ya da bulunmamak arasında özgür seçim yapabildiği, yapmak ya da yapmamak istediklerini serbestçe saptadığı süredir. Bu tanımdan anlaşılacağı gibi, öğrenim ve iş dışında kalan bu süre içinde kişi arzusuna göre, dinlenebilir, eğlenebilir, kendisini bir meslek alanında yetiştirebilir, mesleğini geliştirmek için çalışabilir ya da zihinsel ve bedensel gelişmesini sağlamak için uğraşı verir.

Abadan (1979, s.3) boş zamanı "uyumak, yemek yemek, vücut temizliği yapmak, fakülteye gidip gelmek, ders veya bir işte çalışmak zamanı dışında kalan zaman" olarak tanımlamaktadır.

Boş zaman bireyin hem kendisi ve hem de başkaları için bütün zorluklardan ya da bağlantılardan kurtulduğu ve kendi isteğiyle seçeceği bir etkinlikle uğraşacağı zamandır (PARKER, 1971, s.27). Bireyin kesin olarak bağımsız ve özgür olduğu zamandır. İş yaşamının dışındaki bir zamandır. Başka bir ifade ile boş zaman etkinliği, kişinin mesleki, ailesel ve toplumsal ödevlerini yerine getirdikten sonra özgür iradesiyle girişebileceği dinlenme, eğlenme, bilgi ya da becerilerini geliştirme, toplum yaşamına gönüllü olarak katılma gibi bir dizi uğraşlardır (TEZCAN, 1993, s.10).

Menteş (1973, s.71) ise boş zamanı "şehir, kent ve kırsal bölgelerde yaşayan kişinin, toplumun, okuyan gençliğin günlük yaşantıları içinde çalışma, uyuma ve temel ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra arta kalan zaman olarak tanımlamaktadır.

DPT'da boş zamanın tanımını; "çalışma sürelerinin dışında kalan ve kişinin dilediği gibi kullanabileceği zaman" olarak yapmaktadır (DPT, 1990, s.6).

Görüldüğü gibi tanımlarda ortak olan "zorunlu ihtiyaçların karşılanması için kullanılan zaman ve eğitim, iş veya mesleki bir çalışma için zorunlu olarak kullanılan zamanın dışında kalan zaman" diye tanımlanabilecek olan boş zaman kavramı Türkiye'de yapılmış çeşitli çalışmalarda "boş zaman", "serbest zaman", "özgür zaman" gibi farklı isimlerle anılmıştır (KÖKNEL 1981; s.174; TEZCAN 1993; s.10; ABADAN 1961; s.3). Türk toplumunda yeni yeni yer bulan bir yaşam biçimi olduğundan, boş zaman konusundaki bu kargaşa doğal karşılanabilir. Bu yaşam biçimi toplum yaşamı içinde yerini buldukça kavramların yerleşmesi ve doğru kullanımı da sağlanacaktır.

Boş zamanı değerlendirme ise şu şekilde tanımlanmaktadır; kişinin meslek, aile ve toplum görevlerini yaptıktan sonra, dinlenmek, eğlenmek, toplumla olan ilişkilerini arttırmak, meslek dışı öğrenimini geliştirmek veya topluma kendi isteğiyle katılmak amacıyla kendi seçeceği işler ve meşguliyetlerdir (MEYDAN LAROUSSE, Cilt 2, s.309).

Bayer (1974, s.49) boş zamanların değerlendirilmesini şu şekilde tanımlamaktadır. Günlük faaliyetlerin, ödev ve benzeri çalışmaların dışındaki boş zamanlarda, bireyin, hayata bağlayıcı, dinlendirici, eğlendirici, meşgul edici veya zevk verici olay ve eylemleri yapmak veya katılmak suretiyle ruhen ve bedenlen canlılık kazanması faaliyetlerinin tümüdür.

Dinlenme ve rahatlamanın en tabii şekli, genç öğrencinin, sınıftaki rahatsızlıktan sonra, bağırarak ve konuşarak teneffüse çıkmasıdır. Boş zamanın ilk değerlendirilmesi oyunla başlar. Oyun hareket ihtiyacının veya engellenmiş isteklerin, hayal gücüne başvurularak karşılanması veya aldatmaca bir şekilde gerçekleşmesidir.

Boş zaman değerlendirme etkinliklerinin en gelişmiş şekilleri; sinema, tiyatro, spor gösterileri, televizyon, kitap ve müziktir. Boş zamanı değerlendirmenin hareket isteyen şekilleri yolculuk, kamp hayatı, turizm ve spordur. Bunlar gerek yaşam tarzında gerekse yaşam temposunda değişiklik getirir.

Milletlerarası Boş Zaman Etüt Grubu ise boş zamanların değerlendirilmesi, bireyin mesleki, ailevi, toplumsal ödevlerini yerine getirdikten sonra, bağımsız iradesi ile girişebileceği bir seri dinlenme, eğlenme, bilgisini zenginleştirme, becerilerini artırma ve topluma gönüllü olarak katılma uğraşıdır, biçiminde bir tanımlı benimsemiştir (ERGİN, 1974, s.28-29).

Whyme ve Hanmand'a göre boş zaman aktiviteleri televizyon seyretmek, okumak, tiyatro ve sinemaya gitmek vb. pasif olabilir veya ufak bir hazırlık ve araç gerektiren (araba kullanmak, yürüyüş yapmak, görülmeye değer yerleri görmek) veya çok özelleşmiş araçlar gerektiren (yelkenli kullanmak, dağa tırmanmak, aletli dalış yapmak) vb. aktif olabilir (1985, s.252).

Bayer (1974, s.50) boş zaman etkinliklerini iki grupta toplamıştır. Bunlar;

- 1-Aktif boş zaman değerlendirme: (kampçılık ve her türlü sportif oyunlar.),
- 2-Pasif boş zaman değerlendirme: (piknik yapma, gezinti, dinlenmek, seyir etme gibi.) dir.

Abadan ise (1961, s.23) boş zaman etkinliklerini sert ve yumuşak boş zaman etkinlikleri olarak iki grupta toplamaktadır. Bunlar; sert etkinlikler; kitap okumak. spor yapmak, müzik alanında icra ile uğraşmak, el işi yapmak vb. Yumuşak etkinlikler; dans, sinemaya gitmek, gençlik gruplarına üye olmak, radyo dinlemek vb. dir. Bu gruplamaya temel olarak bireyin etkin katılımının varlığı alınmıştır.

Boş zaman etkinlikleri aktif ya da pasif, toplumun ya da bireyin yararına dönük, tek başına ya da grupla yapılabilen, günün herhangi bir saatinde ya da belirli saatlerde ve düzenli olarak yapılan, bir araç kullanımı gerektiren ya da herhangi bir araç kullanılmaksızın katılabilen çeşitli etkinliklerin tümüdür. Bu tür etkinliklere katılmada bireyin gönüllü olması, zevk alması, ekonomik bir yarar amacı gütmemesi, bağımsız olarak seçimi ve bireye bağımsızlık duygusu kazandırması gibi şartlar beklenir. Boş zaman etkinliklerinin üç tür işlevi yerine getirdiği söylenebilir: Dinlenme, eğlenme ve ilerlemedir (BAYER, 1974, s.49).

Bu üç fonksiyon birbirini tamamlar. Bu bakımdan fonksiyonları insan hayatı boyunca incelediğimizde boş zamanı değerlendirme;

- 1- Günlük boş zamanı değerlendirme,
- 2- Haftalık boş zamanı değerlendirme,
- 3- Mevsimlik boş zamanı değerlendirme,
- 4- Yıllık boş zamanı değerlendirme,

olmak üzere dört zaman boyutunda kendini gösterir.

Boş zamanları değerlendirmenin birey ve toplum açısından yararları şöyle sıralanabilir (GÖKÇE 1985, s.17):

- 1- Bireye kendini ifade etme imkânı verir,
- 2- Yaratıcılığını artırır,

- 3- Yeni deneyimler kazandırır,
- 4- Arkadaşlık ilişkisi kurulmasını sağlar ve toplumsal çevreyi genişletir,
- 5- Mutlu ve sağlıklı bireyler yaratılmasını sağlar,
- 6- Üretkenliği artırır.

Ergin'e göre (1974, ss.29-35) boş zaman etkinliklerine katılım;

- 1- Bireyin ruh sağlığının gelişmesini ve düzenlenmesini sağlar,
- 2- Yeteneklerin bulunması ve geliştirilmesine yardım eder,
- 3- Fiziki mutluluk sağlar,
- 4- Yaşamı geliştirme amaçındadır,
- 5- Çalışmayı verimli kılar ve verimliliği artırır,
- 6- Yeni bilgi ve beceriler kazandırır,
- 7- Üretime hizmet eder.

Boş zaman etkinliklerine katılım birey üzerindeki etkilerini kişilik gelişimine, çevreye uyuma ve başarıya etkisi olmak üzere ele almak faydalı olacaktır;

- 1- Kişilik gelişimine etkisi:

Araştırmacılar kişilik yapısı ile boş zaman etkinliklerine katılım arasında bir ilişki olduğunu ileri sürmektedir. Abadan (1961, s.27) "Boş zaman etkinlikleri gençliğin şahsiyet ve karakter gelişimini belirleyicidir" derken Jacson'a göre;

- a-Atletik özellikleri ağır basan bireyler bedensel yarışmaların yoğun olduğu etkinliklere katılmaktadır,
- b-İyi eğitim görmüş, kendine güvenli, kendini yönlendirebilen bireyler olumlu toplumsal ilişkilerin yoğun olduğu kültürel, zihinsel etkinliklere ilgi duyarken evle ilgili, el becerileri isteyen etkinliklere ilgi azdır,
- c-Bağımsız kendine güvenli bireyler yalnızlıktan hoşlanır,
- d-Yaşama olumsuz bakan bireyler bu tür etkinliklere karşı ilgisizdir (GÖKMEN, AÇIKALIN, 1985, s.19).

Bireylerin katıldığı etkinliklerin yanında katılmak istediği halde çeşitli imkânsızlıklar nedeni ile katılamadığı etkinliklerin türü ve bunlara katılmak isteme şekilleri de onların benlik gelişimleri açısından önem taşır.

2- Çevreye uyma etkisi:

Boş zaman faaliyetlerine gençlerin sistemli olarak katılması onların sosyalleşmelerinde de önemli bir unsurdur. Sosyalleşme, gencin kişisel ve toplumsal varlık olarak yetiştiği ve kişiliğini kazandığı süreçtir. Gençlerin sosyalleşmesi çeşitli sosyalleşme faktörleri yoluyla gerçekleşir. Temel sosyalleşme faktörü toplum ve kültürdür. Aile, okul, arkadaş grupları, akrabalık ve komşuluk ilişkileri, kitle iletişim araçları, gencin yüzyüze ilişki içinde olduğu ve sosyalleşme ortamını bulduğu faktörlerdir. Boş zaman faaliyetleri bütün sosyalleşme faktörlerinin destekleyeceği, özendireceği bir yapıya sahiptir (MEGSB, 1988, s.23).

Mercer'e göre içinde yaşadığı veya geçmişte bulunduğu çevre ihtiyaçlarını belirleyici ve boş zaman etkinliklerinin seçiminde etkindir. Her çevre bireylere değişik imkânlar sunar. Çevrenin zenginliği, tarihi gelişimi, idari yapısı ve kültürel birikimleri, o yöredeki boş zaman etkinliklerinin türlerini belirleyicidir (GÖKMEN VE AÇIKALIN, 1985, s.18).

Gençlerin giriştikleri çeşitli aktiviteler sadece boş kalmış bir zamanın geçirilmesi olmayıp, psikolojik gelişmelerini de mümkün kılar; genç sinema, okuma, tartışma gibi faaliyetlerle kendini eğlendirirken aynı zamanda bazı his ve düşünce; isteklerini ifade etme ve tatmin imkânını da kazanır (CANSEVER, 1964, s.94).

Boş zaman fazlalığı, bu anların daha kişisel hayaller ve faaliyetler uğruna harcanmasına, gencin çevresinde daha fazla uzaklaşmasına ve kişisel düzenin daha kuvvetle iç alemde yerleşmesine, kökleşmesine yardım etmektedir. Grup faaliyetleri gencin çevresine karşı beslediği agresiviteyi ifade etmesine imkân vermektedir. Önceleri dağınık, kontrolsüz bir şekilde gösterilen tahripkârlık, grup içinde zamanla değişik obje ve faaliyetlere yönelttilerek yapılandırılmaktadır.

3- Boş zamanları değerlendirme ve akademik başarı:

Bir çok genç öğrenim yaşamında başarı elde edemeyince bunu boş zaman etkinlikleri ile sağlamaya çalışır. Özellikle yarışma niteliğindeki oyunlarda ve spor aktivitelerinde bu duyguyu sağlamak mümkündür. Başarıyı elde etmek için zaman ve enerji harcamakta gerekli öğeler arasındadır. Miller ve Wook'a göre (1973, s.87) öğrencinin okul dışı ya da müfredat dışı etkinliklere katılması onun okul başarısını olumlu bir biçimde etkilemektedir. Boş zamanlarında spor, müzik, güzel sanatlar, folklor gibi dallarla uğraşan öğrenciler öğrenimlerinde başarılı olmaktadır. Diğer bir deyişle boş zaman etkinliklerine bir etkin olarak katılım başarıyı tayin eden zihinsel olmayan etkenler arasındadır (ÖZGÜVEN, 1974, s.81). Öğrencinin başarısı sadece zihinsel faktörlere bağlı olmayıp aynı zamanda ders dışı faaliyetlere katılması da onun başarısını olumlu yönde etkileyen faktörler arasındadır (TEZCAN, 1977, s.53). Öğrenci bu yoldan sağlıklı, dinç, sağlam bir kişilik geliştirmektedir.

Boş zaman etkinliklerine katılım yeteneklerin bulunmasına ve geliştirilmesine yardım eder, çalışmayı verimli kılar ve verimliliği artırır (ERGİN, 1974, ss.29-35). Boş zaman etkinliklerinin sağladığı zengin etkileşimlere dayalı olarak bireyin yetenek ve yeterliliklerinin daha çok farklı olmasının ayrıca yararlı bir sonucu da vardır. Birey bunlara dayalı olarak geleceği için daha yerinde ve akılcı seçimler yapabilir, kendini yeni durumlar için daha çok donatabilir (GÖKNEL ve AÇIKALIN, 1985, s.23).

11. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmada, Fatih Eğitim Fakültesi öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirmeleri ile bunun akademik başarılarına etkisinin, bölümler, sınıflar ve cinsiyetler açısından farklılık olup olmadığının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu genel amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranmıştır;

- 1-Fatih Eğitim Fakültesi öğrencilerinin katılmakta olduğu boş zaman faaliyetleri nelerdir? Bu faaliyetlerde;
 - a-Kız ve erkek öğrenciler arasında farklılıklar var mıdır?
 - b-Devam etmekte oldukları sınıflardan kaynaklanan farklılıklar var mıdır?
 - c-Bölümler arasında farklılıklar var mıdır?
- 2-Öğrencilerin yaz tatillerini nasıl geçirmektedir?
- 3-Öğrencilerin en çok severek katıldıkları boş zaman faaliyetleri ile öğrencilerin çeşitli sebeplerle katılmak istedikleri halde katılamadıkları faaliyetler nelerdir?
- 4-Öğrencilerin akademik başarıları ile katıldıkları boş zaman etkinlikleri arasında manidar bir ilişki var mıdır?

12. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bu araştırmada, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesine devam eden öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme faaliyetlerinin belirlenmesini, öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme nitelikleri ile akademik başarı düzeyleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı, araştırma sonucunda elde edilen verilerden boş zaman değerlendirme faaliyetlerinin geliştirilmesi, düzenlenmesi ve eğitim-öğretim faaliyetlerinde yararlanılması amaçlanmaktadır.

Araştırmada Fatih Eğitim Fakültesi öğrencilerinin boş zamanlarını ne tür faaliyetlerle değerlendirdiklerinin ve bu konuda ne düzeyde bulunduklarının gereğine inanılmakta ve bu konudaki çalışmanın öğrencilerin problemlerinin çözümüne katkı sağlamak için öneriler ortaya konulması ümit edilmektedir.

Üniversitelerin görevlerinden biride araştırma yapmak ve yaymaktır. Türk üniversitelerinde okumakta olan öğrencilerin nitelikleri konusunda yapılan araştırmalar sınırlı ve sayıca azdır. Bu çalışma bu alandaki sınırlılığını ve eksikliği bir ölçüde azaltarak alana katkı sağlayacağı için boş zamanları değerlendirme konusu bir araştırma konusu olma önemine sahiptir.

Öğrencilere bir takım hizmetler sunabilmek için önce onların sorunlarını, istek ve ihtiyaçlarını tanımak gerekmektedir. Öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme sorunları ve ihtiyaçları hakkındaki doğru bilgiler de şüphesiz öğrenciler üzerinde yapılacak çalışmalarla elde edilebilir. Bu nedenle öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme sorunlarının belirlenmesi ve bu sorunların gerçekçi ve sağlıklı çözümlere kavuşturulabilmesi için bu konuda araştırma yapmanın gereği ortaya çıkmaktadır. Ayrıca bu tür araştırmaların sık sık yapılması da yararlı olacaktır. Çünkü bilim ve teknolojiye hızlı gelişmeler, hayat şartlarındaki değişikliği beraberinde getirmekte ve bireylerin boş zamanları artmakta ve bunların en verimli şekilde nasıl değerlendirileceği sorunu ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle öğrencilere bu konuda götürülecek hizmetler planlanırken değişen şartlara bağlı olarak öğrencilerin ne tür boş zaman değerlendirme sorunları ve ihtiyaçları olduğunun belirlenmesi büyük önem kazanmaktadır.

Bu araştırma üniversite öğrencilerinin sorunlarının bir bölümünü ele almıştır. Araştırmanın sonuçları, dikkate alınarak uygulamaya yansıtıldığı ölçüde önemlidir. Araştırmanın yapılması kadar uygulamada öğrencilerin sorunlarına bir ölçüde çözüm götürmeside önemlidir.

13. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMI

Bu araştırmanın planlanıp, yapılmasında, varılan bulguların değerlendirilmesinde aşağıda verilen varsayımlardan hareket edilmiştir. Bunlar;

- a-Fatih Eğitim Fakültesine 1995-1996 Eğitim-Öğretim yılında devam eden öğrenciler evreninden alınan örneklem evreni temsil edebilecek nitelikte olması.
- b-Anketin uygulandığı öğrencilerin maddeleri dürüst, objektif ve kendi durumlarını tam olarak yansıtacak şekilde cevaplamış olmalarıdır.

14. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Bu araştırma Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi öğrencileri ile sınırlıdır. Örneklem grubu seçilirken dört sınıfı da (I., II., III., V.) olan bölümler araştırma kapsamına dahil edilmiştir. Bu nedenle; araştırmanın yapıldığı sırada ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıfı bulunmayan Fen Bilgisi Öğretmenliği öğrencileri araştırma kapsamına alınmamışlardır. Bunun nedeni, bu bölümün okunulan sınıf düzeyi değişkeninin boş zamanları

değerlendirme üzerindeki etkisinin araştırılacağı amaca uygun olmamalarıdır. Ayrıca Fakültenin II. Öğretim yapılan Tarih, Coğrafya, Türk Dili ve Edebiyatı ile Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümleride zaman değişkenini etkileyeceğinden kapsam dışı bırakılmıştır.

Bu araştırma, Fatih Eğitim Fakültesinin; Matematik, Fizik, Kimya ve Biyoloji Öğretmenliği Programına giren Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Tarih, Coğrafya ve Türk Dili ve Edebiyatı Programlarını içeren Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sınıf Öğretmenliği ve Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı Eğitim Bilimleri Bölümü, Beden Eğitimi ve Spor, Resim-İş Eğitimi ve Müzik Eğitimi Programları Özel Yetenek ve İlgi Bölümü olmak üzere dört bölümün her sınıflarında okuyan öğrenciler ile sınırlandırılmıştır. Bu dört bölümdeki toplam öğrenci sayısı 3094'tür. Bu araştırma, 3094 öğrenciden tabakalı tesadüfi örnekleme metoduna göre seçilen 606 kişilik örneklem grubu ile sınırlıdır.

Bu araştırmanın bulguları ancak yukarıda açıklanmış olan bölümlere genellenebilir.

15. ARAŞTIRMADA KULLANILAN TERİMLERİN TANIMLARI

Boş Zaman: Boş zaman, insanın bir uğraşıda bulunmak ya da bulunmamak arasında özgür seçim yapabildiği, yapmak ya da yapmamak istediklerini serbestçe saptadığı süredir (KÖKNEL, 1981, s.174).

Boş zaman, bireyin çalışma saatleri dışında uykuda geçen zamanının ve zaruri gereksinimleri için (vücut temizliği yapmak, yemek yemek gibi) harcadığı zaman dışında kalan ve bireyin istediği gibi kullanacağı zamandır (ABADAN, 1961, s.3).

Boş Zamanı Değerlendirme: Kişinin meslek, aile ve toplum görevlerini yaptıktan sonra, dinlenmek, eğlenmek, toplumla olan ilişkilerini arttırmak, meslek dışı öğrenimini geliştirmek veya topluma kendi isteğiyle katılmak amacı ile kendi seçeceği meşguliyetlerdir (MEYDAN LAROUSSE, 2, s.309).

Örgütlü Boş Zaman Faaliyeti: Yöneticilerin program, planlama ilkelerine uyarak hazırlayıp uyguladıkları bir dizi uğraşı kapsamaktadır.

Gençlik: Gençlik, çocukluğu yetişkinliğe bağlayan, ergenlik dönemini izleyen döneme verilen addır (ŞEMİN, 1992, s.22). Bu çalışmada gençlik kavramı, KTÜ Fatih Eğitim Fakültesinde 1985-1986 öğretim yılında öğrenim gören ve genellikle 18-24 yaşları arasında bulunan kız ve erkek öğrencileri nitelendirmektedir.

Akademik Başarı: Öğrencinin bir eğitim-öğretim çalışmasını yansıtan bütün derslerden aldığı ders geçme notlarının toplamının aritmetik ortalamasıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMA İLE İLGİLİ LİTERATÜR

20. KURAMSAL YAYINLAR

Bu bölümde araştırma konusu ile ilgili kuramsal çalışmalar özetlenmiştir.

200. Boş Zamanı Değerlendirme Kavramı

Boş zamanı değerlendirmenin bir zaman dilimi bir düşünce biçimi ya da oyun-eğlence türünden bir etkinlik mi olduğunun belirsizliği, onun toplumbilim araştırmalarına konu olmasını tartışılır hale getirmektedir. Bu güçlükler nedeniyle bir çok bilim adamı, boş zaman analizinin boş zaman denemelerinin test edilmesinde başlangıç noktası olarak alınmasını önermiştir (GUNTER, 1987, s.115). Ampirik araştırmalar, "özgür zaman"ı ya da "boş zaman"ı değerlendirmek için tipik zaman ölçütleri geliştirebildikleri halde, kuramsal olarak boş zaman deneyimlerini iş kavramı ile bütünleştirmede başarısız kalmaktadır (SHAW, 1986, s.177).

Boş zaman (leisure) ve boş zamanı değerlendirme (recreation) aynı anlama gelmeyen iki kavram olup; boş zaman kişinin çalışmadığı, yaşam zorunluluklarının ve biçimsel görevlerinin dışında kalan ve kişinin kendi isteği yönünde harcayabileceği zamandır. Boş zamanı değerlendirme ise, boş zamanda yapılan etkinliklerle ilgilidir. "Boş zamanı değerlendirme" bu iki kavramın uygulamadaki karşılığı olarak geliştirilmiştir ve kullanılmaktadır (BUCHER ve BUCHER, 1974 ss.6-8).

Boş zamanı değerlendirme kavramının, boş zaman kavramına göre daha dar kapsamlı olduğunu belirten Shaw (1986), "etkinliklere katılma" anlamında da alınsa, Gray ve Greben (1974) ile Kraus (1977) gibi bazı kuramcıların, boş zamanı değerlendirmeyi öznel bir durum ya da bir deney olarak kavramlaştırdıklarını belirtmektedir (SHAW, 1986, s.178).

Boş zaman (leisure) ile özgür zaman (free time) kavramları da birbirlerinden farklılaşırlar. Psikoloji literatüründe boş zaman, özgürlük algısı ve temel güdüler açısından ele alınmıştır. Iso-Ahola, özgürlük algısı ve temel güdüler açısından özgür zamanı, özgür zamanın öznel koşullarından boş zamanın nesnel koşulları ile ayırmaktadır (DOUGHLAS, LARSAN

ve CZIKSZENTMLHAYL, 1986, ss.169-171). Özgür zaman, kişinin zorunlulukları dışında kalan ancak kendisi için herhangi bir etkinliğe yöneldiği zamandır. Boş zaman ise yine zorunluluklar dışında kalan zaman olmakla birlikte, kişinin kendini gerçekleştirmeye yöneldiği zamanı anlatmaktadır.

Başlangıçtaki araştırmalarda (PARKER 1979, STOKES 1983, 1985 vb.) boş zamanı özgür zamana eşitleme eğilimi izlenmektedir. Bu konuda en iyi açıklamayı yapan da Grazia (1964), boş zamanı ve özgür zamanı ayrı ayrı yaşamakla birlikte, onları aynı imişçesine algılama alışkanlığımız olduğunu belirtmekte ve bunlar arasındaki farkı şu şekilde açıklamaktadır; "herhangi bir insanın özgür zamanı olabilir ama boş zamanı olamaz. Özgür zaman, demokrasi ideolojisinin gerçekleştirebilirliğidir. Boş zaman ise bütünüyle gerçekleştirebilir olmayıp, bundan öte, bir fikir değil bir idealdir. Özgür zaman, zaman hesaplamanın bir yolu olmakla birlikte, boş zaman, insanın az sayıdaki başarıma olanağının bulunduğu aşamaya ilişkindir (SHAW, 1986, s.178).

Yeniden tazeleme, yeniden biçimlendirme, yeniden yaratma, yeniden güçlendirme, yeniden gençlik ve dinçlik kazandırma ile yeni bir ruh akıl ve beden geliştirme anlamlarına gelen boş zamanı değerlendirme, eğitim alanında yeni görülmekle birlikte, kökleri insanın akıl, duygu ve toplumsal durumlarında daha derin olarak görülmektedir (CORBIN, 1970, s.1).

İnsanın özbenliğine uygun ve yapmaktan zevk aldığı toplumsal, kültürel ve sportif etkinliklere katılarak, günlük yaşamın sıkıcılığından kurtulması ve başka insanlarla etkileşerek toplumsal bir kişilik kazanması olarak açıklanan boş zamanı değerlendirme ayrıca, "özünde ödül niteliği taşıyan ancak kazanç amacı gütmeyen, doğası gereği antisosyal de olamayacak etkinlikler" olarak tanımlanmaktadır (BUCHER ve BUCHER, 1974, ss.4-11).

Boş zamanı değerlendirmeye ilişkin kargaşaya bir açıklık getirmek için Gunter (1987) boş zaman deneyimlerine ilişkin sekiz özellik belirlemiştir. Bunlar;

- 1- Günlük yaşamdan bir anlamda ayrılma ya da kopma,
- 2- Etkinlikleri kişinin özgürce seçiyor olması,
- 3- Zevk alma ya da olayın zevk alınır oluşu,
- 4- Kendiliğindenli oluşu,
- 5- Zamanın varlığı,
- 6- Yaratıcı hayal kurma,
- 7- Macera ve keşfetme,
- 8- Kendini gerçekleştirmedir.

Corbin'e göre, boş zamanı değerlendirme etkinliklerine katılmakla kendimizi anlatmak, deneyimlerimizi diğer kişilerle paylaşmak, kendimizi başarılı görmek, başkalarıyla arkadaşlık

kurmak ve onları tanımak, kişilik gelişimimizi tamamlamak gibi olumlu sonuçlara ulaşabiliriz. Corbin, boş zamanın bu yararlarını boş zaman merdiveni dediği bir sınıflamada göstermektedir (CORBIN, 1970, ss.8-9-24). Bu sınıflama aşağıda gösterilmiştir.

Kendini gerçekleştirme (Selffilment)
 Maceracı (Adventuresome)
 Seçici (Sebctive)
 Doyum (Satisfaction)
 Kendini anlatma (Expresself)
 Yaratıcı (Creative)
 Gönüllü katılım (Voluntary Participation)
 Yapıcı (Constructive)
 İlgilerin çeşitlendirilmesi (Diversity of Interest)
 Toplumsal (Social)

Gökmen ve Açıkalin'a göre; yükseköğrenim gençleri serbest zaman kavramını farklı algılamaktadır. Bir kısmı "derslerinin çok olması nedeniyle serbest zamandan söz edemeyeceklerini açıklarken" bir kesimi yeterli tesisler olmadığı, izin zamanlarını "kahvelerde geçirdiklerinden yakınmaktadırlar. Yöneticiler, eğiticiler, uzmanlar yükseköğrenim gençliğinin serbest zamanlarında hangi tür etkinliklere, nasıl, kimlerle, ne zamanlar, ne kadar süre ile katıldıklarını; hangi tür etkinliklere katılmak istediklerini neden katıldıkları ya da katılmak istediklerini sınırlı, genellikle sezgisel bilgiler ışığında değerlendirmektedirler (GÖKMEN ve AÇIKALIN, 1985, s.21).

Ailenin sosyo-ekonomik düzeyi ile bireyin etkinliklere katılımı arasında bir ilişki olduğu, ayrıca yaş ve cinsiyetin etkinlik seçiminde önemli birer belirleyici olarak ortaya çıktığı çeşitli araştırmacılar tarafından belirtilmiştir. Abadan araştırması sonucunda şöyle bir bulguya ulaşmıştır "Türkiye'de kız-erkek taşralı-büyük kentli boş zaman kullanımında önemli farklılıklar gösterir" (ABADAN, 1961, s.4).

Boş zamanı değerlendirme etkinliklerine katılım, bireysel tercihlere bağlı olduğundan cinsiyet, yaş grupları, gelir durumu, uğraş biçimleri, kırsal ve kentsel niteliklere göre farklılaşırlar (GÖKÇE, 1983, s.18-19).

201. Boş Zamanları Değerlendirmenin Önemi

Boş zamanları gereği gibi değerlendirmenin önemi büyüktür. Bunun bireye sağladığı faydalar şöyle özetlenebilir:

1-İnsanların dinlenme ve eğlenme ihtiyaçlarını karşılar,

- 2-Bireyin mutlu olmasını sağlar. Yaşamla bağlantısını güçlendirir,
- 3-Boş zamanlarını iyi bir şekilde değerlendirerek sağlıklı kişiliğe kavuşur,
- 4-Boş zamanların değerlendirilmesi bireyde çeşitli doyumlar sağlar (TEZCAN, 1993, s.28).

Köknel'e göre (1970, s.89) boş zamanların değerlendirilmesi kişinin ruh sağlığı ve toplum düzeni bakımından büyük önem taşır. Zamanını gerektiği gibi değerlendiremeyen, bunu çalışma hayatı, öğrenimi ve eğitimi yönünde faydalı bir yardımcı olarak kullanamayanlarda kişilik gelişmesi desteksiz kalır. İş hayatı dışında bilgi, görgü ve dünya görüşü edinilemez. Ruhi dengesizlik ve bocalamalar görülür. Boş zamanların değerlendirilmesi, kişinin çok yönlü ilişkiler edinmesini, çevreye, topluma girmesini, yeni bağlantılar kurmasını sağlar, sıkıntılarından kurtulur, ruhi canlılık ve enerji kazanırlar. Boş zamanlar değerlendirilirken, bunun kişiliğin gelişmesi, toplumun yararına olması arzu edilen amaçtır.

I. Gençlik Şurası Ön Çalışma Raporuna göre; boş zaman değerlendirme faaliyetlerine katılma yolu ile kişi kendini ifade edebilme, gizli güçlerini ortaya çıkarma ve geliştirme, yaratıcılığını artırma ve daha sağlıklı bir hayata kavuşma imkânını bulur. Kişinin zamanını iyi kullanabilmesi ona beden ve ruh sağlığı açısından yararlı olabileceği gibi daha üretken ve başarılı olmasını sağlar. Boş zamanın verimli bir şekilde değerlendirilmesi, kötü alışkanlıklar edinmeyi önlemesi, kazanılan kötü alışkanlıklar varsa bunların yok edilmesi açısından da yararlıdır.

202. Boş Zamanları Değerlendirmenin Özellikleri

Butler Brightbill ve Meyer bu özellikleri kısaca şöyle özetlemektedir.

- 1-Birey bu faaliyetleri kendisi seçer, kendi isteğiyle katılır, başkalarının zorlaması söz konusu değildir.
- 2-Bu faaliyetler, bireylere çeşitli doyumlar sağlar.
- 3-Sayısız durumlarda bulunabilirler. Bireysel, grupsal örgütlü, örgütsüz vb.
- 4-Evrensel olarak uygulanır ve aranır, fizyolojik ve psikolojik durumlardır.
- 5-Kişiyeye göre değeri ve önemi vardır. Kendisi için ciddi ve amaçlıdır.
- 6-Boş zamanları değerlendirme fiziksel, zihinsel, toplumsal vb. bir çeşit faaliyet gerektirir. Kimileri dıştan görülebilir. Kimilerini gözlemek zordur (bir konuda düşünen ya da birşeyler izleyen insanın faaliyetlerini gözlemek zordur).
- 7-Boş zaman faaliyetleri çeşitlilik gösterir.
- 8-Boş zaman faaliyetlerini insanın iç dürtüleri saptar ve teşvik eder.

- 9-Boş zaman faaliyetlerine katılma, katılana ikinci bir kişilik özelliği kazandırır. (Toplumsal gelişme, sağlık, vb.)
- 10-Boş zaman faaliyetlerinin topluma yararlı ve toplum tarafından kabul edilir olması şarttır. Amaçsız biçimde ve topluma zarar verecek faaliyetlerle boş zamanları öldürmek hoş karşılanan bir durum değildir (TEZCAN, 1993, s.27).

203. Boş Zamanı Değerlendirme Davranışını Etkileyen Etmenler

Başlangıçta devletin sorumluluğu ya da toplumsal bir kurum olarak görülen boş zamanı değerlendirme, giderek eylemden çok katılanların açığa çıkan duygusal ve fiziksel oluşumları olarak önem kazanmıştır. Boş zamanı değerlendirme, toplumsal bir kurum olarak görülmenin ötesinde, toplumsal bağların, kişilerin ilgileri ve deneyimlerinin açıklandığı bir yol, temel bir durum olarak görülmüştür (KRAUS, 1977, s.2-3, Mc MILLEN, 1983, s166).

Kişinin, boş zamanı değerlendirme etkinliğine katılması, katıldığı etkinliğin türü ve katılma sıklığı, onun içinde bulunduğu ihtiyaçları ile ilişkilidir.

Boş zaman etkinliğine katılma nedenleri üzerinde duran Crandall, boş zaman davranışına ilişkin iki önemli konunun yararını ortaya koymuştur;

- 1-Pek çok boş zaman etkinliğinin önemli bir parçası olan toplumsal etkileşim, boş zaman etkinliklerine katılmada ve onlardan doyum elde etmede temel bir güdüdür.
- 2-Boş zaman davranışını anlamak, etkinliklere ayrılan süre, etkinlikler için yapılan harcamalar ya da toplumsal sınıf değişkenleri gibi geleneksel ölçütlerden daha çok, bireysel tutumları anlamakla olasıdır.

Bulgular, "toplumsal etkileşim"in, boş zaman etkinliklerine katılmanın önemli bir güdüsü ve katılmayı belirleyen tutumsal değerlerin önemli bir etkileyicisi olduğunu ortaya koymuştur (CRANDALL, 1979, ss.165-181).

Bir başka çalışmasında da Crandall, kişilerin boş zaman etkinliklerini tercih nedenlerini ve sağlayabildikleri doyumları gruplandırmaktadır. Özellikle boş zaman güdülerine ilişkin olarak yapılmış olan araştırmaları gruplandıran Crandall bu çalışmalarını "katılma nedenleri" ve "gereksinimler ya da doyumlar" olarak ele almaktadır.

- 1-Katılma nedenlerine ilişkin araştırmalarda, kişilerin boş zaman etkinliklerine katılma nedenleri ile gereksinim kavramı genellikle ilişkilendirilmektedir.
- 2-Gereksinim ve doyumların ölçümüne ilişkin araştırmaların gruplandırılmasında ise sırasıyla dört genel bakış açısı yer almıştır. Bunlar;

a-Dışa dönüklük (Extraversion).

- Başkalarıyla birlikte olmak ve yaratıcı olabilmek.
- b-İçe kapalılık (Privacy-pastoralizm).
- Doğadan hoşlanmak ve matinalaşmaya karşı olmak.
- c-Başarmak, başarılarını başkalarıyla paylaşmak (Achievement, Sharing self-worth),
- Alıştırma yapmak, başarmak ve beceri geliştirmek.
- d-Hazcılık (Tedanizm),

Tekdüzelikten uzaklaşarak, zevk verecek şeylere yönelmek.

Raub, Fletcher, Freeman ve Stagner'in "Psikolojik Denge" kuramından etkilenen Shlvers'a göre, boş zamanı değerlendirme, kişinin tüm dikkatini bir noktaya toplayabildiği gibi beden ve akıl sağlığını da bütünleştirir. Spaulding de, boş zaman, boş zamanı değerlendirme ve oyun kuramlarını, toplumsal sistemlerin yapısı ve denge dinamiğine dayandırarak geliştirmiştir. Maslaw'un "Doruk Yaşantılar" (peak experience) kavramı da, Shlvers'in Tamamlayıcı Deneyim kuramına oldukça benzerdir ve Maslow'un kendini gerçekleştirme (self actualization) kavramı boş zamanı değerlendirme ve "Doruk Yaşantılar" (peak experience) kavramlarının açıklanmasına yardımcıdır. Bu ise, insanın etkinliğe ve gelişime yönelik eğilimini vurgulamaktadır (COLLEY, 1968, ss.30-51).

204. Toplumsallaşma ve Boş Zamanı Değerlendirme

Toplumsallaşma süreci, bireyin kişilerarası ilişkiler yoluyla içinde bulunduğu toplumun rol beklentilerini, değerlerini ve tutumlarını öğrenme sürecidir (BAYSAL, 1981, s.8). Bir başka deyişle toplumsallaşma, bireyin biyolojik kökenli içgüdülerinin, toplumdaki geçerli değer yargıları ve davranış kalıpları içine yerleştirilmesini sağlayan bir toplumsal öğrenme ve uygulama sürecidir.

Toplumsallaşma süreci içinde genç, benliğini arar, bağımsızlık ve sorumsuzluk arasındaki dengeyi kurarak kişiliğini oluşturmaya çalışır.

Toplumsallaşma süreci, bir toplumsal olgu olarak, bireyin doğuştan itibaren toplum üyeliğini kazanmasında geçirdiği sürecin tümüne verilen addır. Birey toplumsal yaşam içinde sadece kişiliğini geliştirmekle kalmamakta toplumsal ilişkilerini yoğunlaştırarak ilgi kurduğu farklı alanlarda yaratıcılığını geliştirmektedir. Böylece, bireyin toplumla bütünleşmesi ve belirli işlevlerini yapması toplumsallaşmanın-toplum üyeliği kazanmanın gerçekleştirilmesini kolaylaştırmaktadır. Aksi halde toplumsallaşamamak durumu söz konusudur ki bunun sonucunda "sapma" denilen bir takım davranış bozuklukları ortaya çıkar (ERKAL, 1986, s.42-43).

Toplumsallaşma, toplumsal yapıdan yaşam deneyimlerinden etkilenir. Birincil ve ikincil grupların çelişebilen etkileri, sınıfsal yapı ile bireysel özelliklerden doğan niteliklerin davranışa yön vermesi konuyu daha kapsamlı ve karmaşık hale sokar (ALKAN-ERGİL, 1982, s.7-8).

Toplumsallaşma, ilk psiko-sosyal çevre olan ailede başlar, ailede ve çevrede gerçekleştirilir. Ailedeki toplumsallaşmanın en önemli belirleyicileri ana-baba davranışları olup, ruhsal özelliklerin büyük çoğunluğu aile içinde kazanılır. Kişiliğin gelişmesinde, kişilik yönelimlerinin ve savunma mekanizmalarının oluşmasında toplumsallaşmanın genel çerçevesini ve ortamını aile çizer, ikincil gruplar ise bu genel çerçevenin içini ayrıntılarıyla doldurur. İkincil gruplar çocuk ya da gencin, sokak gibi örgütlenilmemiş çevresi olabileceği gibi, örgütlenilmiş çevresi (yaygın eğitim ortamı) de olabilir. Yaygın eğitim ortamında insan ilişkileri ve etkileşim daha zengin ve yoğun olarak gerçekleşecektir (ALKAN-ERGİL, 1980, ss.54, 88, 110, 112).

Toplumsal etkileşim, Ottawayle göre, kişiler ve gruplar arasında buna katılanların davranışını değiştiren herhangi bir ilişkiye verilen isimdir. Toplumsal etkileşim yoluyla birey, üyesi olduğu kültürünü kazanır. Toplumsallaşma bu anlamda belirli bir toplumun davranış kalıplarını kişiliğine malederek o topluma ait bir birey durumuna geliş olayıdır (TEZCAN, 1987, s.133).

Çocuk ve gencin oyun ve spor kurallarını yaşayarak öğrenmesi yoluyla toplumsallaşmaya daha hazır hale geldiği ve toplumsal kuralları kolaylıkla kavrayabildiği görüşü yapılan çalışmalarla da desteklenmektedir.

Hulzinga, yasa, kural, davranış ve ahlâkı çevreleyen biçimlerin temelini oyunun belirleyebileceğini belirtirken (SIMPSON, 1974, s.109); Lunshen, Piaget ve Helenko, oyun ve sporun toplumsallaşmaya olan katkısını anlamak için içe bakış metodunu kullanmışlardır (TEZCAN, 1983, ss.31-33).

Oyun ve sporun toplumsallaştırıcı etkisi, bireyi başkalarıyla ve toplumla barışık onlarla uyumlu ve dengeli bir yapıya ulaşmasını sağlayacak ön koşulları hazırlamaktır (FİŞEK, 1980, s.68).

205. Grup Olgusu ve Boş Zamanı Değerlendirme

Temelinde teknolojik değişimin yattığı ve insanlar arası ilişkilerin denek olan toplumsal değişmeyi hem bir toplumsal olay hemde bir toplumsal olgu olarak gören Durkheim (1965)'a göre toplumsal olgunun belirleyici nedeni, bireysel bilinçte değil, ondan önce gelen toplumsal olgularda aranmalıdır. Çünkü toplumsal bilinç bireysel bilinçten farklı

ve onu etkileyen bir kavram olarak bireysel bilinçlerin birbirinden yalıtılması yerine, birbirleriyle etkileşimlerinin geliştirdiği yeni bir ruhsal yaşam, bireyin kendi ruhsal yaşamından çok farklı olacaktır. uygarlığın geliştirilmesi ve insanın yenilenmesi bu ortamda yeşeren idealler üzerinde geliştirilir (KONGAR, 1979, ss.111-112).

Fromm'a göre, geleneksel toplumun kısıtlamalarından giderek uzaklaşan ve özgürleşen insanlar bu defa üyelerinin en önemli çıkarlarını korumakta işbirliği yapan bir gruba "ait olma" duygusunu da yitirdiler (HOMANS, 1979, s.333-334). Bu nedenle var olan kurumlar, insanların özdeşleşme gereksinimlerini gidermede yetersiz kaldığında, değişimi desteklemek üzere insanları yeni etkinliklere yönelterek ve yeni yapılar oluşturarak grup ruhu ile daha güçlendirmek olasıdır (BÜLBÜL, 1984, s.5).

Gencin ailesi dışında bir grubun üyesi olarak kendisine toplumsal yaşam içerisinde bir yer edinmesi, onun kişilik gelişimi ve toplumsal yaşamdaki başarısı için gereklidir. Simpson, yaşam boyunca aile içinde kalmanın kişiyi sürekli olarak ilkel hislere ve geleceğe dönük olmayan görevler yapmaya doğru iteceğini belirterek, kişinin aile grubu dışında en az bir grubun üyeliğini yapmasını zihin sağlığı açısından gerekli görür. Bu nedenle genç insanların, yaşları ilerledikçe yoğun ama dar ufuklu olan aile bağlarından kurtulup, bazı yaşıt gruplarına üye olmaları gerektiğini savunur (SIMPSON, 1974, ss.2-53).

Bir grupla özdeşleşme, arkadaşları tarafından kabul edilme ve onların düşünce, görüş ve duygularını paylaşma, bağımsız ve güvenlik içinde olma gibi gencin gereksinimlerini grup içi etkinliklerle giderme, ergenlik döneminde özellikle önem taşır (ÜLKÜ, 1976, s.265). Ergenin gelişiminde, arkadaş grubu, benliğini bulma, geliştirme ya da bir özkimlik kazanma çabası çerçevesinde yardımcı olur.

Gerek meslek adamları gerek kuruluşlar, insanlarda davranış değişikliği öngörürken, boş zamanı değerlendirme etkinliklerini, genellikle "grup çalışması" temelinde düzenlerler. Bu anlamda, boş zamanı değerlendirmede, yöntem olarak grup çalışması kullanılabilir (BUCHER ve BUCHER, 1974, s.7-8).

Boş zamanı değerlendirme etkinliklerine katılma yoluyla gençlerin demokratik düzen içerisinde grup çalışmasına alıştırmaları, demokratik ortamlarda kendi toplumsal düzenlerini kurmaları ve dış dünyayı tanıyarak değişik koşullar altında yaşamayı öğrenmeleri fırsatı sağlanabilir.

Boş zamanı değerlendirme yoluyla grup çalışması, kişilere, diğerlerine yardım etme, toplumsal tanıma, kendini açıklama ve katılımlarda kendini başarılı bulmayı öğrenmesi için fırsatlar sunar. Sorumluluk almak suretiyle grupla birlikte çaba göstermek, yeteneklerine güvenli, işbirliğine yatkın girişimci, liderlik özellikleri ve diğer becerileri edinme gibi olumlu

kazançlar sağlayan grup çalışması (CORBIN, 1970, s.67), boş zamanın değerlendirilmesi ile, bazı toplumsal ve duygusal sorunların çözülmesinde de yararlanılan bir yöntemdir.

Birey, toplumsal bir çevre içinde bulunurken, kurallar onun bir parçası durumuna gelir. Grup üyelerinin birlikte yaptıkları etkinliklerde etkileşimin sıklığı grup normlarını oluşturur ki grup tarafından özümseyen bu kurallar nesnel bir gerçeklik kazanırlar. Bireyi, başkalarıyla ve toplumla olan ilişkilerinde tutarsız olmaktan kurtaran bu kurallar, etkileşimin azalması durumunda etkisini kaybederek kuralsızlaşma (anomie) denilen durum ortaya çıkmaktadır (HOMANS, 1971, ss. 199, 327-328).

206. Kişilik Gelişimi ve Boş Zaman Değerlendirme

İnsanın yaşamında bağımlı çocukluktan, bağımsız ve sorumlu yetişkinliğe geçişte bir aşama olan gençlik, psiko-biyolojik ve toplumsal ve kültürel oluşumlarla birlikte ergenin yaşamına çeşitli duygusal tedirginlikleri ve kaygıları da birlikte getirmektedir.

Erikson'a göre kişilik gelişiminde önemli bir aşama olan gençlik-delikanlılık (adalesant) ortalama 13-14 yaşlarından 20-21 yaşlarına kadar sürer. Bu dönemde gerek genital olgunlaşmanın getirdiği sorunlar gerek ileriye ait yetişkin rolünün belirsiz oluşu, genci kendi kimliğini bulma işine itecektir. Bu dönemin en büyük tehlikesi kimlik karışıklığıdır. Bu arayışı esnasında yaşıt grupları ve grup liderleri genç için büyük önem taşır. Gençler kendilerini bir arada tutmak için grup liderleri ile çoğu kez aşırı özdeşleşirler. Hatta bu her gencin kendi bireyselliğinin gözle görünür biçimde kaybına kadar gidebilir (EKŞİ, 1982, ss.39-41).

Gencin kişilik gelişimini etkileyen değişkenler açısından arkadaşlık ilişkileri, çalışılan ve öğrenim görülen çevrenin nitelik ve nicelik bakımından özellikleri ile boş zamanı değerlendirme başta gelir (KÖKNEL, 1982, s.26).

Ergenlik döneminde bireyin benlik oluşumu boş zaman etkinliklerine katılma ile yakından ilgilidir. Boş zamanı değerlendirmenin temel amacı, bireye kişilik bütünlüğü kazandırmak, bu arada toplumun gelişmesine olumlu katkıda bulunmaktır (DPT, 1983, s.189-190).

Colley (1968, ss.30-51), yetişkin bireylerin boş zaman deneyimleri ile benlik gelişimi arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Calley'e göre benlik gelişim düzeyi, boş zamanı değerlendirme deneyimlerinden etkilenmemektedir. Olumlu, canlı ve yaratıcı ruhsal olgunluktaki bireylerin benlik gelişimi ve boş zamanları değerlendirme deneyimleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

21. ARAŞTIRMA YAYINLARI

Türkiye'de gençlerin boş zamanlarını değerlendirmelerine ilişkin ilk bilimsel çalışma Abadan (1961) tarafından üniversite gençliğinin boş zaman etkinliklerine katılımının bireysel ve toplumsal düzeydeki dağılımını incelemek amacıyla yapılmıştır.

Üniversite gençliğinin katıldıkları etkinliklerin, aktif, pasif ve amaçsız olarak sınıflandırıldığı bu çalışmanın bulguları; Türk Üniversite Gençlerinin boş zamanlarını büyük ölçüde pasif ya da yumuşak denilebilecek etkinliklerle değerlendirdikleri biçiminde ortaya çıkmıştır (ABADAN, 1961, s.124). Bir başka bulgu, boş zaman etkinliklerine yönelişte ekonomik etkenlerden başka toplumsal davranış ve tutumların da etkisi olduğunu göstermektedir. Gençler önemli oranda boş zamanlarında yabancı dil öğrenimine ilgi duymakta, yazı yazmak, resim yapmak, tartışmanın yanında daha fazla müzik dinlemek, spor yapmak, seyahat etmek isteğini de taşımaktadırlar. Gençlerin katıldıkları etkinlikler ile katılmak istedikleri etkinlikler arasında anlamlı farklılıklar olmayışı da diğer önemli bir bulgudur (1961, s.126). Varış'ın 1961'de İstanbul okullarında laboratuvar çalışmalarında çevre kültürünün ergen üzerindeki etkilerini daha iyi aydınlatabilmek amacıyla Anadolunun belirli yerlerinden seçilen temsili grubun boş zaman faaliyetleri ile İstanbul ortaokul ve liselerinde okuyan ergen grubunun boş zaman faaliyetleri karşılaştırılmıştır. Anadolu'nun köy-kasaba ve şehir çocuklarının boş zamanlarında birinci sırayı alan okuma, İstanbul ortaokullarında altıncı sıraya, liselerde beşinci sıraya düşmüştür. Büyük şehirde eğlence, sinema, tiyatro birinci sırayı, müzik ve spor üçüncü sırayı almıştır. Liselerde faaliyetlerin nitelik itibarıyla çok az değiştiği bulunmuştur. İstanbul'da yaşayan gençlerde güzel sanatlara ve edebi sanatlara karşı bir ilginin olduğu görülmüştür. Yine aynı çalışmada kız ve erkeklerin boş zamanlarında yüksek oranda okudukları, kızlarda %93.5 erkeklerde %75.4'le ilk sırayı alan bu faaliyet işine kitap, dergi ve gazete girmektedir (VARİŞ, 1968, ss.118-123).

Boran, Özgen, Sevil ve Süer (1967) Ankara liseleri öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme isimli çalışmasında gençlerin bayak bir yüzde ile (%90) kitap okuyarak boş zamanlarını değerlendirdikleri saptanmıştır. Boş zaman faaliyetlerini örgütleyen bir merkezin kurulması halinde, %50'nin üzerindeki genç, kütüphane faaliyetlerine öncelik tanınmasını istemişlerdir. Boş zamanlarını değerlendirecekleri bir merkeze gereksinme duyanların oranı %94 olduğu bulunmuştur.

Ozankaya'nın (1966) üniversite öğrencilerinin siyasal yönelimleri çalışmasıyla öğrencilerin siyasal eğilimleri belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma içinde boş zaman faaliyetlerine de yer verilmiştir. Bu çalışmanın amacına uygun olarak öğrencilerin boş zamanlarında daha çok hangi konularla ilgili yazıları okunduğu incelenmiştir. Erkek

öğrencilerin %39.6'sı hiçbir siyasal dergiyi düzenle olarak okumadığını belirtirken, kız öğrencilerin %47.2'si Akis, Kim ve Farm dergilerini okuduklarını açıklamışlardır.

Başka bir soruya verdikleri cevapta ise erkek öğrencilerin %56'sı, kız öğrencilerin %36.3'ü siyasal yazı, fıkra ve yorumları en fazla okuduklarını söylemişlerdir.

Erkek öğrencilerin %46.8'i kız öğrencilerin ise %50'si radyo haber bültenini her gün dinledikleri, kız öğrencilerin %51.7'si, erkek öğrencilerin %71.4'ü her gün gazete okudukları bulunmuştur.

Gökçe (1971) tarafından Ankara'da gecekondü gençliğinin yaşantı ve sorunlarını saptamak amacıyla yapılan araştırmada gençlerin boş zamanlarını nasıl değerlendirdiklerini anlayabilmek için çeşitli sorular sorulmuş ve özellikle ilgi duyduğu alanlar araştırılmıştır. Bu araştırmada 14-20 yaş arasındaki gençlere yöneltilen sorulardan alınan cevaplara göre gençlerin boş zamanlarda yaptıkları faaliyetler başlıca üç grupta toplanmıştır.

- a- Kitap otumak
- b- Tiyatro ve sinemaya gitmek
- c- Müzikle uğraşmak

Aynı araştırmanın bulgularına göre %90 civarında her evde bulunduğu belirlenen "radyo" kitle iletişim aracı eğitim aracı, haberleşme aracı hem de boş zamanları dolduracak nitelikte eğlence aracı olarak birden fazla görevi bir arada gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Kişisel bir çaba sarfetmeksizin günün her saatinde her yerde izlenebilen radyonun boz zamanları değerlendirme konusunda kitlelere büyük hizmetler sağladığı görülmüştür. Radyo programlarındaki tercihler; gençler için radyonun kitle haberleşme ve eğitcilik görevinden çok eğlendirici ve vakit geçirici görevleri yönünden önem taşıdığını göstermektedir.

Aynı araştırma bulgularına göre, boş zamanları doldurmakta gençlerin %80'i güçlük çekmektedir. Boş zamanını doldurmakta güçlük çektiğini belirten %20 civarındaki gençlerin değindikleri konular ise gençlerin yol gösterici, rehberlik edici bir örgüte ihtiyaç duyduğudur. Gençlerin %33'ünün yapacak bir şey bulamaması, %12'sinin arkadaş edinmemesi, %25'inin boş zamanını değerlendirecek yer ve araç yokluğunu hissetmesi, toplam olarak %70'in üstünde güçlük çekenlerin bu konuda dış çevreden yardım bekledikleri gerçeğini ortaya çıkarmaktadır. Gençler boş zamanlarını değerlendirecek merkezler kurulmasını istemişlerdir.

Gökçe (1984, ss.15-93-104) "Ortaöğretim Gençliğinin Beklenti ve Sorunları" konusunda ikinci bir araştırma yapmıştır. Ortaöğretim gençliğinin ihtiyaç ve sorunlarını içinde bulundukları koşullarla birlikte ortaya koyarak bu yaş grubuna götürülecek hizmetlerin

planlanmasına yardımcı olacak bilgi birikimini sağlamak ve bu yönde çözümler önermek amacıyla yapılan bu araştırmada 14320 öğrenciye anket uygulanmış ve 10860 öğrenci üzerinde çalışılmıştır.

Araştırmaya göre; tüm liseli gençlerin %66.0'ı boş zamanlarını evde geçirmektedir. Daha sonra, arkadaş evi (11.0), sokaklar (7.8), kahvehaneler (4.3), okul (4.0), pastahaneler (1.4) ve birahaneler (1.0) gelmektedir. Gençlerin boş zamanlarında neler yaptığını bakıldığında evde müzik dinleme %26.7, kitap, dergi, gazete vb. okuma (26.0), spor yapma (11.8) ilk üç sırayı almaktadır. Boş zamanların değerlendirilmesinde okuma önemli bir yer tutmaktadır. Okuma sıklığına bakıldığında %46.9'unun her gün %31.8'inin haftada birkaç gün, %15.5'inin çok seyrek okuduğu ortaya çıkmaktadır. Televizyon izleme nedenine bakıldığında %34.1'i hoş giden programları izlemektedir. Televizyonu eğitici bulduğu için izleyenler %30.5'dir. Öğrencilerin %74.7'sinin hiç kahveye gitmediği belirlenmiştir. Öğrencilerin %43.1'inin spor yaptığı, %28.1'inin salt izleyici olduğu belirlenmiştir.

Gençlerin boş zamanlarında ilk üç sırada yapmak istedikleri; öğrencilerin %20.6'sı doğal dinlenme yerlerine gitmeyi, %19.8'i spor yapmayı, %16.5'i karşı cinsle arkadaşlık etmeyi istemektedir.

Lise öğrencilerinin devletten beklediği hizmetlerin en önemlileri sırasıyla, spor olanaklarından yararlanma, üniversiteye girmelerinin sağlanması ve geziler düzenlenmesidir.

Boş zamanları değerlendirmede, cinsiyet ve okul türleri açısından da farklılıklar vardır.

Tezcan (1974, s.368) eğitim fakültesi öğrencileri üzerinde yapmış olduğu araştırmada, gençlerin katıldıkları etkinlikler aktif ve pasif olarak sınıflandırılmaktadır. Araştırma bulgularına göre; öğrenciler, boş zamanlarını kitap okuma dışında aktif olarak değil, pasif eylemlerle değerlendirdikleri ve bunun geleneksel olarak yerleşmiş bir alışkanlık olduğu görülmüştür. Öğrencilerin en çok severek başvurduğu boş zaman faaliyetlerinin kitap-gazete okumak, arkadaşlarla gezme, sohbet, maça gitme ve spor yapma olduğu tesbit edilmiştir. Okunan materyallerin çoğunu gazetenin oluşturduğunu; gazetenin en çok eğitsel haberleri, ikinci olarak başmakaleler ve daha sonra spor sayfasının geldiği belirlenmiştir. İkinci derecede en çok okunan kitap türü ise edebi eserlerdir.

Spor faaliyetlerinde, futbol başta olmak üzere pink-pon ve yüzmenin gençlerin çoğunluğu tarafından ilgi gördüğü, ev ve el işlerinin ise gençlerin bir bölümü tarafından ilgi gördüğü ortaya çıkmıştır.

Haftada bir sinemaya gidenlerin önemli bir grubu oluşturduğu, öğrencilerin en fazla psikolojik olmak üzere toplumsal içerikli, önemli bir tez işleyen filmleri tercih ettikleri diğer önemli bir bulgudur. Radyoda ise en çok müzik programları dinlenmektedir.

Başka bir bulgu da, öğrencilerin yapmak istedikleri fakat çeşitli nedenlerle yapamadıkları aktif boş zaman etkinlikleri sırasıyla; yabancı dil öğrenmek, seyahat etmek, spor yapmak ve bir müzik aleti çalmak olduğudur. Öğrenciler bu faaliyetleri yapamamalarının nedeni olarak da, yeterli zamanlarının olmamasını ve imkânlarının yetersizliğini sebep göstermişlerdir.

Özgüven'in (1974, s.81-82) "Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarılarını Etkileyen Zihinsel Olmayan Faktörler" adlı çalışmasında öğrencilerin ders dışı faaliyetlere katılma durumu ile başarıları da incelenmiştir. Bu konuda bilgi edinmek için öğrencilere "konser, açık oturum, spor, folklor, tiyatro vs. gibi ders dışı kültürel ve sosyal faaliyetlere katılıyor musunuz?" şeklinde bir soru sorulmuştur. Bu soruya öğrencilerin "çoğu zaman, Bazan, Katılmıyorum" şeklinde üç derece içinde, cevap vermeleri istenmiştir. Öğrencilerin %21'i ders dışı kültürel ve sosyal faaliyetlere çoğu zaman, çoğunluğu oluşturan %53'ü bazan, %26'sı ise bu tip faaliyetlere katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Ders dışı faaliyetlere katılma yönünden farklı üç grubun başarıları, standartlaştırılmış yüzdelere bakılarak incelenmiş, içlerinde en başarılı grubun bu tip faaliyetlere bazan katılan ikinci derecede olanın, çoğu zaman katılan grubun, en az başarılı olanın ise hiç katılmayan grup olduğu bulunmuştur. Dağılımdan çıkarılan sonuçlara göre konser, açık oturum, spor, folklor, tiyatro vs. gibi sosyal faaliyetlere arasıra katılan grup, çoğu zaman katılan ve hiç katılmayan gruplardan daha başarılı görülmüştür.

Özgüven'in adı geçen çalışmasında sosyal faaliyetlere öğrencinin sırtını çevirmesi de aşırı derecede başarıyı olumsuz yönde etkilediği görülmüştür. Özgüven'in bu çalışması öğrencilerin ders dışı sosyal etkinliklere katılma ile akademik başarıları arasındaki ilişkiyi inceleme açısından önemlidir.

Orhon (1983, ss.7-22) tarafından Ankara Üniversitesi Mediko-Sosyal Merkezinde yapılan araştırmada, öğrenciye verilen medikal ve sosyal hizmetlerin geliştirilmesi, sorunlarına sürekli ve kapsamlı çözümler aranması amacıyla 1925 öğrenciye 37 soruluk bir anket uygulanmıştır.

Öğrencilere boş zaman değerlendirmelerine yönelik olarak Mediko-Sosyal Merkezinden beklentileri sorulmuş, öğrencilerin seçeneklerde yer alan; müzik, tiyatro, folklor, resim-karikatür, geziler, Türkçe ve yabancı dil, satranç, fotoğrafçılık, ilkyardım, daktiloya karşı istekli oldukları, özellikle Türkçe ve yabancı dil kursları açılmasını öğrencilerin yarısından fazlasının istediği (%51.6) tesbit edilmiştir.

Gezi, tiyatro, folklor, müzik çalışmaları %40-50 arasında istenmekte olup ilk sırayı aldığı, bunu satranç, daktilo, fotoğrafçılık ve ilkyardım aktivitelerinin takip ettiği belirlenmiştir.

Açıkalın ve Gökmen (1985, ss.24-86) betimsel bir yaklaşımla yükseköğrenim öğrencilerinin boş zamanlarını nasıl değerlendirdiklerini tesbit etmek, boş zamanlarında katıldıkları (yaptıkları) ya da katılmak istedikleri etkinliklerin türleri ile bir kısım genel nitelikleri (özellikleri) arasındaki ilişkiyi açıklamak amacıyla 10915 öğrenci ile bir çalışma yapmıştır. Yükseköğretim öğrencilerinin boş zamanlarında en çok katıldıkları etkinliklerin sırasıyla 1) Müzik dinlemek, 2) Arkadaş toplantıları, 3) Okuma, 4) Sinema, 5) Konuşma-Sohbet, 6) Televizyon izlemek, 7) Futbol, 8) Yürüyüş, 9) Radyo dinlemek olduğu ve bu etkinliklere öğrencilerin yaklaşık yarısının katıldığı belirlenmiştir. Buna karşılık öğrencilerin en az katıldıkları boş zaman etkinlikleri ise sırasıyla 1) Dağcılık, 2) Hentbol, 3) Boks, 4) Törenlere katılma, 5) Kurslarda öğreticilik yapma, 6) Binicilik, 7) Bale, 8) Kürek, 9) Paten, 10) Takım çalıştırma, 11) Kazı (arkeolojik), 12) Okçuluk olduğu görülmüştür.

Araştırma bulgularına göre; öğrencilerin katıldığı boş zaman etkinliğinin türü, öğrencinin doğal, toplumsal, öğrenim geçmişi ve yaşamının değişkenlerine göre farklılaşmakta ve etkinliklere katılma biçimi olarak etkinliklere grupla katılmayı ve bu biçim katılmaya uygun etkinlikleri tercih etmektedirler.

Öğrencilerin ders yılı içinde en çok zaman ayırdıkları etkinliklerin, müzik dinlemek, konuşma-sohbet, televizyon izlemek ve radyo dinlemek olduğu, tatillerde en çok zaman ayırdıkları etkinlikler ise; müzik dinlemek, televizyon izlemek, radyo dinlemek, hayvan beslemek etkinlikleri olduğu bulunmuştur.

Öğrencilerin boş zamanlarda katıldıkları bir etkinliğe katılmalarının nedenleri şu şekilde sıralanmaktadır. 1) Eğlenceli ve zevkli bulunması, 2) Eğitici ve yararlı bulma, 3) Yapacak başka etkinlik yok, 4) Arkadaşlarla birlikte olabiliyorum, 5) Ailemden izin almamı kolaylaştırıyor, 6) Rahatlıyor ve sıkıntılardan kurtuluyorum, 7) Farklı yaşantılar gösterme şeklindedir.

Öğrencilerin katılmak istedikleri etkinlik türlerinin ilk on tanesi "Yabancı dil öğrenme", "Özel oto kullanma", "Halk oyunları", "Fotoğrafçılık", "Tiyatro", "Yolculuk", "Bilimsel toplantı", "Su sporları", "Dağcılık ve kış sporları" ve "Dans" olarak sıralanmıştır.

Yükseköğrenim öğrencileri, çevrelerinde istedikleri türde etkinlikler, bu etkinlikler için gerekli tesisler, yakınlarında bu tür etkinliğe katılmalarını sağlayacak öğretici veya klavuzlar, zamanları ve etkinliğin gerektirdiği harcamaları karşılayacak paraları olmadığı için istedikleri halde bu etkinliklere katılamadıklarını belirtmişlerdir.

Coşkun (1985, ss.4-77) Ankara Üniversitesi öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme konusunda, eğitimdeki çağdaş gelişmeler doğrultusunda eğitilip eğitilmediklerini araştırma amacıyla yaptığı çalışmada boş zamanları değerlendirmede sinemanın eski önemini yitirmiş olduğu, radyo, televizyon ve video gibi araçların onun yerini aldığı, ekonomik konumu kötü ve çok iyi olan ailelerin çocukları yaratıcı hobiler konusunda gelir durumu orta ve iyi olan aile çocuklarına nazaran daha ilgisiz kaldıkları belirlenmiştir. Araştırmada öğrencilerin boş zaman faaliyetleri konusunda bazı zorluklarla karşılaştıkları ve bu zorlukların öğrencinin kişisel özellikleri yanında içinde yaşadığı toplumun şartlarından da kaynaklandığı tesbit edilmiştir. Ayrıca araştırmada Ankara Üniversitesi öğrencilerinin ders dışı zamanlarının ders içi zamanlardan daha fazla olduğu saptanmıştır.

Tolan, Ünver ve Dağdaş (1986, ss.5-219-243). tarafından yapılan "12-24 Yaş Arası Gençlerin Sosyo-Ekonomik Sorunları" adlı çalışmada, gençlik sorunlarının odak noktalarını birbirleri ile ilişkileri içerisinde bir bütün olarak ele almakta, bunların toplumsal yapı ile etkileşmesini ortaya koymakta, sorun oluşturan konulardaki neden ve sonuçlar tahmin edilmektedir.

Gençliğin yanlış ve yetersiz bir toplumsallaşma bunalımı yaşamakta olduğu, toplumsallaşmanın dört temel evresi olan aile, yakın çevre, okul ve iş, toplum ve kitle iletişimi çerçevesinde dört ara değişkende incelenmektedir. Bu ara değişkenler;

- 1- Psikofizyolojik ve cinsel gelişim,
- 2- Kişilik yapısı,
- 3- Ekonomik durum,
- 4- Boş zamanı değerlendirmedi.

Tolan gençlerin boş zamanlarını değerlendirme biçimlerinin, cinsiyet, eğitim durumu, kırdan veya kentte yaşama gibi faktörlerle ilişkili olduğunu belirtmektedir. Bulgular, gençlerin boş zamanlarını spor, arkadaşlarla oyun ve sohbet, sanatsal ve kültürel etkinlikler ve TV izleme gibi etkinliklerle değerlendirdiklerini göstermektedir. Erkekler spor yapmaya, kızlar ise dinlenme ve TV izlemeye daha çok zaman ayırmaktadır. Gencin öğrenim düzeyi yükseldikçe, boş zamanlarda okuma ve kültür etkinliklerinin önemi artmaktadır. Kırdan ise en çok rastlanan boş zaman etkinliği arkadaşlarla oynama-sohbet etme biçiminde olmakta, büyük kentlerde spor daha çok önem kazanmaktadır.

Gençlerin boş zamanı değerlendirmede devletten beklediği katkılar gencin ve hane reisinin öğrenim düzeyi, gencin öğrenci olup olmadığı ve toplam hane gelirine göre ele alınmıştır. Gencin öğrenim düzeyi düştükçe devletten beceri ve meslek kazandırıcı kursların açılması isteğinin artmakta olduğu, aynı şekilde kırdan yaşayanlarda; öğrenci olmayanların ve gelir düzeyi düşük olanların devletten beceri ve meslek kazandırıcı kursların açılmasını

istemekte olduğu, diğerklerinin sportif organizasyon ya da sanatsal ve kültürel organizasyonlara yöneldikleri bulunmuştur.

Aksu ve Paykoç'ın (1986, s.53), Ortadoğı Teknik Üniversitesi (O.D.T.Ü.) Kampüsünde Gençlik ve Sorunları araştırmasıyla temelde, öğrencilerin akademik, sosyal ve kültürel yönden kampüs hayatına ne derece ve nasıl katıldıkları incelenmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun üniversitedeki spor faaliyetlerinden haberdar oldukları ancak Kültür Müdürlüğüne bağlı kollardan ve sosyal faaliyetlerden zamanında haberdar olamadıkları, derslerin yoğunluğu ile ilgi ve alışkanlığın olmayışı gibi nedenlerle bu faaliyetlerin bir çoğuna katılmadıkları gözlenmiştir. Öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme faaliyetleri incelendiğinde, %77 gibi büyük bir oranda boş zamanların okuyarak geçirildiğı belirlenmiştir.

Açıklan (1986, ss.35-47) Yükseköğrenim Gençliğinin Ekonomik ve Günlük Yaşamı adlı çalışmasında öğrencilerin gelirlerini ve zamanlarını nasıl harcadıklarını belirlemek amacıyla yüz öğrenciye anket uygulamıştır. Öğrencilerin bir günlük zamanlarını hangi etkinliklere nasıl pay ettikleri araştırılmıştır. En çok zaman harcanan üç etkinliğin uyku, ders, ders çalışma olduğı eğlence ve dinlenmenin dördüncü ve beşinci sırada zaman ayrılan etkinlikler olduğı görülmüştür. Kızların erkeklerden daha çok ders çalıştıkları, giyim-hazırlık için zaman harcadıkları erkeklerin ise buluşma-görüşme eğlence, yemek için kız arkadaşlarına göre daha çok zaman ayırdıkları tesbit edilmiştir. Araştırmaya göre uyku ve ders dışında en çok zaman ayrılan etkinlik eğlencedir.

Koç (1993, ss.43-45) KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerinin neler olduğunu belirlemek amacıyla 120 öğrenci üzerinde bir çalışma yapmıştır. Araştırmanın bulgularına göre öğrencilerin boş zamanlarında yaptıkları faaliyetler en fazla yapıışlarına göre şu şekilde sıralanmıştır. Bunlar;

- 1- Gazete, dergi, mesleki ve teknik kitaplar okumak,
- 2- Müzik dinlemek,
- 3- Spor yapmak,
- 4- Kahvehaneye gitmek,
- 5- Sinemaya gitmek,
- 6- Tiyatroya gitmek,
- 7- Kurslara (dil kurslarına) devam etmek,
- 8- Masrafları karşılamak için bir işte çalışmaktır.

Tunçbilek (1993, s.87), Hacettepe Üniversitesi Merkez ve Beytepe yurtlarında kalan öğrencilerin sosyo-kültürel, demografik ve ekonomik düzeyleri ile üniversiteye ilişkin sorunlarını belirlemek amacıyla 1261 öğrenci üzerinde yaptığı çalışmada öğrencilerin gazete ve

kitap okuma oranlarının %90'nın üzerinde olduğu dergi okuma oranlarının %80'ler dolayında olduğu, cinsiyet bazında bakıldığında erkek öğrencilerin gazete ve dergi okuma oranlarının kız öğrencilere göre, kız öğrencilerin ise kitap okuma oranlarının erkek öğrencilere göre yüksek olduğu bulunmuştur.

Gazete, dergi okuma oranlarına öğrencinin lise eğitimini tamamladığı bölge, yerleşim yeri ve yine öğrencinin ailesinin yaşadığı bölge ve yerleşim yeri temelinde bakıldığında farklılıkların olduğu belirlenmiştir.

Öğrenciler arasında en çok okunan gazetenin Hürriyet gazetesi olduğu, en çok okunan dergi türünün Aktüalite türündeki dergiler ve en çok okunan kitap türünün de roman olduğu, öğrencilerin katıldıkları kültürel etkinliklerde sinemaya gitmenin ilk sırayı aldığı, tiyatroya gitmenin ikinci sırada olduğu, bunu TV. izleme ve konser, opera ya da bale izleme gibi kültürel olaylarla katılma oranlarının izlediği görülmüştür.

Kılbaş, (1994, ss.23-84), Ankara'daki Gençlik Merkezleri'nde 12-24 yaş grubundaki gençlere sunulan boş zamanı değerlendirme hizmetinin ne ölçüde yapılabildiği ve gençlerin bu hizmetlere ilişkin düşünce ve beklentilerinin ne olduğunun incelenmesini amaçladığı çalışmada 225 kişilik bir gruba anket uygulanarak betimsel bir çalışma yapmıştır. Araştırma bulgularına göre; gençlerin en çok katıldığı etkinlik izcilik olmuştur (%47.57. Bunu halk oyunları (%23.81), basketbol ve masa tenisi izlemektedir (%16.19) gençlerin diğer etkinliklere katılım düzeyleri %9.05 ile %0.47 arasında değiştiği görülmüştür. Etkinliklere katılma düzeyinin cinsiyete ve yaşa göre değiştiği görülmüştür.

Gençlerin düzenlenmesini en fazla istedikleri toplumsal etkinliklerin sırasıyla; Gençin psikososyal gelişimi ve sorunları (%51.43), insan ilişkileri (%35.24), ilkyardım (%22.86), boş zamanı değerlendirme (%22.28), grupla çalışma teknikleri (%15.71), aile planlaması (%10.35), genel sağlık (%6.19) ve beslenme (%5.24) olduğu saptanmıştır.

Gençlerin katılmayı istedikleri etkinlikler de cinsiyete ve üyelik süresine göre değişmekte olduğu, gençlerin etkinliklere katılma güdülerinin özellikle toplumsal ağırlıklı olup, boş zamanı değerlendirmek, spor yapmak, yaratıcı olabilmek ve zekâ, beceri gibi yetilerini geliştirmek noktalarında odaklaştığı tespit edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

30. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışma genel nitelikleri itibarıyla tanımlayıcı (descriptive) yöntem kullanılarak yapılmış olan bir araştırmadır. Tanımlayıcı yöntem modellerinden olan alan survey (alan taraması) tipi bir araştırma modeli kullanılmıştır. Tanımlayıcı yöntemin kullanıldığı araştırmalar olayların, objelerin varlıkların, kurumların, kurumların ve çeşitli alanların "ne" olduğunu inceleyen ve çeşitli değişkenler arasındaki ilişkileri belirleyen araştırmalardır (KAPTAN, 1973, s.175).

Bu araştırmanın amacı da öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme biçimlerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi olduğundan, araştırma yöntemi olarak tanımlayıcı (descriptive) yöntem kullanılmıştır.

Takip eden paragraflarda araştırma grubu, araştırmanın örneklem grubu, araştırmada kullanılan veri toplama aracı, araştırmada kullanılan veri çözümleme teknikleri, araştırma takvimi ve maliyet üzerinde durulmuştur.

31. ARAŞTIRMA GRUBU

Bu araştırmada incelenen grubu; 1995-1996 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesinin Biyoloji, Fizik, Kimya, Matematik, Tarih, Coğrafya, Türk Dili ve Edebiyatı, Sınıf Öğretmenliği, Beden Eğitimi ve Spor, Müzik, Resim-İş Eğitimi programlarının ve Rehberlik ve Psikolojik Danışma Eğitimi programının tüm sınıflarında (I., II., III., IV.) okumakta olan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma grubunda bulunan öğrenci sayısı toplam 3094 öğrencidir. Bu öğrencilerin cinsiyet değişkenini de içerecek şekilde programlara ve bunlara ait sınıflara göre dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo: 1

K.T.Ü. Fatih Eğitim Fakültesi'nde 1995-1996 Eğitim-Öğretim Yılında Okumakta Olan Öğrencilerin Anabilim Dallarına ve Sınıflarına Göre Dağılımları

SINIFLAR PROGRAMLAR	I			II			III			IV			I,II,III ve IV.		
	K	E	T	K	E	T	K	E	T	K	E	T	K	E	T
Coğrafya	12	40	52	18	40	58	14	39	53	13	39	52	57	158	215
Tarih	27	47	74	25	53	78	20	52	72	27	46	73	99	198	297
Biyoloji	35	37	72	37	36	73	34	33	67	29	39	68	135	145	280
Fizik	24	48	72	26	47	73	16	49	65	13	52	65	79	196	275
Kimya	38	34	72	42	31	73	30	32	62	31	38	69	141	135	276
Matematik	23	49	72	29	48	77	25	36	61	26	38	64	103	171	274
Edebiyat	22	50	72	21	53	74	28	47	75	23	47	70	94	197	291
Rehberlik ve Psikolojik Dan.	18	34	52	20	42	62	20	30	50	28	23	51	86	129	215
Resim-İş Öğrt.	20	21	41	30	16	46	20	21	41	20	11	31	90	69	159
Müzik Öğrt.	35	13	48	26	15	41	33	16	49	26	16	42	120	60	180
Beden Eğitimi ve Spor Öğrt.	34	64	98	12	94	106	24	61	85	22	55	77	92	274	366
Sınıf Öğrt.	31	33	64	33	34	67	28	41	69	31	35	66	123	143	266
TOPLAM	319	470	789	319	509	828	292	457	749	299	437	728	1219	1875	3094

32. ARAŞTIRMANIN ÖRNEKLEM GRUBU

Araştırma grubunu oluşturan tüm öğrencilere ulaşılması ve Boş Zamanları Değerlendirme Anketinin uygulanması gerek zaman, gerekse de uygulanabilirlik açısından çeşitli güçlükler çıkaracağından dolayı, bu grubu yeterli bir şekilde temsil edebilecek düzeyde bir örneklem grubu seçilmiştir.

Örneklem grubunun kaç öğrenciden oluşacağı aşağıda belirtilen örneklem büyüklüğü formülü ile hesaplanmıştır.

$$n = \frac{Nt^2\hat{\sigma}^2}{d^2(N-1) + t^2\hat{\sigma}^2}$$

N= Evrendeki birey sayısı

n= Örneklem alınacak birey sayısı

$\hat{\sigma}$ = Evren standart sapma

t= Belirli serbestlik derecesinde ve belirli güven düzeyinde t tablosunda bulunan değer

d= Ortalamaya göre yapılmak istenen $\pm$ sapma

Evrenin standart kayması 14 olarak alındığında ve ortalamaya göre 2 ünite sapma (d=1) sapma yapması istenildiğinde $\alpha=0.05$ düzeyinde bu değerler formülde yerine konulduğunda örneklem büyüklüğü aşağıdaki hesaplamayla bulunmuştur.

$$n = \frac{3094(1.96)^2.(14)^2}{1^2(3094-1)+(1.96)^2.(14)^2}$$

$$n = \frac{3094.3.8416.196}{393+3.8416.196}$$

$$n = \frac{2329638.438}{3093+752.9536}$$

$$n = \frac{2329638.438}{3845.9536}$$

$$n = 606$$

Örneklem büyüklüğünün bulunmasından sonra, örneklemin oluşturulması oranlı eleman örnekleme yöntemi olan Tabakalı Tesadüfi Örnekleme (Stratified Random Sampling) metoduna göre yapılmıştır.

Bu yöntemle göre; okunulan anabilim dalı, sınıf düzeyi ve cinsiyet değişkenlerine göre homojen nitelikteki alt evrenler belirlenmiş ve bu alt evrenlerin evren içindeki ağırlıkları bulunarak örneklem sayısı ile çarpılmıştır. Bu şekilde belirlenen sayılardaki öğrencilerin seçimi ise tamamen tesadüfi olarak yapılmıştır. Örneklem şu şekilde belirlenmiştir;

Önce her anabilim dalının evren içindeki ağırlıkları bulunmuş ve bunlar örneklem büyüklüğü ile çarpılarak her anabilim dalından kaç öğrenci alınacağı hesaplanmıştır.

$$\text{Coğrafya} = \frac{215}{3094} = 0.07 \times 606 = 42 \text{ öğrenci}$$

$$\text{Tarih} = \frac{297}{3094} = 0.096 \times 606 = 58 \text{ öğrenci}$$

$$\text{Biyoloji} = \frac{280}{3094} = 0.090 \times 606 = 55 \text{ öğrenci}$$

$$\text{Fizik} = \frac{275}{3094} = 0.089 \times 606 = 54 \text{ öğrenci}$$

$$\text{Kimya} = \frac{276}{3094} = 0.089 \times 606 = 54 \text{ öğrenci}$$

$$\text{Matematik} = \frac{274}{3094} = 0.089 \times 606 = 54 \text{ öğrenci}$$

$$\text{Türk Dili ve Edebiyatı} = \frac{291}{3094} = 0.09 \times 606 = 57 \text{ öğrenci}$$

$$\text{Rehberlik ve Psk. Danışmanlık} = \frac{215}{3094} = 0.07 \times 606 = 42 \text{ öğrenci}$$

$$\text{Resim-İş} = \frac{159}{3094} = 0.05 \times 606 = 31 \text{ öğrenci}$$

$$\text{Müzik} = \frac{180}{3094} = 0.06 \times 606 = 35 \text{ öğrenci}$$

$$\text{Beden Eğitimi ve Spor} = \frac{366}{3094} = 0.12 \times 606 = 72 \text{ öğrenci}$$

$$\text{Sınıf Öğretmenliği} = \frac{266}{3094} = 0.09 \times 606 = 52 \text{ öğrenci}$$

Toplam = 606 öğrenci

Bu işlemden sonra her anabilim dalı için, tüm sınıfların ayrı ayrı o anabilim dalı içindeki ağırlıkları bulunmuş ve o anabilim dalının yukarıda belirlenmiş olan örneklemdeki temsil sayısı ile çarpılarak her sınıftan kaç öğrencinin alınacağı hesaplanmıştır. Her bir sınıftaki kız öğrencilerin ve erkek öğrencilerin o sınıf içindeki ağırlıkların, o sınıftan örneklem alınacak öğrenci sayısı ile çarpımı ile de her bir sınıftan kaç kız ve kaç erkek öğrenci alınacağı bulunmuştur. Bundan sonra hangi öğrencilerin örneklem dahil edilecekleri tesadüfi olarak belirlenmiş ve örneklem oluşturulmuştur.

Örneklem her anabilim dalı ve ona ait her bir sınıftan alınan öğrencilerin dağılımı Tablo II'de verilmiştir.

Tablo: 2

Örnekleme Oluşturan Öğrencilerin Anabilim Dalları, Sınıflar, ve Cinsiyetlerine Göre Dağılımları.

SINIFLAR	I			II			III			IV			I,II,III VE IV.		
PROGRAMLAR	K	E	T	K	E	T	K	E	T	K	E	T	K	E	T
Coğrafya	2	8	10	3	8	11	3	8	11	2	8	10	10	32	42
Tarih	5	9	14	5	11	16	4	10	14	5	9	14	19	39	58
Biyoloji	7	7	14	7	7	14	7	6	13	6	8	14	27	28	55
Fizik	5	9	14	5	9	14	3	10	13	3	10	13	16	38	54
Kimya	7	7	14	8	6	14	6	6	12	6	8	14	27	27	54
Matematik	5	9	14	6	9	15	5	7	12	5	8	13	21	33	54
Edebiyat	4	10	14	4	10	14	6	9	15	5	9	14	19	38	57
Rehberlik ve Psikolojik Dan.	3	7	10	4	8	12	4	6	10	5	5	10	16	26	42
Resim-İş Öğrt.	4	4	8	6	3	9	4	4	8	4	2	6	18	13	31
Müzik Öğrt.	7	2	9	5	3	8	7	3	10	5	3	8	24	11	35
Beden Eğitimi ve Spor Öğrt.	7	12	19	3	18	21	5	12	17	4	11	15	19	53	72
Sınıf Öğrt.	6	7	13	6	7	13	5	8	13	6	7	13	23	29	52
TOPLAM	62	91	153	62	99	161	59	89	148	56	48	144	239	367	606
													0.39	0.61	

33. ARAŞTIRMADA KULLANILAN VERİ TOPLAMA ARACI

Bu araştırmada kullanılan anket ve öğrenci bilgi formu ve bunlarla ilgili açıklamalar aşağıda verilmiştir:

Araştırmanın amacı: Fatih Eğitim Fakültesinin çeşitli bölümlerinde okuyan öğrencilerin boş zamanları değerlendirme faaliyetlerinin belirlenmesi, öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme şekilleri ile akademik başarı düzeyleri arasında ilişki olup olmadığının bölümler, sınıflar ve cinsiyetler açısından incelemektir. Bu amaç doğrultusunda 1961 yılında Abadan tarafından geliştirilen "Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetleri Hakkında Anket" Fatih Eğitim Fakültesindeki öğrencilerin genel özellikleri, sosyal imkânlar ve çevresel özellikler dikkate alınarak;

a-Konu ile ilgili uzmanlar tarafından güncelleştirilmiştir.

b-Anket güncelleştirilirken ifadeler öğrencilere göre yeniden düzenlendi.

c-Ankette yer alan 18 alan ve 115 madde sayısı azaltıldı. Böylece Fatih Eğitim Fakültesi öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme niteliklerini yansıtan "Anket" oluşturuldu.

330. Boş Zaman Faaliyetleri Hakkında Anketle İlgili Genel Bilgiler

Boş Zaman Faaliyetleri Hakkındaki Anket 16 alandan oluşmaktadır. 16 alanı oluşturan maddeler sayıca eşit değildir.

Anketi oluşturan 16 alan ve her alanın hangi maddeler arasında olduğu ve her alanın madde sayısını veren dağılım Tablo III'de gösterilmiştir.

Tablo: 3

Boş Zaman Faaliyetleri Hakkında Anketi Oluşturan Boş Zaman Alanları ve Maddelerin Bu Alanlara Göre Dağılımı.

SIRA NO	BOŞ ZAMAN ALANLARI	HANGİ MADDELER ARASINDA OLDUĞU	MADDE SAYISI
1	OKUMA	1-15	15
2	RADYO	16-18	3
3	KONFERANS	19-21	3
4	SİNEMA	22-26	5
5	TIYATRO	27-30	4
6	MÜZİK	31-33	3
7	SPOR	34-42	9
8	DANS	43-45	3
9	ARKADAŞLIK	46-50	5
10	KAHVE	51-55	5
11	İÇKİ	56-59	4
12	TELEVİZYON	60-62	3
13	ÖĞRENCİ KURULUŞLARI	63-65	3
14	BOŞ ZAMAN FAALİYETLERİ	66-73	8
15	KURSLAR	74-75	2
16	YAZ BOYUNCA FAALİYETLER	76-79	4

Öğrenci Bilgi Formu: Araştırmanın genel amacına uygun olarak öğrenci bilgi formu hazırlanmıştır. Öğrenci bilgi formu, öğrenci ile ilgili genel bilgiler akademik not ortalaması ve ailesi ile ilgili bilgiler edinmek için de 9 maddeden oluşan "Aile İli İlgili Bilgiler" bölümlerinden oluşmaktadır.

34. Araştırmada Kullanılan Veri Çözümleme Teknikleri

Bulguların yorumlanmasında, önce öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme şekilleri yüzdelik normlara göre değerlendirilmiştir. Boş zamanları değerlendirme açısından cinsiyetler, bölümler ve sınıflar arasında farklılıklar yüzdelik normlarla gösterilmiştir. Öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme biçimleri ile akademik başarı düzeyleri arasında bir ilişkinin olup olmadığı χ^2 testi ile belirlenmiştir. Belirlenen χ^2 değerinin manidarlığını test etmek için 0.05 manidarlık düzeyi esas alınmıştır. Araştırmada ele alınan değişkenler

arasındaki bağımlılığın derecesine ilişkin bir fikir edinebilmek için kantincinsi (cantingency cnefficient) katsayısı hesaplanmıştır.

$\chi^2 = \sum \frac{(f - F)^2}{F}$ Kullanılan contingency korelasyon katsayısına ait eşitlik

$$c = \sqrt{\frac{\chi^2}{N + \chi^2}}$$

35. Araştırma Takvimi ve Maliyeti

Boş Zamanları Değerlendirme Anketinin çoğaltımı 2 gün

Anket Uygulamaları 30 gün

Verilerin Değerlendirilmesi 80 gün

Tezin Yazımı 90 gün

Bu çalışmanın maliyeti, anketin çoğaltılması, tezin yazımı ve fotokopi masrafları ile birlikte yaklaşık 20 milyon TL. civarında olmuştur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE YORUMLAR

40. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Bu bölümde; araştırmada uygulanan Boş Zamanları Değerlendirme Anketinden elde edilen veriler, bu verilerin çeşitli istatistiksel teknikler kullanılarak yapılan analizler sonucu ortaya çıkan bulgular, bu bulgularla ilgili tablolar ve varılan yorumlar verilmiştir. Bulgular ve yorumlar "Araştırmanın amaçları" başlığında yazılı olduğu sıra ile açıklanmıştır.

Bu araştırmada ele alınan örneklemin bölümler, sınıf düzeyleri ve cinsiyete göre dağılımı Tablo IV' de verilmiştir.

Tablo incelendiğinde Sosyal Bilimler Bölümü, 48'i kız, 109'u erkek, toplam 157 öğrenciden oluşmaktadır. Bu öğrencilerin 38'i I. sınıfta, 41'i ikinci sınıfta, 40'ı üçüncü sınıfta, 38'i dördüncü sınıfta okumaktadır.

Fen Bilimleri Bölümü, 110'u kız, 126'sı erkek toplam 236 öğrenciden oluşmaktadır. Bu bölümü oluşturan öğrencilerin 56'sı birinci sınıfta, 57'si ikinci sınıfta, 50'si üçüncü sınıfta, 54'ü dördüncü sınıfta okumaktadır.

Özel Yetenek ve İlgi Bölümü, 61'i kız, 77'si erkek toplam 138 öğrenciden oluşmaktadır. Bu bölümü birinci sınıftan 36, ikinci sınıftan 38, üçüncü sınıftan 35, dördüncü sınıftan 29 öğrenci oluşturmaktadır.

Eğitim Bilimleri Bölümü, 39'u kız, 55'i erkek toplam 94 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrencilerin 23'ü birinci sınıfta, 25'i ikinci sınıfta, 23'ü üçüncü sınıfta, 23'ü dördüncü sınıfta okumaktadır.

Tablo'ya göre örneklemini, 239 kız ve 367 erkek toplam 606 öğrenciden oluşmaktadır.

Tablo: 4

Örneklemi Oluşturan Öğrencilerin Bölümler, Sınıf Düzeyleri ve Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.

BÖLÜMLER	SINIF DÜZEYLERİ VE CİNSİYET														
	I			II			III			IV			I,II,III ve IV		
	K	E	T	K	E	T	K	E	T	K	E	T	K	E	T
Sosyal Bilimler	11	27	38	12	29	41	13	27	40	12	26	38	48	109	157
Fen Bilimleri	24	32	56	26	31	57	21	29	50	20	34	54	91	126	217
Özel Yetenek ve İlgi Bölümü	18	18	36	14	24	38	16	19	35	13	16	29	61	77	138
Eğitim Bilimleri Bölümü	9	14	23	10	15	25	9	14	23	11	12	23	39	55	94
TOPLAM	62	91	153	62	99	161	59	89	148	56	48	144	239	367	606

41. ÖĞRENCİLERİN BOŞ ZAMANLARINI NEREDE VE NE GİBİ FAALİYETLERLE DEĞERLENDİRDİKLERİ

410. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Boş Zamanlarını Nerede ve Ne Gibi Faaliyetlerle Değerlendirdikleri

Fatih Eğitim Fakültesi öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme faaliyetleri ile ilgili bulgular aşağıda dokuz başlık altında verilmiştir. Bunlar;

4100. Okuma

Fatih Eğitim Fakültesi öğrencilerinin boş zamanlarını okuyarak değerlendirme faaliyetleri ile ilgili bulgular şu şekildedir;

1- Boş Zamanlarda Okunan Eserler

Tablo: 5

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Boş Zamanlarında Okudukları Eserler

	KIZ		ERKEK		TOPLAM
	n	%	n	%	
Gazete	83	34.7	2.16	58.8	299
Dergi	35	14.6	35	9.5	70
Edebi Eserler (Roman, Hikaye, Piyes ve Diğerleri)	105	44.0	81	22.1	186
Mesleki ve Teknik Eserler	16	6.7	30	8.2	46
Diğer	—	—	5	1.4	5
TOPLAM	239	100	367	100	606

Öğrencilerin boş zamanlarında okuduğu eserler Tablo 5'de gösterilmiştir.

Ankete katılan kız öğrencilerin %34,7'si boş zamanlarında en çok edebi eserler okumaktadır. Bunu sırasıyla %34.7 gazete, %14.6 dergi ve %6.7 ile mesleki ve teknik eserler okuyanlar izlemektedir. Erkek öğrencilerde ise %58.8 ile gazete okuyanlar ilk sırayı almaktadır. Bunu %22 edebi eserler okuyanlar, %9.5'i dergi, %8.2 mesleki ve teknik eserler ve %1.4 ile diğer türleri okuyanlar izlemektedir. Edebi eserler okuma (34.7) ve dergi okuma (%14.6) kız öğrencilerde daha yüksektir. Gazete okuma (58.8) oranı erkek öğrencilerde daha yüksektir.

2- Gazete Okuma Sıklığı

Tablo: 6

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Gazete Okuma Sıklığı

	KIZ		ERKEK		TOPLAM
	n	%	n	%	
Hergün	61	25.53	156	42.50	217
Yalnız Pazarları	4	1.67	6	1.64	10
Arasıra	174	72.8	205	55.86	379
TOPLAM	239	100	367	100	606

Tablo 6'da görüldüğü gibi kız öğrencilerin %72.8'i arasıra, %25.53'ü hergün, %1.67'si yalnız Pazar günleri, erkek öğrencilerin %55.86'sı arasıra, %42.50'si hergün, %1.64'ü Pazar günleri gazete okumaktadır. Kız öğrencilerin arasıra (%72.8) gazete okuyanların sayısı erkek öğrencilerden daha fazladır. Erkek öğrencilerin her gün (%42.50) gazete okuyanların sayısı kız öğrencilerden fazladır.

3- Gazete Okuma Nedenleri

Tablo: 7

Boş Zamanlarında Gazete Okuma Nedenlerinin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

	KIZ		ERKEK		TOPLAM
	n	%	n	%	
İnanılır haberler verdiği için	69	29	127	35	196
Siyasi düşüncelerime uygun olduğu için	22	9	59	16	81
Ahşkanlığı gereği	35	14.5	29	8	64
İyi bir spor sayfası olduğu için	6	2.5	30	8	36
Elime o geçtiği için	107	45	122	33	229
TOPLAM	239	100	367	100	606

Öğrencilerin boş zamanlarında gazete okuma nedenlerinin dağılımı Tablo 7'de gösterilmiştir. Tablo 7'de görüldüğü gibi kız öğrencilerin gazete okuma nedenleri şöyle sıralanmaktadır; kız öğrencilerin %14.5'i elime o gazete geçtiği için, %29'u inanılır haberler verdiği için, %45'i alışkanlık gereği, %9'u siyasi düşüncelerine uygun olduğu ve %2.5'i iyi bir spor sayfası olduğu için gazete okumaktadır. Erkek öğrencilerin inanılır haberler verdiği için gazete okuyanların oranı (%35) ilk sırada gelmekte ve kız öğrencilerden fazladır. Bunu ikinci sırayla (%33) elime o geçtiği için, siyasi düşüncelerime uygun olduğu için (%16), alışkanlık icabı ve iyi bir spor sayfası olduğu için okuyanlar (%8) dördüncü olarak takip etmektedir.

4- Gazetede İlk Okunan Sütun

Tablo: 8

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Gazetede İlk Okudukları Sütun

	KIZ		ERKEK		TOPLAM
	n	%	n	%	
Sinema haberleri	1	0.45	2	0.55	3
Ekonomik haberler	9	3.75	20	5.45	29
Yıldız falı	15	6.25	2	0.55	17
Sanat sayfası	36	15.06	14	3.80	53
Spor sayfası	11	4.60	102	27.80	113
Köşe yazıları	68	28.45	85	23.15	154
Siyasi haberler	62	26.00	122	33.25	181
Magazin	30	12.55	12	3.25	35
Karikatür	3	1.25	4	1.10	8
İlan	4	1.65	4	1.10	8
TOPLAM	239	100	367	100	606

Gazetede ilk okunanların durumu, Tablo 8'de görülmektedir. Kız öğrencilerde köşe yazılarını okuyanların oranı (%28.45) ilk sırada gelmektedir. Bunu sırasıyla, siyasi haberler (%26), sanat sayfası (15.06), magazin (12.55), yıldız falı (%6.25), spor sayfası (%4.6), ekonomik haberler, (%3.75) ve diğerleri ilan (%1.65), karikatür (%1.25) ve sinema haberleri (%0.45) izlemektedir. Erkek öğrencilerde siyasi haberleri okuyanların oranı ilk sırada yer almaktadır (%33.25), spor sayfasını okuyanlar (%27.8) ikinci sırada yer almaktadır. Bunları sırayla, köşe yazıları (23.15), ekonomik haberler (%5.45), sanat sayfası (%3.8), magazin (%3.25), karikatür (%1.1) ilan (%1.1) ve sinema haberleri (%0.55) izlemektedir.

5- Dergi Okuma

Tablo: 9

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Okudukları Dergi Türleri

	KIZ		ERKEK		TOPLAM
	n	%	n	%	
Siyasi	14	5.86	59	16.08	73
Edebi	29	12.13	30	8.17	59
İlmi	37	15.48	80	21.80	117
Ekonomi	3	1.26	9	2.45	12
Spor	4	1.67	21	5.72	25
Magazin (sinema aktüalite)	92	38.5	43	11.72	135
Mizahi	12	5.02	41	11.17	53
Diğer çeşitler	14	5.86	21	5.72	35
Okumayan	34	14.00	63	17.17	97
TOPLAM	239	100	367	100	606

Okunan dergi türleri Tablo 9'da görülmektedir. Kız öğrencilerin %34'ü, erkek öğrencilerin %17.7'si boş zamanlarında herhangi bir dergiyi okumaktadır. Dergi okuma oranı kız öğrencilerde %66, erkek öğrencilerde %83.2 dir. Kız öğrencilerde magazin (sinema, aktüalite) türü dergiler en çok okunan dergilerdir (%38.5). İkinci sırada ilmi dergiler gelmektedir (%15.48), erkek öğrencilerde ise ilk sırada okunan dergi türü (%21.8) ilmi, ikinci sırada siyasi dergiler (%16.08) gelmektedir.

6- Edebi Eser Okuma

Tablo: 10

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Okudukları Edebi Eserler

	KIZ		ERKEK		TOPLAM
	n	%	n	%	
Roman	104	43.5	103	28	207
Hikâye	7	3	9	2.5	16
Şiir	34	14.2	41	11.2	75
Piyes	2	0.8	22	6	24
Fikri ve felsefi eserler	59	24.7	69	18.8	128
Polis romanları	1	0.4	2	0.5	3
Mizahi eserler	3	1.3	11	3	14
Diğer türler	1	0.4	3	0.9	4
Okumayan	28	11.7	107	29.1	135
TOPLAM	239		367	100	606

Öğrencilerin boş zamanlarında en çok okuduğu edebi eserler Tablo 10'da görülmektedir. Kız öğrencilerin 43.5'i boş zamanlarında roman okurken, erkek öğrencilerin %28'i okumaktadır. Kız ve erkek öğrenciler ikinci sırada fikri ve felsefi eserleri okumaktadır. Fikri ve felsefi eserleri okuma oranı kız öğrencilerde %24.7 ile kız öğrencilerde erkek

öğrencilere göre (%18.9) daha fazladır. Şiir okuma oranı kız öğrencilerde %14.2 ve erkek öğrencilerde %11.2 dir. Şiir okuma oranı kız öğrencilerde daha fazladır.

Edebi eser okumayan öğrencilerin oranı kızlarda %11.7, erkek öğrencilerde %29.1 dir. Boş zamanlarında edebi eser okumama oranı erkek öğrencilerde daha fazladır.

7- Mesleki ve Teknik Kitapları Okuma Nedeni

Tablo: 11

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Mesleki ve Teknik Kitap Okuma Nedenleri

	n	%
Merakını gidermek için	66	10.9
İlerde veya halen maddi menfaat sağlamak için	35	5.8
Genel kültürünü arttırmak için	276	45.5
Okumayan	229	37.8
Cevapsız	—	—
TOPLAM	606	100

Mesleki ve teknik kitap okuma nedeni Tablo 11'de görülmektedir. Tablo 11'de de görüldüğü gibi öğrencilerin %37.8'i mesleki ve teknik kitap okumamaktadır. Mesleki ve teknik kitap okuyan öğrenciler bunu en çok genel kültürlerini arttırmak için okumaktadır (%45.5). ikinci sırada merakını gidermek için okuyanlar yer almaktadır (%10.9) ilerde veya halen maddi menfaat sağlamak için okuyanların oranı %5.8 dir.

8- Okunan Kitap ve Dergilerin Okundukları Yerler

Öğrencilerin boş zamanlarında okudukları kitap ve dergileri çoğunlukla okudukları yerler Tablo 12'de gösterilmiştir.

Ankete katılan öğrencilerin %88.1'i okuduklarını evde ve yurttan okumaktadır. %66'sı otobüs, park, kantin, kahve gibi yerlerde, %3.8'i sınıfta okumaktadır.

Tablo: 12

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Okudukları Kitap ve Dergileri Nerede Okundukları

	n	%
Evde, yurttan	516	85.1
Kütüphanelerde	27	4.5
Otobüs, park, kantin, kahve gibi yerlerde	40	6.6
Sınıfta	23	3.8
Cevapsız	—	—
TOPLAM	606	100

9- Okunan Kitap ve Dergilerin Temin Edilişi

Tablo: 13

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Okudukları Kitap ve Dergileri
Temin Etme Şekli

	n	%
Satın almak suretiyle	396	65.35
Ödünç alarak	210	34.65
Cevapsız	-	-
TOPLAM	606	100.00

Öğrencilerin okuduğu kitap ve dergileri hangi kaynaklardan sağladıkları Tablo 13'de belirtilmiştir.

Öğrencilerin %65.35'i okuduğu kitap ve dergileri, satın aldığını, %34.65'i ödünç aldığını belirtmiştir.

4101. Radyo Dinleme

Fatih Eğitim Fakültesi öğrencilerinin boş zamanlarında dinledikleri radyolarla ilgili bulgular şu şekildedir.

Tablo: 14

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Boş Zamanlarda Dinledikleri Radyolar

	KIZ		ERKEK		TOPLAM
	n	%	n	%	
Yalnız Türk radyosunu	148	62	212	58	360
Yabancı istasyonları da	46	19.2	69	19	115
Sadece yabancı istasyonları	3	1.2	4	1	7
Sadece yerel radyoları	26	10.9	64	17	90
Hiçbirini dinlemeyen	16	6.7	18	5	34
TOPLAM	239	100	367	100	606

Öğrencilerin boş zamanlarında çoğunlukla dinlediği radyolar Tablo 14'de gösterilmiştir.

Ankete katılan kız öğrencilerin %62'si Türk radyolarını dinlemektedir. Yabancı istasyonları da dinleyenlerin oranı %19.2 dir. Sadece yerel radyoları dinleyenlerin %10.9 ve sadece yabancı radyoları dinleyenlerin oranı %1.2 dir. Erkek öğrencilerin %58'i Türk radyolarını dinlemektedir. Bunu sırasıyla yabancı istasyonları da dinleyenler %19, sadece yerel radyoları dinleyenler %17, sadece yabancı istasyonları dinleyenler %1 takip etmektedir.

Hiç radyo dinlemeyenlerin oranı kız öğrencilerde %6.7, erkek öğrencilerde ise %5 dir.

4102. Konferans

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin konferansa gitme durumları ve konferansa gitmeyen öğrencilerin konferansa gitmeme nedenleri ile ilgili bulgular şu şekildedir.

1- Konferansa Gitme

Tablo: 15

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Konferansa Gitme Durumu

	KIZ		ERKEK		TOPLAM
	n	%	n	%	
Konferansa giden	105	44	200	55	305
Konferansa gitmeyen	134	56	167	45	301
TOPLAM	239	100	367	100	606

Öğrencilerin düzenlenen çeşitli konferanslara gitme şekli Tablo 15'de verilmiştir.

Ankete katılan kız öğrencilerin %44'ü, erkek öğrencilerin %55'i konferansa gitmektedir. Tablo 15'de de görüldüğü gibi erkek öğrencilerin konferansa gitme oranı (%55), kız öğrencilerden fazladır (%45).

2- Konferansa Gitmeme Nedeni

Boş zamanlarında konferansa gitmeyen öğrencilerin konferansa gitmeme nedenleri Tablo 16'da gösterilmiştir.

Tablo 16'da da görüldüğü gibi konferansa gitmeyen kız öğrencilerin %38'i hoşlanmadıkları için gitmemektedir. %33'ü haberi olmadığı için gitmemekte, %20'si yeterli zaman bulamadığı için ve %7'si faydasız bulduğu için gitmemektedir. Erkek öğrencilerde kızlarla aynı oranda (%38) konferanstan hoşlanmamaktadır. Bunu sırasıyla haberi olmadığı için gitmeyenler %28, zaman bulamadığı için gitmeyenler %24 ve faydasız bulduğu için gitmeyenler %8 izlemektedir. Kız ve erkek öğrencilerde haberi olmadığı için konferansa gitmeyenler (%33 ve %28) önemli bir miktara sahiptir.

Tablo: 16

**Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Konferansa Gitmeyen Öğrencilerin Konferansa
Gitmeme Nedenleri**

	KIZ		ERKEK		TOPLAM
	n	%	n	%	
Hoşlanmıyorum	51	38	63	38	114
Faydasız buluyorum	9	7	13	8	22
Zaman bulamıyorum	27	20	40	24	67
Haberim olmuyor	44	33	47	28	91
Diğer	3	2	4	2	7
TOPLAM	134	100	167	100	301

4103. Sinema

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin sinemaya gitme sıklığı ve sinemaya gitme nedenleri ile ilgili bulgular şu şekildedir.

1- Sinemaya Gitme Sıklığı

Tablo: 17

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Sinemaya Gitme Sıklığı

	n	%
Haftada bir	94	15.5
Haftada birden çok	4	0.7
Ayda bir	167	27.5
Çok seyrek	238	39.3
Hiç gitmem	103	17
TOPLAM	606	100

Sinemaya gitme sıklığı Tablo 17'de görülmektedir. Öğrencilerin %39.3'ü çok seyrek, %27.5'i ayda bir defa, %15.5'i haftada bir defa, %77'si ise haftada birden fazla sinemaya gitmektedir.

2- Sinemaya Gitme Nedeni

Tablo: 18

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Sinemaya Giden Öğrencilerin Sinemaya Gitme Nedenleri

	n	%
Belli bir konu ve sanat eseri görmek için	243	48.2
Sinemayı diğer eğlencelere tercih ettiğim için	128	25.4
Başka yapacak iş olmadığı için	38	7.5
Sırf ucuzluğu nedeniyle	1	0.2
Beğendiğim bir artisti görmek için	23	4.6
Arkadaşlarımın ısrarlı tavsiyeleriyle	35	7.0
Reklamına kapılarak	32	6.4
Başka	3	0.6
TOPLAM	503	100

Sinemaya giden öğrencilerin sinemaya gitme nedenleri Tablo 18'de belirtilmiştir.

Öğrencilerin %48.2'si belli bir konu ve sanat eseri görmek için, %24.4'ü sinemayı diğer eğlencelere tercih ettiği için, %7.6'sı başka yapacak iş olmadığı için, %7'si arkadaş tavsiyesiyle, %6.4'ü reklamına kapılarak, %4.6 beğendiği bir artisti görmek için sinemaya gitmektedir. Sırf ucuzluğu nedeniyle sinemaya gidenlerin oranı %0.2 gibi düşük bir sayıdır.

4104. Tiyatro

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin tiyatroya gitme sıklığı ile ilgili bulgular şu şekildedir.

Tablo: 19

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Tiyatroya Gitme Sıklığı

	n	%
Hiçbir temsili kaçırmam	47	7.8
Bazı beğendiğim yazarların piyeslerine giderim	90	15
Arasıra vakit buldukça giderim	244	40.2
davet edildiğimde giderim	24	4
Arkadaş grubundan ayrılmamak için giderim	8	1
Hiç gitmem	193	32
TOPLAM	606	100

Ankete katılan öğrencilerin tiyatroya gitme şekli Tablo 19'da gösterilmiştir.

Tabloya göre öğrencilerin %40.2'si arasıra vakit buldukça tiyatroya gitmekte, %15'i bazı beğendikleri yazarların piyeslerine gitmekte, %7.8'i hiçbir temsili kaçırmadan devamlı gitmektedir, %4'ü davet edildiği zaman tiyatroya gitmektedir. Öğrencilerin %32'si tiyatroya hiç gitmemektedir.

4105. Konser

Fatih Eğitim Fakültesi öğrencilerinin Konsere gitme şekli ile ilgili bulgular şu şekildedir.

Öğrencilerin gittikleri konserler Tablo 20'de belirtilmiştir. Buna göre öğrencilerin %36'ı gibi büyük bir kısmı müzik konserlerinin hiçbirine gitmemektedir. Ençok konser üniversite konserleridir (%22). İkinci sırayı Türk Pop Müziği konserleri almaktadır (%21). Bunları sırayla, Türk Sanat Müziği konserleri (%10), Türk Halk Müziği Konserleri (%9) ve plak ve diğer batı müziği konserleri (%1) izlemektedir.

Tablo: 20

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Konserlere Gitme Şekli

	n	%
Üniversite konserleri	130	22
Plak konserleri	8	1
Diğer batı müziği konserleri	7	1
Türk pop müziği konserleri	127	21
Türk halk müziği konserleri	56	9
Türk sanat müziği konserleri	59	10
Hiçbirine gitmem	219	36
Cevapsız	—	—
TOPLAM	606	100

4106. Spor

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin spor karşılaşmalarına gitme sıklığı ile ilgili bulgular şu şekildedir.

Tablo: 21

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Maçlara Gitme Sıklığı

	KIZ		ERKEK		TOPLAM
	n	%	n	%	
Çok sık	10	4.2	56	15.3	66
Ara sıra	98	41	205	55.8	303
Tesadüfen	42	17.6	50	13.6	92
Hiç gitmem	89	37.2	56	15.2	145
TOPLAM	239	100	367	100	606

Spor karşılaşmalarına gitme sıklığı Tablo 21'de görülmektedir.

Tabloya göre ankete katılan kız öğrencilerin %41'i arasında, %17.6'ı tesadüfen, %4.2'i çok sık spor karşılaşmaları veya müsabakalara gitmektedir. Erkek öğrencilerin %55.8'i arasında, %15.3'ü çok sık, %13.6'sı tesadüfen maçlara gitmektedir. Kız öğrencilerin %37.2'i, erkek öğrencilerin %15'i maçlara veya spor karşılaşmalarına gitmemektedir. Maçlara gitmeyen kız öğrencilerin sayısı daha fazladır.

4107. Kahve

1- Kahveye Gitme Şekli

Fatih Eğitim Fakültesi öğrencilerinin kahveye gitme şekli ve nedeni ile ilgili bulgular aşağıda verilmiştir.

Tablo: 22

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Kahveye Gitme Şekli

	KIZ		ERKEK		TOPLAM
	n	%	n	%	
Her gün	7	3	24	6.5	31
Ara sıra	80	33	215	58.5	295
Hiç gitmem	152	64	128	35	280
TOPLAM	239	100	367	100	606

Öğrencileri kahveye gitme şekli Tablo 22'de görülmektedir. Tablo 22'de görüldüğü gibi kız öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (%64), erkek öğrencilerin ise %35'i kahveye gitmemektedir. Kız öğrencilerin %33'ü arasında %3'ü her gün kahveye gitmektedir. Erkek öğrencilerin %58.5'i arasında, %6.5'i her gün kahveye gitmektedir. Tablo 22'de de görüldüğü gibi kahveye giden toplam erkek öğrencilerin sayısı kız öğrencilerin iki katıdır (%65).

2- Kahveye Gitme Nedeni

Kahveye giden öğrencilerin kahveye gitme nedeni Tablo 23'de gösterilmiştir. Öğrencilerin %51'i kahveye çeşitli oyunlarla hoş vakit geçirmek için, %31'i arkadaşları ile buluşmak için, %10'u maç ve spor yayınlarını izlemek için, %4'ü alışkanlık olduğu için, %3'ü sıcak ve ucuz dinlenme yeri olduğu için kahveye gitmektedir.

Tablo: 23

Fatih Eğitim Fakültesinde Kahveye Giden Öğrencilerin Kahveye Gitme Nedeni

	n	%
Arkadaşlarla buluşmak için	100	31
Çeşitli oyunlarla hoş vakit geçirmek için	167	51
Sıcak ve ucuz dinlenme yeri olduğu için	9	3
Alışkanlık olduğu için	13	4
Maç ve spor yayınlarını izlemek için	33	10
Başka	4	1
TOPLAM	326	100

4108. TV. İzleme

1- Günlük TV İzlemeye Ayrılan Zaman

Tablo: 24

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Günlük TV İzlemeye Ayrıldıkları Zaman

	KIZ		ERKEK		TOPLAM
	n	%	n	%	
0-1 saat	43	18	66	18	109
1-2 saat	89	37.2	145	39.5	234
2-3 saat	61	25.5	75	20.4	136
3-4 saat	19	8	39	10.6	58
4-5 saat	8	3.3	21	5.7	29
5-6 saat	6	2.6	7	2	13
6 saat ve üstü	—	—	—	—	—
Hiç seyretmeyen	13	5.4	14	3.8	27
TOPLAM	239	100	367		606

Ankete katılan öğrencilerin günlük TV izlemeye ayırdıkları süre Tablo 24'de görülmektedir.

Kız öğrencilerin %37.2'i günde 1-2 saat %25.5'i 2-3 saat, %18'i 0-1 saat, %8'i 3-4 saat, %3.3'ü 4-5 saat, %2.6'ı 5-6 saat arası zaman ayırmaktadır. Erkek öğrencilerin %39.5'i 1-2 saat, %20.4'ü 2-3 saat, %18'i 0-1 saat, %10.6'ı 3-4 saat, %5.7'si 4-5 saat, %2'i 5-6 saat arası zaman ayırmaktadır. Kız ve erkek öğrencilerin çoğunluğu (37.2 ve %39.5) günde 1-2 saat TV izlemeye zaman ayırmaktadır. Kız öğrencilerin %5.4'ü, erkek öğrencilerin %3.8'i hiç TV seyretmemektedir.

2- En Çok İzlenen Üç TV Programı

Tablo: 25

Fatih Eğitim Fakültesi TV İzleyen Öğrencilerin Ençok İzledikleri Üç TV Programı

	KIZ		ERKEK		TOPLAM
	n	%	n	%	
Haber	141	20.7	265	25.1	406
Açık oturum	33	4.8	104	9.8	137
Film	126	18.5	144	13.6	270
Belgesel	47	6.9	89	8.4	136
Konser	39	5.7	27	2.5	66
Eğitici programlar	21	3.1	43	4.1	64
Müzik-eğlence	126	18.5	108	10.2	234
magazin	39	5.7	20	2.0	59
Spor	29	4.3	203	19.2	232
Realite şov	19	2.8	16	1.5	35
Yarışma programları	61	9	38	3.6	99
TOPLAM	681	100	1057	100	1738

TV izleyen öğrencilerin en çok izledikleri üç TV programı Tablo 25'de belirtilmiştir.

Tablo 25'e göre kız öğrenciler en çok izledikleri TV programı müzik eğlence ve film (%18.5) dir. İkinci sırada haberler (%20.7), üçüncü sırada yarışma programları (%9) yer almaktadır.

Erkek öğrenciler ilk sırada haberleri (%25.1) ikinci sırada spor (%19.2), üçüncü olarak ta film (%13.6) izlemektedir.

4109. Boş Zaman Hobileri

Fatih Eğitim Fakültesi öğrencilerinin boş zaman hobileri ile ilgili bulgular aşağıda verilmiştir.

Tablo: 26

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Boş Zaman Hobileri

	n	%
Oyma ve Marangozluk	15	2.5
Nakış	30	5
Dikiş	15	2.5
Örgü	93	15.3
Elektrik, musluk, kilit gibi küçük tamir işleri	154	25.4
Hiçbiri	299	49.3
TOPLAM	606	100

Ankete katılan öğrencilerin boş zamanlarında hobi olarak yaptıkları işler Tablo 26'a gösterilmiştir.

Buna göre öğrencilerin %25.4'ü boş zamanlarında elektrik, musluk, kilit gibi küçük tamir işleri ile uğraşmaktadır. %15.3'ü örgü, %5'i nakış, %2.5'i oyma ve marangozluk yapmaktadır. %49.3'ü boş zamanlarında herhangi bir hobi ile uğraşmamaktadır.

411. Öğrencilerin Bulundukları Sınıf Düzeylerine Göre Boş Zamanlarını Değerlendirme Şekilleri

Öğrencilerin bulundukları sınıf düzeylerine göre boş zamanlarını değerlendirme şekilleri Tablo 27'de gösterilmiştir. Bu tabloda boş zaman değerlendirme alanları toplu olarak ele alınmış, önceki bölümde ele alındığı gibi bu alanlar tek tek incelenmemiş ve sadece değişik boş zamanlarında bu faaliyetlere katılanlar gösterilmiştir.

Tablo 27'ye göre boş zamanlarında herhangi bir eser okuma oranı, radyo dinleme oranı, sınıf düzeylerine göre fazla farklılık göstermemektedir. Konferansa katılma oranı en düşük birinci sınıf öğrencilerinde (%47.1), en fazla dördüncü sınıf öğrencilerindedir (%54.2).

Sinemaya gitme oranı IV. sınıf öğrencilerinde %89.6, III. sınıf öğrencilerinde %86.5, I. sınıf öğrencilerinde %79.15, II. sınıf öğrencilerinde %77.6 dır.

Tiyatroya gitme oranında IV. sınıf öğrencileri ilk sıradadır (%72.2), II. sınıf öğrencileri ikinci sırada (%68.3), III. sınıf öğrencileri üçüncü sırada, I. sınıf öğrencileri ise son sırada gelmektedir (%62.7).

Müzik konserlerine gitme oranı IV. sınıf öğrencilerinde %67.4, II. sınıf öğrencilerinde %65.2, III. sınıf öğrencilerinde %62.2, I. sınıf öğrencilerinde ise %60.8'dir.

Spor karşılaşmalarına gitme oranı I. sınıf öğrencilerinde %85, II. sınıf öğrencilerinde %83.9, IV. sınıf öğrencilerinde %80.6, III. sınıf öğrencilerinde %70.9 dur.

Kahveye gitmede I. sınıf öğrencileri ilk sıradadır (%92.2). IV. sınıf öğrencileri ise son sıradadır %60.4.

Resim yapma oranı II. sınıf öğrencilerinde (%37.9) en düşük, III. sınıf öğrencilerinde ise en yüksek orandadır (%57.4).

TV izleme oranları bütün sınıf düzeylerinde yüksektir. En yüksek oran IV. sınıf öğrencilerindedir (%99.3).

BOŞ ZAMAN DEĞERLERİDİR				
KAYAYA GİTME	TİYATROYA GİTME		MÜZİK KONSERLERİNE GİTME	
	n	%	n	%
%				
79.1	96	62.7	93	60.8
77.6	110	68.3	105	65.2
86.5	94	63.5	92	62.2
89.6	104	72.2	97	67.4

K.T.Ü. Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Bulundukları Sınıf Düzeylerine Göre Boş Zamanlarını Değerlendirme Şekilleri

BOŞ ZAMAN DEĞERLENDİRME ALANLARI																						
	OKUMA		RADYO DİNLEME		KONFERANSA GİTME		SİNEMAYA GİTME		TİYATROYA GİTME		MÜZİK KONSERLERİNE GİTME		SPOR KARSILAŞ. GİTME		KAHVEYE GİTME		RESİM YAPMA		TV SEYRETME		TOPLAM	
SINIFLAR	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
1	118	74.1	144	94.1	72	47.1	121	79.1	96	62.7	93	60.8	130	85	141	92.2	62	40.5	142	92.8	153	
2	124	77	149	92.5	86	53.4	125	77.6	110	68.3	105	65.2	135	83.9	86	53.4	61	37.9	154	95.7	161	
3	118	79.7	139	93.9	70	47.3	128	86.5	94	63.5	92	62.2	105	20.9	72	48.6	85	57.4	140	94.6	148	
4	111	77.1	139	96.5	79	54.2	129	89.6	104	72.2	97	67.4	116	80.6	87	60.4	75	52.1	143	99.3	144	
																					606	

412. Bölümlere Göre Öğrencilerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Şekilleri

Bölümlere göre boş zamanları değerlendirme şekilleri toplu olarak Tablo 28'de gösterilmiştir.

Boş zamanlarında okuma oranı en yüksek Sosyal Bilimler Bölümü öğrencilerinde (%83.4), en düşük oran Özel Yetenek ve İlgi bölümündedir (%73.9).

Radyo dinleme oranlarına göre bölümler arasında fazla bir fark yoktur.

Konferansa gitme oranı en yüksek Sosyal Bilimler Bölümü öğrencilerindedir (%67.5), en düşük Özel Yetenek ve İlgi Bölümü öğrencilerindedir (%38.4).

Sinemaya gitme oranı en yüksek Özel Yetenek ve İlgi Bölümü öğrencilerinde, en düşük Eğitim Bilimleri Bölümü öğrencilerindedir (%71.3).

Tiyatroya gitme oranı Özel Yetenek ve İlgi Bölümü öğrencilerinde (%76.1) ilk sırada, Sosyal Bilimler Bölümü öğrencilerinde ise son sıradadır (%62.4).

Müzik konserlerine gitme bakımından da Özel Yetenek ve İlgi Bölümü ilk sırada (%76.8), Eğitim Bilimleri Bölümü son sıradadır (%59.6).

Spor karşılaşmalarına gitme oranı Özel Yetenek ve İlgi Bölümü öğrencilerinde %85 ile en yüksek, %78.7 ile Eğitim Bilimleri öğrencilerinde en düşük orandadır.

Kahveye en fazla Fen Bilimleri Bölümü öğrencileri gitmekte (%60.4), en az Eğitim Bilimleri Bölümü öğrencileri gitmektedir.

Resim yapma oranı Özel Yetenek ve İlgi Bölümünde en yüksek (%55.8), en düşük Sosyal Bilimler öğrencilerindedir (%41.4).

TV seyretme oranı bölümler arasında fazla bir fark göstermemektedir.

Tablo: 28

K.T.Ü. Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Bölümlerine Göre Boş Zamanlarını Değerlendirme Şekilleri

BOŞ ZAMAN DEĞERLENDİRME ALANLARI																						
	OKUMA		RADYO DİNLEME		KONFERANSA GİTME		SİNEMAYA GİTME		TİYATROYA GİTME		MÜZİK KONSERLERİNE GİTME		SPOR KARSILAş. GİTME		KAHVEYE GİTME		RESİM YAPMA		TV SEYRETME		TOPLAM	
SINIFLAR	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
Sosyal Bilimler	131	83.4	147	93.6	106	67.5	127	80.9	98	62.4	94	59.9	130	82.8	83	52.9	65	41.4	155	99	157	
Fen Bilimleri	164	75.6	207	95.4	92	42.4	186	85.7	149	68.7	131	60.4	174	80.2	131	60.4	96	44.2	202	93.1	217	
Özel Yetenek ve İlgili Bölümü	102	73.9	132	95.7	53	38.4	123	89.1	105	76.1	106	76.8	118	85.5	65	47.1	77	55.8	134	97.1	138	
Eğitim Bilimleri	74	78.7	85	90.4	54	57.4	67	71.3	61	64.9	56	59.6	74	78.7	47	50	45	47.9	88	93.6	94	
TOPLAM																						606

42. ÖĞRENCİLERİN YAZ TATİLLERİNİ NASIL GEÇİRDİKLERİ

Tablo: 29

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Yaz Tatillerini Geçirme Şekilleri

	n	%
Dinleniyorum	317	52.5
Aileme evde veya büroda yardım ediyorum	138	23
Aileme maddi yardım için dışarıda çalışıyorum	49	8
Kışın harcayacağım parayı temin için bir yerde çalışıyorum	42	7
Yaz-kış bir işte çalışıyorum	17	3
Ders çalışıyorum	8	1.5
Başka	30	5
TOPLAM	606	100

Öğrencilerin yaz tatillerini geçirme şekilleri Tablo 29'da gösterilmiştir. Tabloya göre ankete katılan öğrencilerin %52.5'i yaz tatillerinde dinlenmekte, %23'ü ailesine evde veya büroda yardım etmekte, %8'i ailesine maddi yardım için dışarıda çalışmakta, %8'i kışın harcayacağı parayı temin için bir yerde çalışmaktadır. Öğrencilerin %3'ü yaz-kış bir işte çalışmaktadır. Yaz tatilini ders çalışarak geçirenlerin oranı %1.5 dir.

Yaz tatilinde bir işte çalışmayan öğrencilerin çalışmama nedenleri Tablo 30'da gösterilmiştir. Tabloya göre tatilde çalışmayan öğrencilerin %58.1'i ihtiyacı olmadığı için çalışmamaktadır. İş bulamadığı için çalışmayanların oranı %18.1, ailesi izin vermediği için çalışmayanların oranı %17.9 dur. Bulabilecekleri bir işi sosyal mevkiilerine yakıştıramadıkları için çalışmayanlar %5.3 ve burslu olduğu için çalışmayanlar %0.6'lık bir orana sahiptir. Buna göre öğrencilerin büyük bir kısmı ihtiyacı duymamaktadır (%58.1).

Tablo: 30

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Tatilde Çalışmayan Öğrencilerin Çalışmama Nedeni

	n	%
İş bulamadığım için	65	18.1
İhtiyacım olmadığı için	208	58.1
Burslulara çalışmak yasak olduğu için	2	0.6
Bulabileceğim bir işi sosyal mevkiime yakıştırmadığım için	19	5.3
Ailem izin vermediği için	64	17.9
Sağlığım iyi olmadığı için	358	100
TOPLAM	358	

43. ÖĞRENCİLERİN EN ÇOK SEVEREK KATILDIKLARI VE KATILMAK İSTEDİKLERİ BOŞ ZAMAN ETKİNLİKLERİ

430. Öğrencilerin En Çok Severek Katıldıkları Boş Zaman Etkinlikleri

Öğrencilerin en çok severek katıldıkları boş zaman faaliyetleri cinsiyetlerine göre Tablo 31'de gösterilmiştir. Tabloya göre kız öğrencilerin severek yaptıkları boş zaman etkinlikleri şu şekilde sıralanmaktadır. Kitap okumak (%29.3), müzik dinlemek (%20.1), gezmek (%13), bir spor dalı ile uğraşmak (%8.8), TV izlemek (%7.1), resim yapmak (%3.8), sinemaya gitmek, el sanatlarıyla uğraşmak (%2.1), kahveye gitmek (%1.7), bulmaca çözmek (%1.3), şiir okumak ve yazmak, bir müzik aleti çalmak (%0.8). Erkek öğrencilerin ise en çok severek katıldıkları boş zaman etkinlikleri ise kitap okumak (%27.2), bir spor dalı ile uğraşmak (%23), müzik dinlemek (%14.2), gezmek (%10.9), TV izlemek (%4.6), sohbet etmek (%3.3), resim yapmak (%1.9), sinemaya ve tiyatroya gitmek, el sanatlarıyla uğraşmak (%0.8) ve bir müzik aleti çalmak (%0.5) şeklinde sıralanmaktadır.

Tablo: 31

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Ençok Severek Yaptıkları Boş Zaman Etkinlikleri

	KIZ		ERKEK		TOPLAM
	n	%	n	%	
Kitap okumak	70	29.3	100	27.2	170
Bir spor dalı ile meşgul olmak	21	8.8	84	23,	105
Müzik dinlemek	48	20.1	52	14.2	100
Gezmek	31	13	40	10.9	71
TV izlemek	17	7.1	17	4.6	34
Resim yapmak	9	3.8	7	1.9	16
Arkadaşlarla sohbet etmek	1	0.4	12	3.3	13
Sinema ve tiyatroya gitmek	5	2.1	3	0.8	8
El sanatlarıyla uğraşmak	5	2.1	3	0.8	8
Bir müzik aleti (enstrüman) kullanmak	2	0.8	2	0.5	4
Kahveye gitmek	4	1.7	—	—	4
Bulmaca çözmek	3	1.3	—	—	3
Şiir okumak ve yazmak	2	0.8	—	—	2
Diğer	10	4.1	14	3.8	24
Cevap vermeyen	11	4.6	33	9	44
TOPLAM	239	100	367	100	606

431. Öğrencilerin Boş Zamanlarında Uğraşmayı İsteyipte Yapamadıkları Etkinlikler

Öğrencilerin boş zamanlarında uğraşmayı isteyipte yapamadıkları etkinlikler Tablo 32'de gösterilmiştir. Tablo 32'ye göre kız öğrencilerin %21.8 herhangi bir spor dalı ile uğraşmayı istemekte, %7.9'u bir müzik aleti çalmayı, %7.5'i kitap okumayı, %2.1'i bir sosyo kültürel faaliyete katılmayı istemektedir. Bilgisayar kullanmayı öğrenmek ve müzik çalışmaları yapmak isteyenler %1.7 ve tiyatro ve sinemaya gitmek isteyenler %1.3 tür. Erkek öğrencilerin %15.8'i bir spor dalı ile uğraşmayı, %6.8'i kitap okumayı, %5.2'si bir müzik aleti çalmayı, %4.4'ü bilgisayar kullanmayı, %0.5'i müzik çalışmaları yapmayı, %0.3'ü tiyatro ve sinemaya gitmeyi istemektedir.

Tablo: 32

K.T.Ü. Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Boş Zamanlarında Uğraşmayı İsteyipte Yapamadıkları Etkinliklerin Cinsiyete Göre Dağılımı

ETKİNLİKLER	CİNSİ				TOPLAM
	KIZ		ERKEK		
	n	%	n	%	
Herhangi bir spor dalı ile uğraşmak	52	21.8	58	15.8	110
Kitap okumak	18	7.5	25	6.8	43
Bir müzik aleti (enstrüman) çalmak	19	7.9	19	5.2	37
Bilgisayar kullanmayı öğrenmek	4	1.7	16	4.4	20
Bir sosyo-kültürel faaliyete katılmak	5	2.1	4	1.1	9
Müzik çalışmaları yapmak	4	1.7	2	0.5	7
Tiyatro ve sinemaya gitmek	3	1.3	1	0.3	5
Cevap vermeyen	134	56	242	65.9	376
TOPLAM	239	100	367	100	606

44. ÖĞRENCİLERİN BOŞ ZAMANLARINI DEĞERLENDİRMELERİ İLE AKADEMİK BAŞARILARI ARASINDAKİ İLİŞKİ İLE İLGİLİ BULGULAR

Öğrencilerin akademik başarıları "Düşük", "Orta", "Ortanın üstü" ve "Yüksek" şeklinde katagorilere ayrılmıştır. Öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme şekilleri bu katagorilere göre ele alınarak tablolar oluşturulmuştur. Tabloların oluşturulmasında cinsiyet faktörü ele alınmamış sadece öğrencilerin tamamının katıldığı boş zamanları değerlendirme anketindeki her bir alt katagoriden tek tablo oluşturulmuştur.

Tablo: 33

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Boş Zamanlarında Okudukları Eserlere Göre,
Akademik Başarıları

BAŞARI ORANLARI										
OKUNAN ESERLER	Düşük	%	Orta	%	Ortanın Üstü	%	Yüksek	%	Toplam	%
Gazete	81	52	100	51.5	74	48.1	50	49	305	50.3
Dergi	19	12.2	13	6.7	15	9.7	3	3	50	8.2
Edebi eserler (roman, hikaye, piyes, diğer eserler)	40	25.6	60	31	54	35.1	33	32.3	187	31
Mesleki ve teknik eserler	13	8.2	18	9.3	10	6.5	15	14.7	56	9.2
Diğer	3	2	3	1.5	1	0.6	1	1	8	1.3
TOPLAM	156	100	194	100	154	100	102		606	100

$$\chi^2 = 15.86 \quad p > 0.05 \quad c = 0.15 \quad SD = 12 \quad \chi^2 T = 21.03$$

Öğrencilerin boş zamanlarında okudukları eserlere göre akademik başarılarının dağılımı Tablo 33'de verilmiştir.

Bu dağılıma göre öğrencilerin okudukları eserler ile akademik başarıları arasındaki ilişki χ^2 testi uygulanarak $\chi^2=15.86$ olarak bulunmuştur. Serbestlik derecesi $Sd = (K-1)$. (T-1) formülüyle $SD = 12$ elde edilmiştir. Bunun Ki-kare tablosunda $\alpha = 0.05$ anlamlılık düzeyindeki değeri 21.03 tür. Buna göre $Th < Tt$ olduğundan öğrencilerin boş zamanlarında okudukları eserler ile akademik başarıları arasında olumsuz yönde bir ilişki vardır. Boş zamanlarda okunan eserler ile akademik başarı derecesi arasındaki korelasyon katsayısı ($c = 0.15$) % 15'dir.

Tablo: 34

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Gazete Okuma Sıklığına Göre, Akademik Başarıları

BAŞARI ORANLARI										
Gazete Okuma Sıklığı	Düşük	%	Orta	%	Ortanın Üstü	%	Yüksek	%	Toplam	%
Hergün	49	31.4	74	38.2	51	33.1	38	37.5	212	35
Yalnız Pazarları	3	2	1	0.5	1	0.7	2	2	7	1.2
Ara sıra	104	66.6	119	61.3	102	66.2	62	60.7	387	63.8
TOPLAM	156	100	194	100	154	100	102		606	100

$$\chi^2 = 4.50 \quad p > 0.10 \quad c = 0.18 \quad SD = 6 \quad \chi^2 T = 10.65$$

Tablo 34'de öğrencilerin boş zamanlarında gazete okuma sıklığına göre akademik başarılarının dağılımı verilmiştir.

Tablo 34'e göre öğrencilerin gazete okuma sıklığı ile akademik başarıları arasındaki ilişki χ^2 testi uygulanarak belirlenmiştir. Yapılan işlemler sonucunda K^2 hesap değeri 4.50

olarak bulunmuştur. Serbestlik derecesi $Sd = (k-1) \cdot (T-1)$ formülü ile hesaplanıp $SD = 6$ olarak bulunmuştur. Bunun Ki'kare tablosunda $\alpha = 0.05$ anlamlılık düzeyindeki değeri $\chi^2_t = 10.65$ 'tir. Buna göre $Th < Tt$ olduğundan öğrencilerin boş zamanlarında gazete okuma sıklığı ile akademik başarıları arasında olumsuz yönde bir ilişki vardır. Boş zamanlarda gazete okuma sıklığı ile akademik başarı derecesi arasındaki korelasyon katsayısı ($c = 0.15$) % 15 dir.

Tablo: 35

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Radyo Dinleyip Dinlememelerine Göre, Akademik Başarıları

BAŞARI ORANLARI										
Radyo dinleme durumu	Düşük	%	Orta	%	Ortanın Üstü	%	Yüksek	%	Toplam	%
Evet	76	48.7	80	41.2	78	50.6	65	63.7	299	49.3
Hayır	80	51.3	114	58.8	76	49.4	37	36.3	307	50.7
TOPLAM	156	100	194	100	154	100	102	100	606	100

$$\chi^2 = 13.67 \quad p < 0.05 \quad c = 0.49 \quad SD = 3 \quad \chi^2 T = 17.82$$

Öğrencilerin boş zamanlarında radyo dinleyip dinlememelerine göre akademik başarılarının dağılımı Tablo 35'de verilmiştir.

Tablo 35'e göre radyo dinleme durumu ile akademik başarı derecesi arasındaki ilişki χ^2 testi uygulanarak belirlenmiştir. Ki' kare değeri $\chi^2 = 13.67$ bulunmuştur. Serbestlik derecesi $sd = (K-1) \cdot (T-1)$ formülüyle hesaplanarak $SD = 3$ olarak bulunmuştur. Bunun Ki' kare tablosunda $\alpha = 0.05$ anlamlılık düzeyindeki değeri $\chi^2 T = 7.82$ dir. Buna göre $Th > Tt$ olduğundan öğrencilerin boş zamanlarında radyo dinleme durumu ile akademik başarıları arasında olumlu yönde bir ilişki vardır. Boş zamanlarda radyo dinleyip dinlememe ile akademik başarı derecesi arasındaki korelasyon katsayısı ($c = 0.49$) % 49'dur.

Tablo: 36

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Konferansa Gidip Gitmemelerine Göre, Akademik Başarıları

BAŞARI ORANLARI										
Konferansa gitme durumu	Düşük	%	Orta	%	Ortanın Üstü	%	Yüksek	%	Toplam	%
Evet	76	48.7	80	41.2	78	50.6	65	63.7	299	49.3
Hayır	80	51.3	114	58.8	76	49.4	37	36.3	307	50.7
TOPLAM	156	100	194	100	154	100	102	100	606	100

$$\chi^2 = 13.67 \quad p < 0.05 \quad c = 0.49 \quad SD = 3 \quad \chi^2 T = 17.82$$

Öğrencilerin boş zamanlarında konferansa gidip gitmemelerine göre akademik başarılarının dağılımı Tablo 36'da verilmiştir.

Tablo 36'ya göre öğrencilerin konferansa gidip gitmemeleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki χ^2 testi uygulanarak Ki' kare hesap değeri $\chi^2 = 13.67$ olarak bulunmuştur. Serbestlik derecesi $Sd = (K-1).(T-1)$ formülüyle hesaplanıp $SD = 3$ olarak bulunmuştur. Bunun Ki' kare tablosunda $\alpha = 0.05$ anlamlılık düzeyindeki değeri $\chi^2 T = 7.82$ dir. Buna göre $Th > Tt$ olduğundan öğrencilerin boş zamanlarında konferansa gidip gitmemeleri ile akademik başarıları arasında olumlu yönde bir ilişki vardır. Öğrencilerin konferansa gidip gitmemeleri ile akademik başarı derecesi arasındaki korelasyon katsayısı ($c = 0.49$) % 15'dir.

Tablo: 37

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Sinemaya Gitme Sıklığına Göre, Akademik Başarıları

BAŞARI ORANLARI										
Sinemaya gitme sıklığı	Düşük	%	Orta	%	Ortanın Üstü	%	Yüksek	%	Toplam	%
Haftada bir	23	14.7	31	16	32	20.8	12	11.8	98	16.2
Haftada birden çok	3	2	3	1.5	1	0.6	-	-	7	1.2
Ayda bir	53	34	48	24.7	33	21.4	27	26.5	161	26.6
Çok seyrek	53	34	85	43.8	60	39	41	40.2	239	39.4
Hiç gitmem	24	15.2	27	14	28	18.2	22	21.5	101	16.6
TOPLAM	156	100	194	100	154	100	102	100	606	100

$$\chi^2 = 15.88 \quad p > 0.10 \quad c = 0.54 \quad SD = 12 \quad \chi^2 T = 15.88$$

Öğrencilerin boş zamanlarında sinemaya gitme sıklığına göre, akademik başarılarının dağılımı tablo 37'de verilmiştir.

Tablo 37'ye göre öğrencilerin sinemaya gitme sıklığı ile akademik başarıları arasındaki ilişki χ^2 testi uygulanarak $\chi^2 = 15.88$ olarak belirlenmiştir. Serbestlik derecesi $Sd = (K-1).(T-1)$ formülüyle hesaplanıp $SD = 12$ olarak bulunmuştur. Bunun Ki' kare tablosunda $\alpha = 0.10$ anlamlılık düzeyindeki değeri $\chi^2 t = 18.55$ tir. Buna göre $Th < Tt$ olduğundan öğrencilerin boş zamanlarında sinemaya gitme şekli ile akademik başarıları arasında olumsuz yönde bir ilişki vardır.

Boş zamanlarında sinemaya gitme sıklığı ile akademik başarı derecesi arasındaki korelasyon katsayısı ($c = 0.49$) % 54'tür.

Tablo: 38

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Tiyatroya Gitme Şekline Göre, Akademik Başarıları

BAŞARI ORANLARI										
Sinemaya gitme sıklığı	Düşük	%	Orta	%	Ortama n Üstü	%	Yüksek	%	Toplam	%
Hiçbir temsili kaçırمام	10	6.4	14	7.2	13	8.4	8	7.8	45	7.4
Bazı beğendiğim yazarların piyeslerine giderim	29	18.6	29	15	19	12.3	13	12.7	90	15
Arasıra vakit buldukça giderim	62	39.7	77	39.7	73	47.4	43	42.2	255	42
Davet edildiğim zaman giderim	3	2	7	3.6	8	5.2	1	1	19	3.1
Arkadaş grubundan ayrılmamak için giderim	–		1	0.5	5	3.3	–		6	1
Hiç gitmem	52	33.3	66	34	36	23.4	37	36.3	191	31.5
TOPLAM	156	100	194	100	154	100	102	100	606	100

$$\chi^2 = 24.30 \quad p < 0.10 \quad c = 0.70 \quad SD = 15 \quad \chi^2 T = 22.31$$

Öğrencilerin boş zamanlarında tiyatroya gitme şekline göre, akademik başarılarının dağılımı tablo 38'de verilmiştir.

Tablo 38'e göre öğrencilerin tiyatroya gitme şekli ile akademik başarıları arasındaki ilişki χ^2 testi uygulanarak $\chi^2_t = 22.31$ olarak belirlenmiştir. Serbestlik derecesi yapılan işlemler sonucunda ($Sd = (K-1) \cdot (T-1)$) $SD = 15$ olarak bulunmuştur. Bunun K_i kare tablosunda $\alpha = 0.10$ anlamlılık düzeyindeki değeri $\chi^2_t = 22.31$ dir. Buna göre $T_h > T_t$ olduğundan öğrencilerin boş zamanlarında tiyatroya gitme şekli ile akademik başarıları arasında olumlu yönde bir ilişki vardır.

Tiyatroya gitme şekli ile akademik başarı derecesi arasındaki korelasyon katsayısı ($c = 0.70$) % 70'dir.

Tablo: 39

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Müzik Konserlerine Gidip Gitmemelerine Göre, Akademik Başarıları

BAŞARI ORANLARI										
Müzik konserlerine gitme durumu	Düşük	%	Orta	%	Ortama n Üstü	%	Yüksek	%	Toplam	%
Evet	100	64	129	66.5	102	66.2	59	57.8	390	64.4
Hayır	56	36	65	33.5	52	33.8	43	42.2	216	35.6
TOPLAM	156	100	194	100	154	100	102	100	606	100

$$\chi^2 = 2.51 \quad p > 0.05 \quad c = 0.01 \quad SD = 3 \quad \chi^2 T = 7.82$$

Öğrencilerin boş zamanlarında müzik konserlerine gidip gitmemelerine göre akademik başarılarının dağılımı Tablo 39'da verilmiştir.

Bu dağılıma göre öğrencilerin müzik konserlerine gidip gitmemeleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki χ^2 testi uygulanarak $\chi^2 = 2.51$ olarak bulunmuştur. Serbestlik derecesi $Sd = (K-1).(T-1)$ formülü'nden $SD = 12$ olarak bulunmuştur. Bunun Ki' kare tablosunda $\alpha = 0.05$ anlamlılık düzeyindeki değeri $\chi^2_{t} = 7.82$ dir. Buna göre $Th < Tt$ olduğundan öğrencilerin boş zamanlarında müzik konserlerine gidip gitmemeleri ile akademik başarıları arasında olumsuz yönde bir ilişki vardır. Müzik konserlerine gidip gitmemeleri ile akademik başarı derecesi arasındaki korelasyon katsayısı ($c = 0.01$) % 1'dir.

Tablo: 40

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Spor Karşılaşmalarına Gitme Sıklığına Göre, Akademik Başarıları

BAŞARI ORANLARI										
Müzik konserlerine gitme durumu	Düşük	%	Orta	%	Ortanın Üstü	%	Yüksek	%	Toplam	%
Çok sık	15	9.6	18	9.3	16	10.4	14	13.7	63	10.3
Ara sıra	82	52.6	109	56.2	76	49.4	42	41.2	309	51
Tesadüfen	23	14.7	24	12.4	25	16.2	12	11.8	84	14
Hic gitmem	36	23.1	43	22.1	37	24	34	33.3	150	24.7
TOPLAM	156	100	194	100	154	100	102	100	606	100

$$\chi^2 = 9.64 \quad p > 0.05 \quad c = 0.13 \quad SD = 9 \quad \chi^2_T = 16.92$$

Öğrencilerin spor karşılaşmalarına gitme sıklığına göre akademik başarılarının dağılımı Tablo 40'da verilmiştir.

Bu dağılıma göre öğrencilerin spor karşılaşmalarına gitme sıklığı ile akademik başarıları arasındaki ilişki χ^2 testi uygulanarak $\chi^2 = 9.64$ olarak bulunmuştur. Serbestlik derecesi $Sd = (K-1).(T-1)$ formülü'nden $SD = 9$ olarak bulunmuştur. Bunun Ki' kare tablosunda $\alpha = 0.05$ anlamlılık düzeyindeki değeri $\chi^2_{t} = 16.92$ dir. Buna göre $Th < Tt$ olduğundan öğrencilerin boş zamanlarında spor karşılaşmalarına gitme sıklığı ile akademik başarıları arasında olumsuz yönde bir ilişki vardır. Spor karşılaşmalarına gitme sıklığı ile akademik başarı derecesi arasındaki korelasyon katsayısı ($c = 0.13$) % 13'tür.

Tablo: 41

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Kahveye Gitme Sıklığına Göre, Akademik Başarıları

BAŞARI ORANLARI										
Kahveye gitme sıklığı	Düşük	%	Orta	%	Ortanın Üstü	%	Yüksek	%	Toplam	%
Her gün	10	6.4	7	3.6	8	5.2	2	2	27	4.5
Ara sıra	80	51.3	108	55.7	71	46.1	46	45	305	50.3
Hiç Gitmem	66	42.3	79	40.7	75	48.7	54	53	274	45.2
TOPLAM	156	100	194	100	154	100	102	100	606	100

$$\chi^2 = 8.41 \quad p > 0.05 \quad c = 0.32 \quad SD = 6 \quad \chi^2 T = 12.59$$

Öğrencilerin boş zamanlarında kahveye gitme sıklığına göre, akademik başarılarının dağılımı Tablo 41'de verilmiştir.

Bu dağılıma göre öğrencilerin kahveye gitme sıklığı ile akademik başarıları arasındaki ilişki χ^2 testi uygulanarak Ki' kare değeri $\chi^2 = 8.41$ olarak bulunmuştur. Serbestlik derecesi $Sd = (K-1).(T-1)$ formülü'nden $SD = 6$ olarak bulunmuştur. Bunun Ki' kare tablosunda $\alpha = 0.05$ anlamlılık düzeyindeki değeri $\chi^2_t = 12.59$ dur. Buna göre $Th < T_t$ olduğundan öğrencilerin boş zamanlarında kahveye gitme sıklığı ile akademik başarıları arasında olumsuz yönde bir ilişki vardır. Kahveye gitme sıklığı ile akademik başarı derecesi arasındaki korelasyon katsayısı ($c = 0.13$) % 32'dir.

Tablo: 42

Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin TV Seyretmek İçin Ayırdıkları Zamana Göre, Akademik Başarıları

BAŞARI ORANLARI										
Kahveye gitme sıklığı	Düşük	%	Orta	%	Ortanın Üstü	%	Yüksek	%	Toplam	%
Hiç seyretmem	9	5.8	8	4.1	3	2	4	4	24	4
0-1 saat	38	24.3	40	20.6	23	15	20	19.6	121	20
1-2 saat	51	32.7	86	44.3	58	37.6	47	46	242	40
2-3 saat	29	18.6	31	16	49	31.8	15	14.7	124	20.4
3-4 saat	13	8.3	16	8.3	11	7	9	8.7	49	8
4-5 saat	9	5.8	12	6.2	6	4	4	4	31	5.1
5-6 saat	2	1.3	1	0.5	3	2	2	2	8	1.3
6-7 saat	5	3.2	—	—	1	0.6	1	1	7	1.2
TOPLAM	156	100	194	100	154	100	102	100	606	100

$$\chi^2 = 35.63 \quad p < 0.05 \quad c = 0.82 \quad SD = 21 \quad \chi^2 T = 32.67$$

Öğrencilerin boş zamanlarında televizyon seyretmek için ayırdıkları zamana göre, akademik başarılarının dağılımı Tablo 42'de verilmiştir.

Bu dağılıma göre öğrencilerin televizyon seyretmek için ayırdıkları zaman ile akademik başarıları arasındaki ilişki χ^2 testi uygulanarak $\chi^2 = 35.63$ olarak belirlenmiştir. Serbestlik derecesi $Sd = (K-1).(T-1)$ formülüyle $SD = 12$ olarak bulunmuştur. Bunun Ki' kare tablosunda $\alpha = 0.05$ anlamlılık düzeyindeki değeri $\chi^2_{t=32.67}$ dir. Buna göre $Th > Tt$ olduğundan öğrencilerin boş zamanlarında televizyon seyretmek için ayırdıkları zaman ile akademik başarıları arasında olumlu yönde bir ilişki vardır. Televizyon seyretmek için ayrılan zaman ile akademik başarı derecesi arasındaki korelasyon katsayısı ($c = 0.82$) % 82'dir.

ARAŞTIRMANIN YARGILARI

Araştırmanın bulguları genel olarak incelendiğinde; Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirirken katılmış oldukları faaliyetler şu şekilde sıralanmaktadır. Bunlar;

- 1- Radyo dinlemek,
- 2- TV seyretmek,
- 3- Okumak,
- 4- Sinemaya gitmek,
- 5- Maçlara gitmek,
- 6- Tiyatroya gitmek,
- 7- Konserlere gitmek,
- 8- Kahveye gitmek,
- 9- Konferansa gitmektir.

Sınıf düzeyleri ve bölümlere göre öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmeleri arasında fazla bir farklılık göze çarpmamaktadır.

Öğrenciler boş zamanlarında en fazla radyo dinlemektedir. Bunu nedeni olarak radyo istasyonlarının yaygınlaşmış ve programlarının çeşitliliği gösterilebilir. Kız öğrencilerin %62'si erkek öğrencilerin %58'i ancak Türkiye geneline yayın yapan radyoları dinlemektedir.

Boş zamanları değerlendirmede TV seyretme ikinci sıradadır. TV'nin göze ve kulağa hitap etmesi ve yayın içeriğinin zenginliği boş zamanları değerlendirmede yaygın olarak kullanılmasını sağlamaktadır. Araştırma bulgularına göre TV'de en çok izlenen üç TV programı sırasıyla, haber, Film, müzik eğlence ve spor yayınlarıdır. Kız öğrencilerin %37.2'si, erkek öğrencilerin %39.5'i Tv izlemek için 1-2 saatlerini, kız öğrencilerin %25.5'i, erkek öğrencilerin %20.4'ü 2-3 saatlerini ayırmaktadır. Bu oranlara bakıldığında TV seyretme boş zamanların değerlendirilmesinde önemli bir yer tutmaktadır.

Araştırma bulgularına göre, kız öğrenciler boş zamanlarında en fazla edebi eser (%44) okumaktadır. Erkek öğrenciler ise gazete (%58.8) okumaktadır.

Bulgulara göre öğrencilerin %83'ü sinemaya gitmektedir. Sinemaya çok seyrek gidenler ilk sıradadır (%39.3), ayda bir gidenler ikinci sıradadır (%27.5), bunu haftada bir gidenler izlemektedir (%15). Sinemaya düzenli gidenlerin oranının çok az olduğu görülmektedir. Buna, sinema program saatlerinin ders saatleri ile çakışması ve ekonomik imkânlar neden olarak gösterilebilir.

Öğrencilerin %76'sı spor karşılaşmalarına gitmektedir. Kız öğrencilerin %37.2'si erkek öğrencilerin %15.2'si spor karşılaşmalarına gitmektedir. Devamlı spor karşılaşmalarına gitme oranı kız öğrencilerde erkek öğrencilere göre çok düşüktür. Spor karşılaşmalarının futbol ağırlıklı olması bu sonucu doğurmaktadır.

Bulgulara göre tiyatroya öğrencilerin %32'si hiç gitmemektedir. Hiçbir temsili kaçırmayanların oranı %7.8 gibi düşük bir rakamdır. Ara sıra vakit buldukça gidenler %40.2'lik gibi büyük bir orana sahiptir. Bu da vakit azlığının öğrencilerin gitme şeklini etkilediği sonucunu ortaya koymaktadır.

Öğrencilerin %36'sı hiçbir konsere gitmemektedir. Öğrenciler en çok üniversite konserlerine Türk pop müziği konserlerine (%21), Türk halk müziği konserlerine gitmektedir.

Araştırma bulgularına göre öğrencilerin büyük bir kısmı çeşitli oyunlarla, hoş vakit geçirmek, arkadaşları ile buluşmak ve maç ve spor yayınlarını izlemek için kahveye gitmektedir. Kahveye gitmeyi teşvik eden ihtiyaç aynı şartlarda öğrencilerin gidecekleri yerlerin olmayışı ve oyun oynama ihtiyacıdır. Bulgulara göre; kız öğrencilerin %56'sı, erkek öğrencilerin %45'i konferansa hoşlanmadıkları (%38), zaman bulamadıkları (%20, %24), haberleri olmadığı için (%33.28) gitmemektedir. Konferansa gitme oranı zaman azlığı ve öğrencilerin ilgisini çekmemesi nedenleri ile çok azdır. Öğrencilerin %52.5'i yaz tatillerini dinlenerek geçirmektedir. Ailesine evde veya büroda yardım edenlerin oranı %23'tür. Devamlı bir işte çalışanların oranı %3'tür. Buna göre yaz tatillerinde çalışmayan öğrenciler ihtiyaçları olmadığı için (%58.1), iş bulamadığı için (%18.1), ailesi izin vermediği için (%179) çalışmamaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre en çok severek yapılan boş zaman etkinlikleri sırasıyla, kitap okumak, spor yapmak, müzik dinlemek, gezmek ve TV izlemek olarak sıralanmaktadır. Öğrencilerin boş zamanlarında uğraşmayı isteyipte yapamadıkları etkinlikler de, spor yapmak, kitap okumak, bir müzik aleti kullanmak, bilgisayar kullanmayı öğrenmek, bir sosyal faaliyete katılmak olarak sıralanmaktadır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, akademik başarı derecesi ile öğrencilerin boş zamanlarında okudukları eserler arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p > 0.05$). Gazete okuma sıklığı ile akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki elde edilmemiştir ($p > 0.10$). Öğrencilerin radyo dinleyip-dinlememeleri ile, akademik başarı dereceleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.05$). Bu ilişkinin korelasyon katsayısı ($c = 0.48$) % 48'dir. Konferansa gidip gitmeme ile akademik başarı dereceleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.05$). Bu ilişkinin korelasyon katsayısı ($c = 0.48$) %48'dir.

Bulgulara göre öğrencilerin sinemaya gitme sıklığı ile akademik başarı dereceleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p > 0.10$). Bu ilişkinin korelasyon katsayısı ($c = 0.54$) % 54'dür.

Tiyatroya devam şekli ile, akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.10$). Bu ilişkinin korelasyon katsayısı ($c = 0.70$) % 70'dir.

Müzik konserlerine gidip gitmeme ile akademik başarı derecesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p > 0.05$). Bu ilişkinin korelasyon katsayısı ($c = 0.01$) %0.1'dir.

Öğrencilerin kahveye gitme sıklığı ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p > 0.05$). Bu ilişkinin korelasyon katsayısı ($c = 0.32$) %32'dir.

Spor karşılaşmalarına gitme sıklığı ile akademik başarı derecesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p > 0.05$). Bu ilişkinin korelasyon katsayısı ($c = 0.13$) %13'dür. Başarı derecesi ortanın üstü ve yüksek olanların spor karşılaşmalarına gitme oranı daha düşüktür.

Öğrencilerin TV seyretmeye ayırdıkları zaman ile akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < 0.05$). Bu ilişkinin korelasyon katsayısı ($c = 0.82$) % 82'dir. Başarı derecesi ortanın üstü ve yüksek öğrenciler zaman yönünden en çok 1-2 saat TV izlemekte ve başarı dereceleri düşük olan öğrencilere göre daha az TV izlemektedirler. Sonuç olarak akademik başarı dereceleri ile radyo dinleyip dinlememe, konferansa gidip gitmeme, tiyatroya gitme sıklığı ve TV seyretmek için ayrılan zaman arasında anlamlı bir ilişki bulunmuş; akademik başarı dereceleri ile okunan eserler, sinemaya gitme sıklığı, müzik konserlerine gidip gitmeme, kahveye gitme sıklığı ve spor karşılaşmalarına gitme sıklığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

ARAŞTIRMANIN ÖNERİLERİ

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulardan yola çıkarak ve yargılardan da yararlanılarak şu öneriler ortaya konmaktadır.

–Boş zamanları değerlendirmenin temel amacı, bireye kişilik bütünlüğünü kazandırmak ve bu arada toplumun gelişmesine olumlu katkıda bulunmaktır. Boş zamanların değerlendirilmesi kişiye ve topluma insanca yaşama anlayışını ve katkısını yaptığı ölçüde olumludur.

–Boş zamanları değerlendirmede öğrencileri bilinçlendirmek için tüm öğretim görevlilerinin konuyu çeşitli zamanlarda çeşitli biçimlerde öğrencilere anlatması, konuların onları etkileyecek biçimde işlenmesi, düşünme imkânı vermesi, uygulamaya dönük önerilerde bulunması gerekmektedir.

–Öğrenciler, boş zaman faaliyetlerine ilgisine, gereksinimlerine, yaşına, cinsiyetlerine göre yönlendirilmelidir. Çünkü onu bu faktörleri gözönünde bulundurarak herhangi bir faaliyete yönleltmek onun başarı kazanmasına ve ruhsal yönden doyum sağlamasına yol açar.

–Seçilen boş zaman faaliyeti, öğrencinin bedensel yapısına uygun, bedensel, ruhsal, toplumsal gelişim ve gereksinimlerine cevap vermelidir. Aksi durumda öğrenci, seçilen faaliyete ilgi duymayacaktır.

–Öğrenciler boş zaman faaliyetlerine gönüllü olarak katılmalıdır. Çünkü boş zamanların değerlendirilmesi ile ilgili faaliyetlerde gönüllülük esastır. Onu örgün eğitiminden ayıran da bu özelliğidir.

–Öğrencilerin boş zamanlarını hakkıyla değerlendirebilmeleri, ancak kamu ve özel kuruluşların bu konuda daha fazla yatırım ve hizmet sağlamalarıyla gerçekleşebilir.

–Okul yönetimi eğitim-öğretim süreci içinde boş zaman faaliyetlerini organize eden ve gençlerin katılmasını sağlayan bir kurumdur. Bir örgün eğitim kurumu olan okullar, bulundukları yerleşim yeri içinde, değişik boş zaman faaliyetleri ile gençlere çok yönlü gelişme imkânı verebilir ve gençlerin yetişmesi için diğer kurumlarla işbirliği yapmak yeni fırsatlar sağlayabilir.

–Gençlik hizmetleri ve boş zaman faaliyetleri alanında bilimsel çalışmalar yapılmalı, araştırmalar desteklenmeli ve araştırma sonuçlarından hizmetleri geliştirmede yararlanılmalıdır.

–Gençlik hizmetleri, gençlerin demokratik toplumun bir üyesi olarak yetişmelerine uygun bir ortam yermalı, gençlerin faaliyetlere aktif katılımlarını esas almalıdır.

–Örgün eğitimde güzel sanatlar, dramatizasyon, film ve yaratıcı faaliyetlere önem ve öncelik verilmelidir. Kültür-sanat ve spor faaliyetlerinde yarışmadan çok, öğrenme ve geliştirme ilkesine ağırlık verilmelidir.

–Kültür-sanat faaliyetlerine gençlerin izleyici olmaktan çok, aktif olarak katılmalarını sağlayacak hizmet programları geliştirilmelidir.

–Spor, gençlere bir hayat tarzı olarak benimsetilmeli, gençlerin spor yapma imkânları artırılmalı, tesis, malzeme imkânları sağlanmalıdır.

–Gençler arasında amatör sporun geliştirilmesine ve amatörlük ruhunun yaygınlaşmasına fırsat sağlayacak spor organizasyonlarının düzenlenmesi desteklenmelidir.

–Gençler için düzenlenecek hizmetlerin gerçekleşmesi şüphesiz başta kaynak sorunuyla ilgilidir. Kaynakların sınırlı olması sorunların çözümünü güçleştirmektedir. Boş zaman eğitimi ile ilgili sorunlara köklü çözümler bulabilmek, yeni kaynaklar yaratmak ve mevcut kaynakları en verimli şekilde değerlendirmekle mümkündür.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

a- Kitaplar

- ABADAN, Nermin : Üniversite Öğrencilerinin Serbest Zaman Faaliyetleri, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları Nr: 135-177, Ankara, 1961.
- AKSU, Meral.
PAYKOÇ, Fersun : ODTÜ Kampüsünde Gençlik Sorunları, A.Ü. Basımevi, Ankara, 1986.
- ALKAN, Türker
ERGİL, DOĞU : Siyaset Psikolojisi Siyasal Toplumsallaşma, Turhan Kitabevi, Ankara, 1982.
- BAYSAL, Ayşe Can : Sosyal Örgütsel Psikolojide Tutumlar. İ.Ü. İşletme Fakültesi, İstanbul 1981.
- BİLGİN, Vedat : Gençlik Sorunları ve Genç İşçiler Araştırması TÜRKHAR Araştırma Dizisi. 1, Ankara, 1995.
- BORAN, S., ÖZGEN, J.
SEVİL, H. T., SÜER, A. : Ankara Liseleri Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Faaliyetleri, (Basılmamış Lisans Tezi), S.H.A., Ankara, 1967.
- BUCHER, Charles A.
BUCHER, Richard D. : Recreation For Today's Society, Frentice-Hall, Inc., Englewood Ciffs, New Jersey, 1974.
- BÜLBÜL, A. Sudi : Grup Dinamikleri ve Halk Eğitimi, Teksir, Ankara, 1984.
- CORBİN, H. Dan. : Recreation Leadership, Third Edition, Prentica-Hall, Inc., Englewood Cliffs, 1970.

- COŞKUN, Sadullah : Ankara Üniversitesi Öğrencilerinin Boş zamanlarını Değerlendirme Sorunu, Basılmamış Lisans Tezi, A.Ü-SBE, Ankara, 1985.
- EKŞİ, Aysel : Gençlerimiz ve Sorunları. İstanbul, İ.Ü. Yayınları, Nr, 2790, İstanbul, 1982.
- ERKAL, Mustafa : Sosyolojik Açından Spor, MEGSB Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü Yayınları Nr. 30, Ankara, 1986.
- FİŞEK, Kurthan : Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Dünyada-Türkiye'de Spor Yönetimi, A.Ü-SBF Yayınları, Nr. 445, Ankara, 1980,
- GENÇTAN, Engin : Çağdaş Yaşam ve Normaldışı Davranışlar, Remzi Kitabevi Yayınları, Nr, 83, İstanbul, 1993.
- GÖKÇE, Birsen : Cumhuriyet Döneminde Çocuk ve Gençlere Ait Yasal Düzenlemeler ve Yayınlar, Gençlik ve Spor Bakanlığı Yayınları, Nr. 01-89, Ankara, 1983.
- _____ : Gecekondu Gençliği, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Nr. c-15, Ankara, 1971.
- _____ : Orta Öğretim Gençliğinin Beklenti ve Sorunları, MEGSB Yayınları Nr. 270, Ankara, 1984.
- GÖKMEN, Hülya
AÇIKALIN Aytac : Yükseköğrenim Öğrencilerinin Serbest Zaman Etkinlikleri Kendilerini Gerçekleştirme Düzeyleri, Milli Eğitim Basımevi Nr. 456, Ankara, 1985.
- HOMANS, George H. : İnsan Grubu, Çev. Oğuz ONARAN ve Ünsal OSKAY, TODAİE Yayınları, Ankara, 1974.
- KAPTAN, Saim : Bilimsel Araştırma Teknikleri (Eğitim ve sosyal Bilimler), Ayyıldız Matbaası Yayınları, Ankara, 1973.

- KILBAŞ, Şükran : Gençlik ve Boşzamanı Değerlendirme, ÇÜ. Yayınları, Adana, 1994.
- KONGAR, Emre : Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği, Bilgi Yayınevi Yayınları, Ankara, 1979.
- KÖKNEL, Özcan : Cumhuriyet Gençliği ve Sorunları, Cem Yayınevi, İstanbul, 1981.
- _____ : Türk Toplumunda Bugünün Gençliği, Bozok Matbaası, İstanbul, 1970.
- KRAUS, Richard G.
CURTİS, Joseph : Creative Administration in Recreation and Parks, II. Edition, The C.V. Mosby Company, Saint Louis, 1977.
- MENTEŞ, İ. : Toplumun ve Gençliğin Boş Zamanlarının Değerlendirilmesi: Gençlik Lideri El Kitabı, GSB Boş Zamanları Değerlendirme Genel Müdürlüğü, Ankara, 1973.
- ORHON, Ece : Ankara Üniversitesi Öğrencilerinin Sosyal ve Psikolojik Sorunları, AÜ-Mediko Sosyal Merkezi Yayınları, Nr. 3, Ankara: 1983.
- OZANKAYA, Özer : Üniversite Öğrencilerinin Siyasal Yönelimleri. SBF, Ankara, 1966.
- ÖZDEMİR, İ. Ethem : Gazi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Problemleri, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, H.Ü-SBE, Ankara, 1985.
- _____ : Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarılarını Etkileyen Zihinsel Olmayan Faktörler, Hacettepe Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1974.

- SİMPSON, J.A. : Avrupa'da Yetişkinler Eğitiminin Bugünü ve Yarını, Çev: Cavid SIDAL, MEB Mesleki ve Teknik Öğretim Kitapları Etüd ve Programlama Dairesi Yayınları, Nr. 102, Ankara, 1974.
- ŞEMİN, R. Uğurel : Gençlik Psikolojisi, İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Yayınları Nr. 2677, İstanbul, 1992.
- TEZCAN, Mahmut : Boş Zamanlar Sosyolojisi, Doğan Matbaası, Ankara, 1977.
- _____ : Boş Zamanlar Sosyolojisi, A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları Nr. 174, Ankara, 1993.
- _____ : Gençlik Sosyolojisi Yazıları, Gündoğdu Yayınları, Ankara, 1991.
- _____ : Türklerle İlgili Stereotipler (Kalıp Yargıları) ve Türk Değerleri Üzerine Bir Deneme, AÜ-Eğitim Fakültesi Yayınları, Nr. 44, Ankara, 1974.
- TOLAN, Barlas
ÜNVER, Özkan
DAĞDAŞ, Cavit
BULUT, Işıl : 12-24 Yaş Gençlerin Sosyo-Ekonomik Sorunları, Gazi Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Matbaası, Ankara: 1986.
- TUNÇBİLEK, Ergül
KOÇ, İsmet
ALBAYRAK, Funda
ÖZSOY, A. Erman
TOKCAN, Selma : Hacettepe Üniversitesi Merkez ve Beytepe Yurtlarında Kalan Öğrencilerin Sosyal ve Demografik Özellikleri ve Üniversiteye İlişkin Sorunları HÜ. Nüfus Etüdları Enstitüsü, Ankara, 1993.
- VARIŞ, Fatma : Ergenin Gelişimine Etki Yapan Kültürel Faktörler A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları Nr. 5, Ankara, 1968.

WHYNNNE-HAMMOND,

Charles

: Elements of Human Geography George Allen and Unwin. Publishers inc., Second Edition, London,1985.

YÖRÜKOĞLU, Atalay

: Çocuk Ruh Sağlığı, Üçüncü Baskı, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara, 1980.

: Gençlik Çağı, Ruh Sağlığı ve Ruhsal Sorunlar, Özgür Yayınevi, İstanbul,1993.

b- Makale ve Bildiriler

AÇIKALIN, Aytaç

: "Yükseköğretim Gençliğinin Ekonomik ve Günlük Yaşamı", HÜ. Eğitim Fakültesi Dergisi Sayı: 1 Ankara,1986, ss. 35-47.

ARMANER, Neda

: "Yüksek Öğrenim Gençliğinin Psiko-Sosyal Sorunları", 19 Mayıs Üniversitesi 1985 Uluslararası Gençlik Yılı Faaliyetlerinde Sunulan Bildiri, 1985.

BAYER, M. Zekai

: "Memleketimizde Tabiatı Koruma ve Rekreasyon", Çalışma ve Çalışma Dışı Zamanın Planlanması. Seminerine Sunulan Bildiri, Ankara, 1974.

BAYMUR, Feriha

: "Yurtlarda Kalan Yüksek Öğrenim Geçlerinin Başlıca Problemleri", Hacettepe Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi. Sayı 1, 1969, ss.16-18.

BULCA, Aydan

: "Çalışma-Dışı Zamanın Boyutları", Çalışma ve Çalışma Dışı Zamanın Planlanması Seminerine Sunulan Bildiri, Ankara, 1974.

CANSEVER, Gökçe

: "Çocuk ve Gençlik Suçluluğunda Boş Zamanların Rolü", Boş Zamanları Değerlendirme Seminerine Sunulan Bildiri, İstanbul, 7-14 Nisan 1964.

- COLLEY, Louise A. : "The Relation of Re-creative Experience to Ego-Stage Development", Adult Education Journal. Vol. XIX, No.1, 1968, ss.30-51.
- CRANDALL, Rick : "Social Interaction, Affect and Leisure", Journal of Leisure Research. Vol. 2, 1979, ss.165-181.
- ÇELEBİ, Nilgün : "Genç ve Kültürel Bütünleşme", Başbakanlık Araştırma Kurumu Başkanlığı, Aile Yazıları II. Bilim Sayı: 2 Ankara, 1990, ss. 391-393.
- ENGİN, Göksel : "Boş Zamanları Değerlendirme Eğitimi ve Planlaması", Çalışma ve Çalışma Dışı Zamanın Planlanması Seminerine Sunulan Bildiri, Ankara, 1974.
- GÖKÇE, Birsen : "Gençliğin Türk Toplumundaki Konumu", Gençlik ve Toplum Konulu Bilimsel Toplantı Konuşmaları. Ankara, Temmuz, 1982, ss.31-41.
- GSB : "Gençlikle İlgili Sosyal Hizmetler Ön Raporu ve Tartışma Grubu Raporu", Cumhuriyet Döneminde Sosyal Hizmetlerin Yönelimi Semineri. Ankara, 1973.
- GUNTER, B.G. : "The Leisure Experience: Selected Properties", Journal of Leisure Research. Vol. 19, 1987, s. 115.
- KOÇ, Mustafa : "K.T.Ü. Fatih Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Faaliyetleri", Akademik Yorum Dergisi Sayı: 3, (Bahar 1993), ss. 43-45.
- KÖKNEL, Özcan : "Gençlik Çağının Psiko-Sosyal Nitelikleri", Gençlik ve Toplum Konulu Bilimsel Toplantı Konuşmalarına Sunulan Bildiri, Ankara, Temmuz 1982, ss.25-29.
- MC MILLEN, Jay B. : "The Social Organization of Leisure Among Mecian-Americans", Journal of Leisure Research. Vol. 17, No: 3, 1983, ss.166-168.

- SHAW, Susan M. : "Leisure, Recreation or Free Time? Measuring Time Usage", Journal of Leisure Research. Vol. 18, 1986, ss. 177-178.
- TEZCAN, Mahmut : "Eğitimde Yabancılaşma". A.Ü. Eğitim Bilimleri Dergisi Sayı: 1, 1983, ss.31-33.
- _____ : "Hobi Nedir?" Bilim ve Teknik Dergisi, Sayı: 111, Şubat 1977, ss. 8-11.
- _____ : "Hafta Tatilleri ve Boş Zamanları Değerlendirme", Bilim ve Teknik Dergisi. Sayı: 83, 1974, ss. 8-10.
- _____ : "Tatil ve Boş Zamanların Değerlendirilmesi". Eğitim ve Bilim, Sayı: 9, Eylül, 1977, ss. 53-56.
- ÜLKÜ, Sıral : "Ergenlik Döneminde Arkadaşlık İlişkileri" Eğitim ve Bilim, Sayı: 11, Ocak 1978, ss. 259-265.
- VOLTAN-ACAR, N. : "Üniversite Öğrencilerinin Problemlerinin Akademik Başarıya Etkisi", HÜ. Eğitim Fakültesi Dergisi Sayı: 1, 1986, ss. 65-77.

c- Diğer

Meydan Larousse Cilt.2.

"Gençliğin Serbest Zaman Faaliyetleri", MEGSB., 1. Gençlik Şurası Ön Çalışma Raporu. Ankara,1988.

"Gençlik ve Spor" V. Beş Yıllık Kalkınma Planı Özel İhtisas komisyonu Raporu, DPT. Yayınları Nr. 90, Ankara, 1983.

EKLER

Hangi gazete veya gazeteleri devamlı olarak okursunuz?.....

6-Bu gazete veya gazeteleri niçin okursunuz?

- a) İnanılır haberler verdiği için
- b) Siyasi düşüncelerime uygun olduğu için
- c) Alışkanlık icabı
- d) İyi bir spor sayfası olduğu için
- e) Elime o geçtiği için

7-Gazetede ilk okuduĐunuz sütun nedir?

- a) Sinema
- b) Ekonomik haberler
- c) Yıldız falı
- d) Sanat sayfası
- e) Spor sayfası
- f) Köşe yazıları
- g) Siyasi haberler
- h) Magazin
- ı) Karikatür
- İ) İlan

8-Dergi okurmusunuz?

- a) Evet
- b) Hayır

9-(Evet diyenler için) Hangi tür dergileri okuyorsunuz?

- a) Siyasi
- b) Edebi
- c) İlmi
- d) Ekonomi
- e) Spor
- f) Magazin (sinema, aktüalite)
- g) Dini
- h) Mizahi

10-Edebi eser okurmusunuz?

- a) Evet
- b) Hayır

11-(Evet diyenler için) Halen hangi türleri okuyorsunuz?

- a) Roman
- b) Hikâye
- c) Şiir
- d) Piyas
- e) Fikri ve felsefi eserler
- f) Polis romanları
- g) Mizahi eserler
- h) Diğer çeşitler

12-Mesleki ve teknik kitap okurmusunuz?

- a) Evet
- b) Hayır

13-(Evet diyenler için) Bunları hangi sebeple okuyorsunuz?

- a) Merakımı gidermek için
- b) İlerde veya halen maddi menfaat sağlamak için
- c) Genel kültürümü arttırmak için

14-Genellikle okuduklarınızı nerede okursunuz?

- a) Evde
- b) Kütüphanelerde
- c) Otobüs, park, kantin, kahve gibi yerlerde
- d) Sınıfta

15-Okuduklarınızı nasıl elde ediyorsunuz?

- a) Satın almak suretiyle b) Ödünç olarak

RADYO

16-Radyo dinlermisiniz?

- a) Evet b) Hayır

17-Yalnız Türk radyo istasyonlarını mı yoksa yabancı radyoları da mı dinlersiniz?

- a) Yalnız Türk radyosunu c) Sadece yabancı radyoları
b) Yabancı istasyonları da d) Sadece yerel radyoları

18-Türk radyo programlarında en çok neler dinlersiniz?

- 1- Radyo tiyatrosu
2- Spor haberleri ve maç
3- Müzik programı
a) Klasik şarkıları d) Caz müziği
b) Halk türküleri e) Hafif batı müziği
c) Klasik batı müziği f) Türk pop müziği
4- Haberler
5- Dini yayınlar
6- Özel programlar
7- Konuşmalar

KONFERANS

19-Konferansa gidermisiniz?

- a) Evet b) Hayır

20-(Hayır diyenler için) Niçin?

- a) Hoşlanmıyorum c) Zaman bulamıyorum
b) Faydasız buluyorum d) Haberim olmuyor
e) Başka....(belirtiniz).....

21-Belli bir günün saatinde üç ayrı yerde, üçü de sizi ilgilendiren bir konferans, bir edebiyat matinesi, bir münazara düzenlenmiş olsa hangisine gitmeyi tercih edersiniz?

- a) Konferans b) Edebiyat matinesi c) Münazara

SİNEMA

TİYATRO

c) Fark gözetmem

30-(Fark gözetenler için) Neden?

- a) Tiyatronun sanat yönünü daha kuvvetli bulduğum için
- b) Tiyatroya daha seçkin bir halk kitlesi devam ettiği için
- c) Sinemanın imkânları daha geniş olduğu için

MÜZİK

31-Müzik konserlerine gider misiniz?

- a) Evet
- b) Hayır

32-Hangi Konserleri tercih edersiniz?

- a) Üniversite konserleri
- b) Plak konserleri
- c) Diğer batı müziği konserlerini
- d) Türk pop müziği konserlerini
- e) Türk halk müziği konserlerini
- f) Türk Sanat Müziği Konserlerini

33-Konserlere neden gidirsiniz?

- a) Zevkime uygun müzik dinlemek için
- b) Batı müziğine alışmak için
- c) Arkadaşlarımla tavsiyesi uymak için
- d) Sosyal hayatın bir gereği olduğu için
- e) Başka....(belirtiniz).....

SPOR

34-Sporla ilgileniyor musunuz?

- a) Evet
- b) Hayır

35-Spor yapar mısınız? Yoksa sadece seyirci olmakla yetinir misiniz?

- a) Spor yaparım
- b) Sadece seyirciyim

36-Müşabaka veya maçlara gider misiniz?

- a) Çok sık
- b) Ara sıra
- c) Tesadüfen
- d) Hiç gitmem

37-Hangi spor veya sporlarla ilgilenirsiniz?

	Yaparım	Seyrederim		Yaparım	Seyrederim
a) Futbol	()	()	h) Kayak	()	()
b) Basketbol	()	()	ı) Yüzme	()	()
c) Voleybol	()	()	i) Kürek	()	()
d) Tenis	()	()	j) Boks	()	()
e) Güreş	()	()	k) Atletizm	()	()
f) Aletli Jimnastik	()	()	l) Bisiklet	()	()
g) Eskrim	()	()	m) Okçuluk	()	()

38-Takım tutar mısınız?

- a) Evet b) Hayır

39-Tuttuğunuz takımın maçını seyretmek için bir başka şehre gittiğiniz olur mu?

- a) Evet b) Hayır

40-Maddi imkânsızlıklar yüzünden yapamadığınız bir spor dalı var mı?

- a) Evet b) Hayır

41-Varsa bunlar hangileridir?

- a) b)

42-Bir spor karşılaşması yüzünden arkadaşlarınızla kavga ettiniz mi?

- a) Evet b) Hayır

DANS

43-Danslı eğlence veya partilere gider misiniz?

- a) Her zaman b) Ara sıra c) Hiç

44-(Gitmeyenler için) Gitmemenizin sebebi nedir?

- a) Bu tür eğlenceleri onaylamadığım için
b) Böyle eğlencelere giden arkadaşım olmadığı için
c) Danstan hoşlanmadığım için
d) Masraflı olduğu için

45-Dans hakkında fikriniz nedir?

- a) Hoş vakit geçirme aracıdır
b) Karşı cinsten arkadaşlar için başbaşa kalma imkânı yaratır
c) Bir tanışma nedenidir
d) Toplumumuzun kültürüne aykındır

ARKADAŞLIK

46-Karşı cinsten arkadaşınız var mı?

- a) Evet b) Hayır

47-(Evet diyenler için) Karşı cinsten gerçek bir arkadaşınız nerede olmuştur?

- a) Ortaokul c) Üniversite
b) Lise d) Başka....(belirtiniz).....

48-Boş zamanlarınızda karşı cinsten arkadaşınızla aşağıdaki etkinliklerden en çok hangilerini yaparsınız? (İki şıkkı işaretleyiniz)

a) Sinemaya giderim	d) Spor yaparım
b) Tiyatroya giderim	e) Partilere giderim
c) Konserlere giderim	f) Kahveye giderim

Başka....(belirtiniz).....

49-Aynı cinsten arkadaşınızla boş zamanlarınızda ne tür etkinliklerde bulunursunuz?

a) Sinemaya giderim	d) Yeteneklerime ve ilgime uygun spor yaparım
b) Tiyatroya giderim	e) Partilere giderim
c) Konserlere giderim	f) Kahveye giderim

Başka....(belirtiniz).....

50-Kantin sizce en çok hangi amaca elverişlidir?

a) Yemek yemeye	d) Ders çalışmaya
b) Bilardo, satranç oynamaya	e) Kız-erkek arkadaşlarla buluşmaya
c) Sohbet etmeye	

KAHVE

51-Kahveye gider misiniz?

a) Her gün	b) Ara sıra	c) Hiç

52-Kahveye neden gidirsiniz?

a) Arkadaşlarla buluşmak için
b) Çeşitli oyunlarla hoş vakit geçirmek için
c) Sıcak ve ucuz dinlenme yeri olduğu için
d) Alışkanlık olduğu için
e) Maç ve spor yayınlarını izlemek için
f) Başka....(belirtiniz).....

53-Günün hangi zamanlarını kahvede geçirirsiniz?

a) Günün büyük bir kısmını	c) Akşam üzerleri
b) Yalnız sabahları	d) Geceleri

54-Kahvede en çok ne ile uğraşırsınız?

a) Oyun oynamakla	b) Etrafı seyretmekle	c) Tartışmakla

55-Kahveye gitmenizi teşvik eden ihtiyaç nedir?

- a) Yurt şartlarının elverişsizliği
- b) Ev şartlarının elverişsizliği
- c) Aile ortamının anlayışsızlığı
- d) Gençlerin uygun şartlarda gidebilecekleri başka çeşit lokallerin bulunmaması
- e) Bilmiyorum
- f) Başka....(belirtiniz).....

İÇKİ

56-İçki içer misiniz?

- a) Devamlı
- b) Ara sıra
- c) Hiç

57-Nerede içersiniz?

- a) Evde
- b) İçkili yerlerde
- c) Davetlerde

58-Çok kere yalnız mı, yoksa arkadaş grubu ile mi içersiniz?

- a) Yalnız
- b) Arkadaş grubu ile

59-Neden içersiniz?

- a) Dertlerimi unutmak için
- b) İkrâmı reddedemediğim için
- c) Arkadaşlar zorladığı için
- d) Bir başarıyı kutlamak için
- e) Sosyal çevrem içmeyi hoş gördüğü için
- f) Başka....(belirtiniz).....

TELEVİZYON

60-Boş zamanlarınızda televizyon seyrederek misiniz?

- a) Evet
- b) Hayır

61-Genel olarak zamanınızın ne kadarını televizyon seyrederek harcarsınız?

(Cebınızı ayrılan yere saat olarak yazınız)

(.....)

62-Televizyonda en çok hangi programları seyredersiniz?

a) Haber	f) Eğitici programlar
b) Açık oturum	g) Müzik-eğlence
c) Film	h) Spor
d) Belgesel	ı) Realiti şov
e) Konser	i) Yarışma programları

Not: 62. soruya ilişkin en fazla 3 (üç) şıkkı işaretleyebilirsiniz.

ÖĞRENCİ KURULUŞLARI

63-Öğrenci derneklerinde etkin görev almayı üniversiteli olmanın bir gereği sayar mısınız?

a) Evet	b) Hayır

64-(Hayır diyenler için) Neden?

a) Derslerime engel olacağı düşüncesi ile
b) Genellikle işler bir kişiye yüklendiği için
c) Böyle işleri gereksiz bulduğum için
d) Seçildiğim için
e) Başka....(belirtiniz).....

65-(Evet diyenler için) Böyle bir görev aldınız mı?

a) Evet	b) Hayır

BOŞ ZAMAN FAALİYETLERİ

66-Herhangi bir müzik aleti çalar mısınız?

a) Piyano	f) Akordiyon
b) Keman	g) Nefesli bir saz (Flüt, armonika)
c) Saz-bağlama	h) Hiç biri
d) Kemençe-tulum	ı) Bunlardan başka biri.....
e) Mandolin	

67-Resim sergisine gider misiniz?

a) Evet	b) Hayır

68-Hangi çeşit resimlerden hoşlanırsınız?

a) Klasikler
b) Empresyonist kübist gibi modernler
c) Non-figüratifler

69-Resim yaparmı mısınız?

- a) Evet b) Hayır

70-(Evet diyenler için) Ne tür resim yaparsınız?

- a) Yağlı boya c) Karikatür
b) Renkli veya kara kalem d) Hiçbirini

71-Eleştiri ile meşgul olur musunuz?

- a) Oyma ve marangozluk
b) Nakış
c) Dikiş
d) Örgü
e) Elektrik, musluk, kilit gibi küçük tamir işleri

72-Kolleksiyon yapma merakınız var mı?

- a) Evet b) Hayır

73-(Evet diyenler için) Hangileri?

- a) Pul d) imza
b) Eski paralar e) Diğer türler.....
c) Antika

KURSLAR

74-Lisan kursları ile ilginiz var mı?

	Gittim	Gidiyorum	Gitmek isterdim
a) İngilizce	()	()	()
b) Fransa	()	()	()
c) Almanca	()	()	()
d) İtalyanca	()	()	()
e) İspanyolca	()	()	()
f) Başka dillerde	()	()	()
g) Yoktur	()	()	()

75-Diğer kurslarla ilginiz var mı?

	Gittim	Gidiyorum	Gitmek isterdim
a) Bilgisayar	()	()	()
b) Steno	()	()	()
c) Muhasebecilik	()	()	()
d) Kur'an	()	()	()
e) Biçki-dikiş	()	()	()
f) Bunlardan başka	()	()	()
g) Yoktur	()	()	()

YAZ BOYUNCA FAALİYETLER

76- Yaz tatilini nasıl geçirirsiniz?

- a) Dinleniyorum
- b) Aileme evde veya büroda yardım ediyorum
- c) Aileme maddi yardım için dışarıda çalışıyorum
- d) Kışın harcayacağım parayı temin için bir yerde çalışıyorum
- e) Yaz kış bir işte çalışıyorum
- f) Ders çalışıyorum
- g) Başka....(belirtiniz).....

77-Tatilde niçin çalışmıyorsunuz?

- a) İş bulamadığım için
- b) İhtiyacım olmadığı için
- c) Burslulara çalışmak yasak olduğu için
- d) Bulabileceğim bir işi sosyal mevkiime yakıştıramadığım için
- e) Ailem izin vermediği için
- f) Sağlığım iyi olmadığı için

78- En çok severek yaptığınız boş zaman faaliyeti nedir?

.....

79-Boş zamanlarınızda uğraşmayı isteyipte yapamadıklarınız nelerdir?

.....

EK: 2 ÖĞRENCİ BİLGİ FORMU

Adı :
Soyadı :
Bölümü :
Sınıf :
Doğum Yeri ve Tarihi :

1- Bir önceki dönemin not ortalaması :.....

2- Halen ailenizin oturduğu yer (Uygun yeri işaretleyiniz ve adını yazınız).

☐ Köy ☐ Belde
☐ İlçe ☐ İl

Not : Köy, belde veya ilçe ise bağlı olduğunuz ili'de yazınız.....

3- Ailenizin ekonomik durumu (Aylık gelir)

☐ 0-8 Milyon ☐ 8-15 Milyon ☐ 15-30 Milyon
☐ 30-60 Milyon ☐ 60 Milyon ve üstü

4- Anne : ☐ Çalışıyor ☐ Çalışmıyor

5- Çalışıyor ise mesleği

6- Eğitim durumu :

☐ Okur yazar değil ☐ Okur yazar ☐ İlkokul
☐ Ortaokul ☐ Lise ☐ Yüksekokul

7- Baba : ☐ Çalışıyor ☐ Çalışmıyor

8- Çalışıyor ise mesleği

9- Eğitim durumu :

☐ Okur yazar değil ☐ Okur yazar ☐ İlkokul
☐ Ortaokul ☐ Lise ☐ Yüksekokul

10- Anne ve babanızın size karşı tutumları nasıldır?

☐ İlgili ☐ İlgisiz
☐ Otoriter ☐ Demokratik

11- Şu anda nerede kalıyorsunuz?

.....

ÖZGEÇMİŞ

Recep ÖZDEN, 01.01.1973 tarihinde Samsun'un Terme ilçesi Mescitli Köyünde dünyaya geldi. 1978-1983 yıllarında ilkokulu Mescitli Köyü Osmanbey Mahallesi İlkokulu'nda, 1983-1986 yıllarında ortaokulu Samsun İmam Hatip Lisesi'nde ve 1986-1989 yıllarında İstanbul Gaziosmanpaşa Plevne Lisesi'ni bitiren Recep ÖZDEN, yüksek öğrenimini de 1989-1993 yıllarında Karadeniz Teknik Üniversitesi (K.T.Ü.) Fatih Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Programı'nda tamamlamıştır. ÖZDEN, halen K.T.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Araştırma Görevlisi olarak çalışmakta ve Yüksek Lisans öğrenimine devam etmektedir.

ÖZDEN, bekâr olup, İngilizce bilmektedir.

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMENTASYON MERKEZİ